

AKADEMICKÝ PRŮVODCE UMPRUM

pro vyučující

- I Organizace studia a průběh akademického roku
- II Výukové metody a přístupy

UMPRUM

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**Publikace vznikla pro potřeby vyučujících Vysoké školy
uměleckoprůmyslové v Praze.**

I. část Organizace studia a průběh akademického roku

vypracovala Metodická rada UMPRUM:

Mgr. Romana Bartůňková, Ing. arch. Mgr. Klára Brůhová Ph.D.,

Ph.Dr. Leonora Kitzbergerová Ph.D., Mgr. Kristýna Péčová,

Mgr. Klára Peloušková, MgA. Michaela Režová, Mgr. Michal Vaníček

**II. část Výukové metody a přístupy vypracovala Mgr. Romana
Bartůňková**

© Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze.

I. část

Organizace studia a průběh akademického roku

Část I

I Akademický průvodce UMPRUM pro vyučující

OBSAH

- I Úvod**
  - 1 Struktura UMPRUM**
  - 2 Organizace studia**
    - 2.1 Bakalářské, magisterské a navazující magisterské studijní programy na UMPRUM**
      - 2.1.1 Studijní program Design
      - 2.1.2 Studijní program Volné umění
      - 2.1.3 Studijní program Grafika a vizuální komunikace
      - 2.1.4 Studijní program Architektonická tvorba
      - 2.1.5 Studijní program Teorie a dějiny moderního a současného umění
    - 2.2 Doktorské studijní programy**
      - 2.2.1 Výtvarná umění
      - 2.2.2 Teorie a dějiny moderního a současného umění
  - 3 Akademický rok**
-

4 Semestr a jeho průběh na UMPRUM

4.1 Příprava semestru v ateliérové a teoretické výuce

- 4.1.1 Informace o obsahu a organizaci předmětů/kurzů před začátkem semestru, povinnosti vyučujících
- 4.1.2 Rozvrh
- 4.1.3 Povinnosti vedení ateliérů
- 4.1.4 Program ateliérové výuky (syllabus) – FORMULÁŘ

4.2 Ateliérová výuka

- 4.2.1 Informace o obsahu a organizaci předmětů/kurzů před začátkem semestru, povinnosti vyučujících
  - 4.2.1.a Ateliérová výuka dle ročníku studia
  - 4.2.1.b Ateliérové schůzky a konzultace
  - 4.2.1.c Ateliérová výuka a zahraniční studující
- 4.2.2 Vztah ateliérové výuky a teoretických/praktických předmětů
- 4.2.3 Stáže
- 4.2.4 Semestrální ateliérová práce
- 4.2.5 Klauzurní práce
- 4.2.6 Bakalářské a diplomové práce
- 4.2.7 Bakalářské a diplomové práce

4.3 Teoretická výuka

- 4.3.1 Průběh semestru

4.4 Oborové předměty – dílny, odborné předměty

- 4.4.1 Dílny
- 4.4.2 Odborné předměty

5 Systém hodnocení na UMPRUM (zkoušky a atestace)

5.1 Úvodní informace – zkoušky obecně

- 5.1.1 Organizace zkoušek
    - 5.1.1.a Zkoušky z teoretických předmětů
    - 5.1.1.b Zkoušky z teoretických předmětů
  - 5.1.2 Zkušební komise u klauzur a obhajob bakalářských a diplomových prací
  - 5.1.3 Kreditní systém
    - 5.1.3.a Předměty a jejich kredity
    - 5.1.3.b Kreditní hodnocení studijních programů
-

5.2 Ověřování výsledků studia – zkoušky a hodnocení

5.2.1 Formy zkoušení a způsob hodnocení

5.2.1.a Formy zkoušek

5.2.1.b Formulace kritérií a požadavků

5.2.2 Hodnocení a zpětná vazba

5.3 Klausurní zkoušky

5.3.1 Doporučený průběh obhajoby

5.3.2 Hodnotící škála

5.3.3 Možná kritéria hodnocení klauzurní práce

5.3.4 Zkouška nanečisto jako doporučení

5.4 Oborové předměty – dílny, odborné předměty

5.4.1 Doporučený průběh obhajoby

5.4.2 Hodnotící škála

5.4.3 Možná kritéria hodnocení

5.5 Státní závěrečné zkoušky (SZZ)

5.5.1 Doporučený průběh SZZ

5.5.2 Hodnotící škála a složení komisí

5.6 Přijímací zkoušky

6 Komunikace v rámci školy a její platformy

6.1 Pravidelná setkávání

6.1.1 Celoškolní plénum a další platformy
interní komunikace

6.1.2 Schůze kateder

6.1.3 Metodická rada

6.1.4 Pracovní skupiny

6.1.5 Pracovní skupina Dílny:

6.2 Kontakty – elektronická komunikace

6.3 Platformy elektronické komunikace

6.4 Zveřejňování aktualit

6.5 Komunikační platformy v rámci výuky)

6.5.1 Program ateliérové výuky neboli sylabus

6.5.2 Konzultace

7 Podpora vyučujících a studujících

7.1 Metodická podpora pro vyučující

7.1.1 Desatero pedagoga UMPRUM

7.1.2 Akademický průvodce – Výukové metody a přístupy pro UMPRUM

7.2 Systém podpory vyučujících a studujících na UMPRUM

7.2.1 Základní pravidla a doporučení pro budování bezpečných vztahů na UMPRUM

7.2.2 Na koho se můžete na UMPRUM obracet?

7.2.2.a Etická komise

7.2.2.b Akademický senát

7.2.2.c Schránka důvěry

7.2.2.d Psychologické poradenství

7.2.2.e Genderová rovnost

7.2.2.f Vybraná specializovaná péče

8 Nástup na UMPRUM – souhrn praktických informací

8.1 Informace pro nové vyučující

8.2 Změny ve vedení ateliéru

8.3 Před výběrem nových vyučujících

8.4 Před nástupem

9 Distanční forma studia

9.1 Komunikace v rámci DV, její platformy a pravidla

9.2 Zkoušky v rámci DV, jejich průběh a kritéria hodnocení

9.3 Obhajoby klauzur v DV

- 9.3.1 Online obhajoby
- 9.3.2 Online komise
- 9.3.3 Online hodnocení

9.4 Státní závěrečné zkoušky (SZZ) v DV

9.5 Přijímací zkoušky v distančním režimu

- 9.5.1 První kolo PZ bakalářského, magisterského a navazujícího magisterského studia
  - 9.5.2 Druhé kolo – bakalářské a magisterské studium
  - 9.5.3 Druhé kolo – navazující magisterské studium
  - 9.5.4 Doktorské studium
-

Úvod

Akademický průvodce UMPRUM (AAAD –s Academic Guide) pro vyučující reaguje na potřebu systematického uchopení pedagogické činnosti na škole¹ a [Strategický záměr UMPRUM na období 2021+](#). Měl by plnit funkci informační a orientační, vedle školních webových stránek sloužit jako základní opora, která reflektuje současný stav, ale počítá také s průběžným aktualizováním.

Dokument byl v průběhu roku 2022 zpracován Metodickou radou - týmem metodiků a metodiček všech kateder školy. Úlohou metodiků/ček je participovat na vnitřních procesech zajišťování kvality výuky, napomáhat k metodické provázanosti jednotlivých oborů na UMPRUM v rovině spolupráce vyučujících i kooperace mezi studujícími v ateliérech či na katedrách.

Prostřednictvím Akademického průvodce UMPRUM bychom tudíž chtěli uživatelům nabídnout jednotný a přehledný materiál, jehož cílem je usnadnit orientaci ve struktuře školy a výuky. Dokument se skládá ze dvou částí:

---

¹⁾ Vychází z doporučení zahraničních externích hodnotitelů (EQ-Arts) z r.2018 soustředěných na rozvoj a podporu pedagogických dovedností akademiků na UMPRUM.

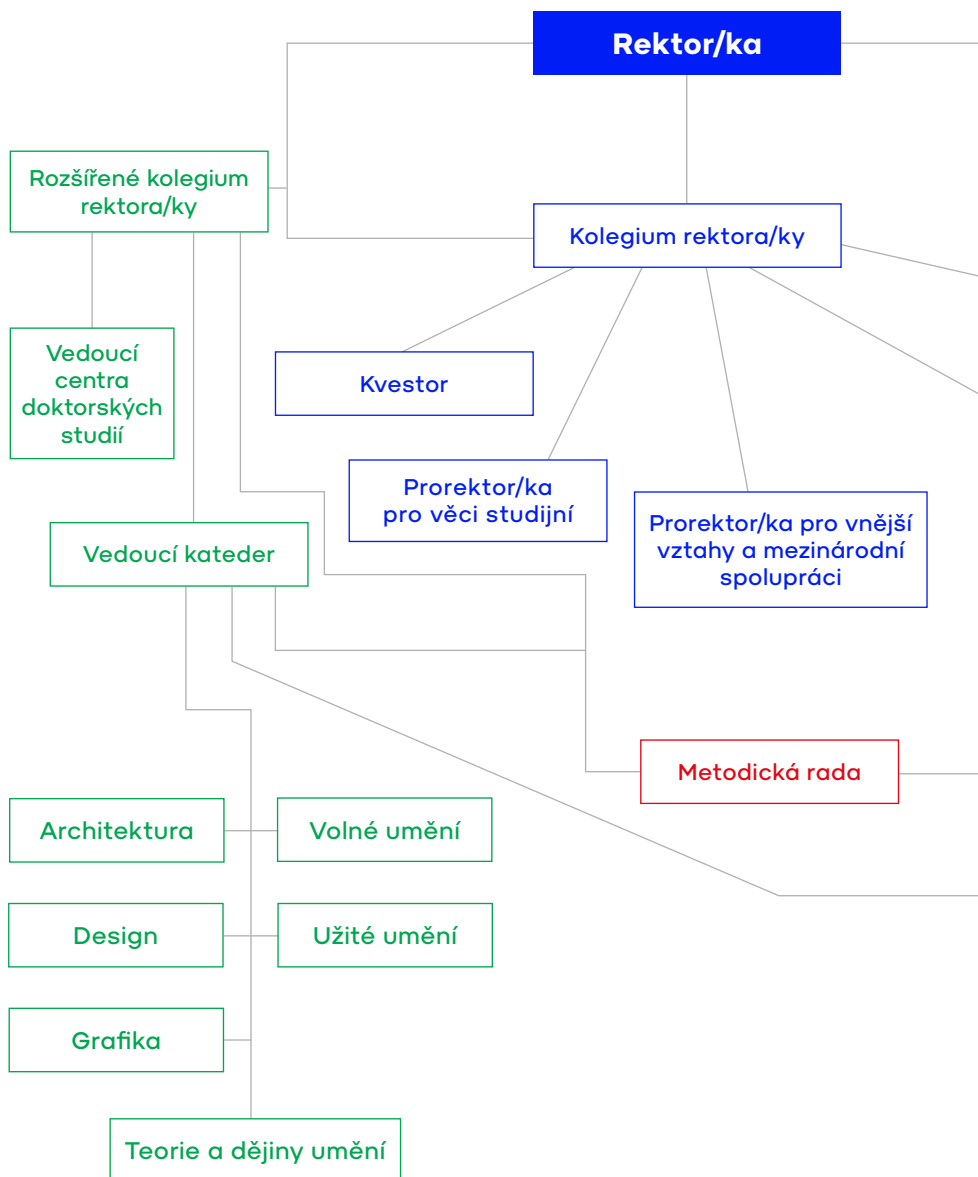
I. část (modrá) nabízí vyučujícím **ucelený pohled na současný systém výuky a fungování školy v rámci akademického roku**. Měla by vyučujícím pomoci ke snadnější orientaci ve struktuře a organizaci studia v ateliérové i teoretické výuce na UMPRUM v platformách komunikace a nástrojích podpory všech účastníků/nic vzdělávacího procesu.

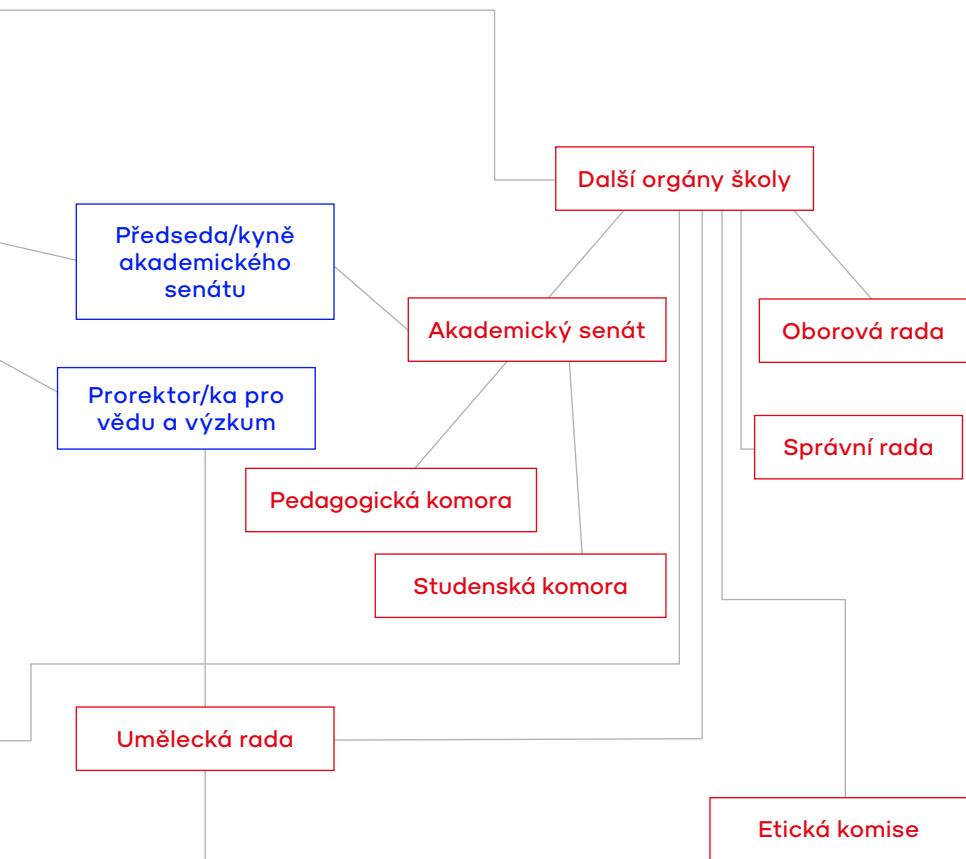
II. část (červená) obsahuje **přehled aktuálních metod výuky a ověřování výsledků učení** (hodnocení), které jsou v současné době nejčastěji skloňované mezi odborníky na vzdělávání napříč stupni vzdělávání i obory. Do této metodické části jsou vybrány metody vhodné pro terciální umělecké vzdělávání a to v oblasti teorie i ateliérové výuky. Text druhé části je doplněn o odkazy na publikace a další zdroje zabývající se výukou na vysoké škole i metodami výuky obecně. Vyučující z ní mohou čerpat inspiraci a informace pro základní orientaci v pedagogických nástrojích, formách výuky i její organizaci a aplikovat vybrané metody do svých seminářů i přednášek.

Přejeme všem uživatelům a uživatelkám Akademického průvodce UMPRUM, aby jim předložený dokument dobře a účelně sloužil a uvítáme jakékoliv podněty a návrhy, které ho do budoucna mohou obohatit.

Za Metodickou radu Romana Bartůňková, hlavní metodička.

1 Struktura UMPRUM

2 Organizace studia

2.1 Bakalářské, magisterské a navazující magisterské studijní programy na UMPRUM

- 2.1.1 Studijní program Design
- 2.1.2 Studijní program Volné umění
- 2.1.3 Studijní program Grafika a vizuální komunikace
- 2.1.4 Studijní program Architektonická tvorba
- 2.1.5 Studijní program Teorie a dějiny moderního a současného umění

2.2 Doktorské studijní programy

- 2.2.1 Výtvarná umění
  - 2.2.2 Teorie a dějiny moderního a současného umění
-

2 Organizace studia

2.1 **Bakalářské, magisterské a navazující magisterské studijní programy na UMPRUM**

Bakalářské studium je čtyřleté; ateliéry se profilují na poli designu, užitého umění, volného umění, grafiky a vizuální komunikace.

Navazující magisterské studium je dvouleté nebo dvou a půlleté. Otevírá se pro různé oblasti architektonické tvorby, designu, užitého umění, volného umění, grafiky a vizuální komunikace a také pro obor teorie a dějiny umění.

Magisterské studium je akreditováno pouze v programu Architektonická tvorba a je realizováno jako šestileté, nedělené.

Těžištěm bakalářských, navazujících magisterských a magisterských programů **Design, Volné umění, Grafika a vizuální komunikace a Architektonická tvorba** je ateliérová výuka, v níž se prolíná umělecký koncept s technickou a řemeslnou prací.

Důraz je kladen na získání teoretických i praktických znalostí a dovedností oboru, studující si osvojují základní principy, techniky a technologie a aplikují je v tvůrčím autorském postupu. Kromě práce v ateliérech se studující věnují také odborným předmětům, zpravidla přímo svázaným s charakterem jednotlivých studijních programů a jejich případných specializací, a také teoretickým předmětům, vyučovaným formou přednášek a seminářů a zajišťovaných Katedrou teorie a dějin umění (KTDU).

Navazující magisterský program **Teorie a dějiny moderního a současného umění** klade důraz zejména na pochopení dění na poli současného a moderního umění, designu a architektury a na vhled

do jejich teorií. A to jak prostřednictvím povinných přednášek a seminářů, tak skrze odborné praxe a stáže v jednotlivých ateliérech UMPRUM.

Bakalářský studijní program

Cílem čtyřletého studia v bakalářských studijních programech

je kultivovat talentové předpoklady, rozvíjet tvořivost a kritické myšlení studujících. Osvojují si vědomosti, metodické principy, řemeslné dovednosti a technické a technologické znalosti i dovednosti. Jsou vedeni ke schopnosti na odpovídající úrovni samostatně realizovat tvůrčí projekt nebo nést odpovědnost za dílčí část projektu týmového. Vytvořit vlastní umělecké dílo odpovídající úrovni a hledat koncepčně hodnotné a přesvědčivé řešení výtvarného problému. Základní principy oborové práce jsou pro všechny programy společné, ať už jde o rozvoj technologických dovedností, kontextuální a zodpovědný přístup k problémům, rozvoj kritického a systematického oborového přemýšlení atp.

Bakalářské studijní programy společně rozvíjejí zejména tyto schopnosti a dovednosti:

- odbornou tvůrčí práci v týmu i tvůrčí práci samostatnou;
  - osvojování základních znalostí dějin umění a orientaci i na poli umění současného;
  - používání základní terminologie, metod a postupů daného oboru v rozsahu potřebném pro řešení problémů v rámci tvůrčího procesu;
  - pracovat jako samostatná tvůrčí osobnost schopná rozvíjet individuálního přístup k výtvarné praxi;
  - kriticky zhodnotit možné etické a společenské implikace vlastního díla;
  - srozumitelně a přesvědčivě, verbálně i vizuálně prezentovat své dílo;
-

- efektivní komunikaci slovem i písmem v českém i anglickém jazyce;
- uvědomit si své silné i slabé stránky v procesu učení i tvorby.

Navazující magisterský studijní program

Cílem dvouletého studia v navazujících magisterských studijních programech je rozvíjením dosažených schopností a vědomostí prohlubovat intelektuální kapacitu a schopnost kritického myšlení studujících a dále rozšiřovat jejich praktické tvůrčí dovednosti. Studium prohlubuje schopnost na základě výzkumu a důkladné analýzy výchozích podmínek samostatně i v týmu realizovat tvůrčí projekt a zároveň jej teoreticky reflektovat, a to v kontextu historie i současnosti oboru i v širších souvislostech dalších disciplín. Studující hledají cesty ke koncepčně hodnotnému a přesvědčivému řešení komplexnějších problémů. Postupují na základě znalostí aktuálních témat a přístupů v oboru a jejich práce získává profesionální úroveň. Cílem je zároveň užší specializace či profilace studujících v rámci jejich oboru.

Magisterské studijní programy společně rozvíjejí zejména tyto schopnosti a dovednosti:

- samostatnou i týmovou tvůrčí práci nejen po stránce odborné, ale i komunikační, organizační a manažerské;
- srozumitelnou a přesvědčivou verbální i vizuální prezentaci svého projektu / díla či odborných názorů a postojů jak vůči profesionálům, tak vůči širší veřejnosti;
- samostatnou reflexi a kreativní využití nabytých znalostí z oblasti dějin, teorie a aktuálního dění v oboru;
- porozumění základům filozofie umění a prokázání hlubších znalostí z dějin a teorie vlastní specializace;
- kritické a analytické myšlení, schopnost analyzovat a rozvíjet základní oborové postupy;

- uvědomění si svých silných i slabých stránek v procesu učení i tvorby;
- odbornou komunikaci ve světovém jazyce slovem a písmem.

2.1.1 Studijní program Design

Studijní program Design je v obou stupních studia shodně členěn na tři specializace – **Průmyslový design**, **Design materiálů** a **Design módy**.

Specializace Design módy se zaměřuje především na lidské tělo a jeho aparenci, a to zejména (avšak ne výhradně) na navrhování, výrobu a produkci oděvů, oděvních doplňků, galanterie, obuvi atd. A to jak směrem ke konfekční a průmyslové výrobě, tak k autorským a konceptuálně či experimentálně pojatým unikátům s přesahem do volné tvorby. Studující v průběhu studia zkoumají teoretické i praktické aspekty módy jako designové praxe i jako specifického projevu soudobé vizuální kultury. Výuka vede k porozumění problematice udržitelnosti v oblasti módy a oděvních materiálů a technologií i k aplikaci těchto poznatků. Studující tvoří unikátní řemeslné či konceptuální objekty, zkoumají možnosti nových technologií a materiálů i inovativních designových řešení, a to i s možnými přesahy k designu systémů a služeb.

Výuka pro specializaci Design módy probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér módní tvorby
- Ateliér designu oděvu a obuvi

Specializace Design materiálů je zaměřena především na systematickou analýzu jednotlivých materiálů a na rozvoj technologických, konceptuálních a experimentálních přístupů. Je podporována tvorba unikátních řemeslných či konceptuálních objektů, ale také produktů určených k průmyslové, sériové výrobě. Důraz je kladen na technologické, estetické i funkční kvality, a to skrze precizní řemeslo, ale i inovace a experimenty.

Výuka pro specializaci Design materiálů probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér skla
- Ateliér keramiky a porcelánu
- Ateliér K. O. V.
- Ateliér textilní tvorby

Specializace Průmyslový design připravuje studující na koncepční designovou praxi v oblasti sériové a průmyslové výroby produktů v široké škále materiálů a moderních technologií. Přesahuje také k designu systémů a služeb či k tvorbě unikátních řemeslných a konceptuálních objektů.

Výuka pro specializaci Průmyslový design probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér průmyslového designu
- Ateliér designu nábytku a interiéru
- Ateliér produktového designu

2.1.2 Studijní program Volné umění

Studium v programu Volné umění se zaměřuje především na hledání kreativních řešení výtvarných problémů, na tvorbu koncepcí, rozvíjení idejí a obsahu vlastního uměleckého díla. Důležitou součástí je i schopnost teoretické a kritické reflexe vlastní tvorby a také její veřejné prezentace. Studující jsou vedeni k osvojení si řemeslných dovedností a technologických postupů a k jejich autorskému využití při tvorbě uměleckého díla. Osvojují si základní terminologii, metody a postupy daného oboru v rozsahu potřebném pro působení v umělecké praxi. Učí se vyhledávat a interpretovat informace či inspirační zdroje relevantní pro tvůrčí zpracování daného tématu a také se orientovat v aktuálním výstavním a galerijním provozu. Studijní program Volné umění je v obou stupních studia shodně vyučován bez rozdělení na specializace.

Výuka ve studijním programu Volné umění probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér volného umění I
- Ateliér volného umění II
- Ateliér volného umění III
- Ateliér volného umění IV
- Ateliér s hostujícím umělcem

2.1.3 Studijní program Grafika a vizuální komunikace

Studijní program Grafika a vizuální komunikace je v obou stupních studia shodně členěn na čtyři specializace – **Písmo a ilustrace**, **Grafický design**, **Animace a film** a **Fotografie**.

Specializace Grafický design vede k osvojení si graficko-designérských principů a k pochopení domény grafického designu jako disciplíny skládající se z více odborných oblastí. Studium klade důraz na výběr forem a nástrojů vedoucích k naplnění vytyčených cílů. Specializace otevírá i volnější spekulativní pole, které umožňuje zkoumat vztahy a posuny mezi starými a novými médii, ohledávat novou technologickou a mediální realitu. Studující vede k uvažování nad širší oblastí designu systémů a služeb.

Výuka pro specializaci Grafický design probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér grafického designu a vizuální komunikace
- Ateliér grafického designu a nových médií
- Ateliér designu a digitálních médií

Specializace Písmo a ilustrace připravuje tvůrce schopné pracovat samostatně či v týmu grafického studia, redakce nebo agentury, orientované v oboru a vybavené technologickými dovednostmi, které jsou k takové práci nezbytné. Studium klade důraz zejména na zvládnutí tradiční polohy grafické a typografické práce – studující jsou seznamováni s širokým rejstříkem grafických a reprodukčních technik a vedeni k uvažování nad vhodností jejich užití při řešení konkrétního

zadání. Základem je precizní řemeslo, ale semestrální zadání rozvíjejí také autorský experiment.

Výuka pro specializaci Písmo a ilustrace probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér ilustrace a grafiky
- Ateliér tvorby písma a typografie

Specializace Animace a film se soustřeďuje především na rozvoj znalostí a dovedností nezbytných pro samostatnou či týmovou práci v oblasti audiovizu s důrazem na výtvarnou složku výsledného díla. Studium klade důraz na uvažování nad časovým rozměrem média i výsledného díla.

Výuka pro specializaci Animace a film probíhá v tomto ateliéru:

- Ateliér animace a filmu

Specializace Fotografie se věnuje především rozvoji znalostí a dovedností nezbytných pro samostatnou tvůrčí práci i pro spolupráci s grafickými studiemi. Studující zkoumají a osvojují si proces komunikace prostřednictvím obrazu, a to ve světě designu, módy a umění. Těžištěm specializace je užitá poloha fotografické práce.

Výuka pro specializaci Fotografie probíhá v tomto ateliéru:

- Ateliér fotografie II

2.1.4 Studijní program Architektonická tvorba

Během **studia v programu Architektonická tvorba** získají studující znalosti a dovednosti nezbytné pro výkon profese architekta/ky – od designu a drobné architektury, přes pozemní stavby, urbanismus, krajinnou tvorbu, až po experimenty a vize v globálních souvislostech. Studující jsou vedeni k budoucímu uplatnění jak v individuální tvorbě, tak v týmové práci, a též ke zvládnutí veřejných funkcí ovlivňujících vývoj a kulturu společnosti.

Studijní program Architektonická tvorba na UMPRUM je realizován výhradně ve stupni magisterském (a též v navazujícím magisterském, což je úroveň odborného vzdělání, kterou vyžaduje Česká komora architektů k udělení autorizace). Komplexní výuka v tomto programu připravuje studující pro „kombinovanou“ roli architekta/ky, urbanisty/ky i krajináře/ky.

Studijní program Architektonická tvorba je shodně v obou typech magisterského studia vyučován bez rozdělení na programové specializace.

Výuka ve studijním programu Architektonická tvorba probíhá v těchto ateliérech:

- Ateliér architektury I
- Ateliér architektury II
- Ateliér architektury III
- Ateliér architektury IV

2.1.5 Studijní program Teorie a dějiny moderního a současného umění

Cílem dvou a půlletého studia v navazujícím magisterském studijním programu Teorie a dějiny moderního a současného umění je dosažení komplexních znalostí v oboru teorie a dějin umění (včetně designu, užitého umění a architektury) s důrazem na období od počátků modernismu v druhé polovině 19. století až do současnosti.

Studující si osvojují základní metodologické nástroje k porozumění a výkladu témat, osobností, děl a problémů spjatých s moderními dějinami umění, architektury a designu i se současnou tvorbou. Absolventi/ky získají dobrý přehled o vývoji českého, evropského a světového umění, designu a architektury od konce 19. století do současnosti, stejně jako o jeho teoretických, filozofických, metodologických a sociálních souvislostech. Program je výrazně interdisciplinární a akcentuje seminární způsob výuky. Reaguje na aktuální výzvy oboru včetně potřebné (sebe)kritiky jeho kánonů, stejně jako na nové vizuální formy (včetně pohyblivého obrazu a kyberkultury), které si žádají nové přístupy. Studium má rozvíjet samostatné a kritické myšlení a posilovat význam oboru na celospolečenské

úrovni. Součástí vzdělání je rovněž praktická příprava studujících na jejich budoucí profesi tak, aby ve své práci dokázali zohlednit socio-kulturní, ale také například environmentální a ekonomické aspekty produkce a provozu výtvarného umění, architektury, designu i vizuální kultury.

Vedle výukových pilířů povinných a povinně volitelných předmětů umožňuje studijní program také upevnění znalostí umění starších historických etap. Profilaci v oblastech dějin a teorie řemesla, módy, grafického designu, typografie, ochrany a rekonstrukce památek aj. umožňují volitelné předměty z jiných studijních programů UMPRUM. Jedinečnost studia na umělecké škole přináší obeznámení s praktickými aspekty „živého“ umění, architektury a designu, a rozšiřuje tak kompetence absolventů a absolventek.

Studijní program Teorie a dějiny moderního a současného umění je vyučován bez rozdělení na programové specializace.

2.2 Doktorské studijní programy

Doktorské studium je zajišťováno ve dvou studijních programech:

Výtvarná umění a Teorie a dějiny moderního a současného umění.

- Studium v programu **Výtvarná umění** je čtyřleté a lze je absolvovat prezenční nebo kombinovanou formou podle individuálního studijního plánu. Tento typ studia je určen absolventům magisterského studia ve stejném nebo příbuzném oboru a vede k samostatné tvůrčí, výzkumné či vědecké práci ve čtyřech studijních oborech – Architektonická tvorba, Design, Výtvarná tvorba, Grafika a vizuální komunikace.
- Doktorské studium v programu **Teorie a dějiny moderního a současného umění** je čtyřleté a lze je absolvovat prezenční nebo distanční formou podle individuálního studijního plánu. Tento typ studia je určen absolventům magisterského studia ve stej-

ném nebo příbuzném oboru a vede k samostatné tvůrčí, výzkumné či vědecké práci.

2.2.1 Výtvarná umění

Studium ve čtyřletém doktorském studijním programu Výtvarná umění probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele a konzultanta. Program a formy teoretické části studia stanoví Katedra teorie a dějin umění, a to každému studujícímu individuálně, vzhledem k zaměření jeho projektu.

Průběh teoretické části studia v doktorském studijním programu je v prvních dvou ročnících kontrolován zápočty nebo zkouškami. Zkoušky se klasifikují známkami: prospěl – neprospěl. Součástí prezenční formy studia v doktorském studijním programu je i podíl na pedagogické činnosti.

Na konci akademického roku je průběh studia hodnocen v rámci doktorského kolokvia, které má formu veřejné rozpravy a zúčastňují se ho školitelé/ky, konzultant/ky z Katedry teorie a dějin umění, případně akademická obec a veřejnost.

Cílem čtyřletého studia v doktorském programu je vzdělat teoreticky fundované profesionály a profesionálky v široké škále oborů výtvarné tvorby. Absolventi/ky doktorského studia by měli/ly mít předpoklady k výzkumné a inovativní práci v oblasti svého zaměření, tedy v architektuře a designu, volném či užitém umění nebo v grafickém designu.

Propojení umělecké tvorby a teoretické reflexe využijí absolventi/ky především v oblasti kulturního managementu a aplikovaného výzkumu. Další výraznou oblastí možného uplatnění je pedagogická činnost na uměleckých školách a organizační nebo kurátorské aktivity. Úroveň výtvarné kultury a design životního stylu mohou ale spoluurčovat i jako samostatně činné tvůrčí osobnosti.

Absolvent/ka studijního programu Výtvarná umění je po úspěšném dokončení doktorského studia schopen/na:

- teoreticky fundovaně profesionálně působit v široké škále oborů výtvarné tvorby;
- odborné činnosti s předpoklady k výzkumné a inovativní práci v oblasti architektury a designu, volného a užitého umění nebo grafického designu;
- propojit uměleckou tvorbu a teoretickou reflexi především v oblasti kulturního managementu a aplikovaného výzkumu;
- pedagogické činnosti na uměleckých školách;
- organizačních nebo kurátorských aktivit;
- působit jako samostatně činná tvůrčí osobnost na poli výtvarné kultury a designu životního stylu.

2.2.2 Teorie a dějiny moderního a současného umění

Studium ve čtyřletém doktorském studijním programu Teorie a dějiny moderního a současného umění má za cíl vychovávat erudované profesionály/ky v oblasti umělecké kritiky, teorie či historie, ale také kurátory/ky nebo pedagogy/žky, kteří budou schopni/ny uplatnit získané poznatky a přístupy jak v uměleckém provozu, tak v akademickém výzkumu. Posluchači a posluchačky jsou připravováni/ny na práci v muzeích, galeriích, vědeckých institucích, ale také ve studiích i ateliérech zabývajících se designem a novými obrazovými médii. Zároveň se absolventi/ky mohou uplatnit při formování odborného diskurzu v dosti zanedbaném oboru výtvarné kritiky a publicistiky. Příležitost pro absolventy/ky nabízí také umělecké školství, které vykazuje značný deficit odborníků hlavně na současné umění a design.

Cílem čtyřletého studia v doktorském studijním programu je dosažení vědecké kvalifikace v oboru teorie a dějin umění, designu a architektury se zaměřením na moderní a současné období

(od rozvoje industriálního kapitalismu do současnosti). Studující pronikají do aktuálních metodologických směrů v oboru, učí se je samostatně vědecky aplikovat pro porozumění objektu svého studia a ve výsledku objevně a inovativně interpretovat uměleckou tvorbu a kulturní dědictví. Studijní program k tomu poskytuje komplexní znalosti, seznamuje s vědeckými metodami a zprostředkovává detailní historické poznání sociálního, kulturního a ideového kontextu. Jedinečnost studia na umělecké škole přináší hlubší obeznámení s praktickou i kreativní stránkou produkce umění, architektury a designu, a rozšiřuje tak kompetence absolventa. Program těží nejen z potenciálu synergie uměleckého a vědeckého výzkumu, ale rovněž z plodné diferenciaci na spíše historiograficky zaměřené práce a práce teoretičtější.

Absolvent/ka studijního programu Teorie a dějiny moderního a současného umění je po úspěšném ukončení schopn/schopna:

- porozumět aktuálním metodologickým směrům v oboru a samostatně je aplikovat na objekt svého studia;
- přicházet s vědecky originálními a inovativními interpretacemi umělecké tvorby a kulturního dědictví;
- pochopit a analyzovat podmínky praktické i kreativní stránky produkce umění, architektury a designu;
- kreativně uplatnit poznatky a přístupy získané při studiu nejen v příslušné oblasti uměleckého provozu, ale zejména v aktuálním vědeckém výzkumu;
- písemně, verbálně i v modu výstavy a publikace prezentovat vědecké výsledky, a to jak po stránce obsahové, tak po stránce produkčně-organizační;
- podílet se na formování vědeckého a odborného diskurzu v oboru výtvarné teorie a kritiky v tuzemsku i zahraničí;
- organizovat a vést týmové projekty, vypracovat grantové přihlášky.

3 Akademický rok

Akademický rok na UMPRUM začíná 1. října a končí 30. září následujícího roku. Je rozdělen na dva semestry, zimní a letní. Zimní semestr začíná v říjnu a je ukončen zkouškovým obdobím v únoru. Letní semestr začíná v únoru a je ukončen zkouškovým obdobím v září. V měsících červenci a srpnu pravidelná výuka neprobíhá.

Před začátkem akademického roku Studijní oddělení publikuje Harmonogram akademického roku UMPRUM, který je ke stažení na stránkách školy a zároveň fyzicky vyvěšen na nástěnce před Studijním oddělením.

Níže naleznete obecný plán organizace akademického roku se všemi pravidelně se opakujícími důležitými událostmi, na jejichž konání je nutné brát zřetel, a to měsíc po měsíci, od jeho zahájení po jeho zakončení.

ŘÍJEN

VÝUKA V ZIMNÍM SEMESTRU je zahájena prvním týdnem v říjnu. Přednášky, semináře a ateliérová výuka probíhají pravidelně podle rozvrhu, a to až do ukončení výuky v posledním pracovním týdnu před vánočními prázdninami. Semestr typicky sestává z 12 výukových týdnů, následovaných klauzurním a zkouškovým obdobím, viz níže.

Ateliérová výuka a konzultace jsou v týdnu přednostně rozvrženy na pondělí a čtvrtek, výuka teoretických a odborných předmětů na úterý a středu, případně pátek.

- **Pravidelná účast všech pedagogických pracovníků na výuce je povinná.**

PEDAGOGICKÉ PLÉNUM se koná vždy po zahájení semestru, obvykle v prvním či druhém týdnu výuky. Plénum je jediná pravidelná oficiální událost, při které se všichni zaměstnanci školy mají možnost setkat. Vedení školy zde sděluje důležité informace o průběhu nadcházejícího semestru, přijímacím řízení, nástupu a odchodu zaměstnanců, rozpočtu, prezentační a výstavní činnosti, provozu atd. Součástí pedagogického pléna mohou být také vystoupení odborníků v podobě přednášek, workshopů či diskusí s pedagogickými i nepedagogickými pracovníky.

- **Účast všech pedagogů, jakož i nepedagogických pracovníků na plénu je povinná.**

STÁTNÍ DOKTORSKÉ ZKOUŠKY studujících uměleckého oboru a studujících teoretického oboru se konají zpravidla poslední říjnové pondělí a jsou veřejně přístupné.

- **Účast je povinná pro členy komisí nominované Oborovou radou UMPRUM.**

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ se zpravidla koná koncem října. Budovy školy jsou otevřeny potenciálním uchazečům i široké veřejnosti. Ateliéry musí být uvedeny do stavu, v nichž je možné a důstojně přivítat hosty. Vedení ateliéru i přítomní studující by měli být připraveni prezentovat aktuální semestrální, popř. klauzurní projekty a odpovídat na dotazy hostů ohledně přijímacího řízení a průběhu studia na UMPRUM. Pro lepší organizaci času a řízení počtu návštěvníků je možné vypsát zvláštní konzultační

hodiny, do nichž se uchazeči mohou předem zapsat.

- **Účast vedoucích ateliérů a/nebo jejich asistentů na Dni otevřených dveří je povinná.**

LISTOPAD

- **SEZNAMY ČLENŮ A ČLENEK KOMISÍ obhajob klauzurních prací studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů** za zimní semestr a státních závěrečných zkoušek a obhajob diplomových prací studujících navazujícího magisterského teoretického oboru **odevdají vedoucí ateliérů, resp. kateder, nejpozději první listopadové pondělí na sekretariátu kateder.**

PODÁNÍ PŘIHLÁŠEK do bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů je možné do konce listopadu.

PROSINEC

ODEVZDÁNÍ TÉMAT BAKALÁŘSKÝCH PRACÍ je naplánováno zpravidla na první polovinu prosince. Studující uměleckých bakalářských programů musí do té doby na studijním oddělení odevzdat vyplněný a podepsaný arch obsahující stručný záměr bakalářského projektu a předpokládaný seznam základní literatury. Formulář musí obsahovat vlastnoruční podpis vedoucí/ho diplomové práce (vedoucí/ho

příslušného ateliéru) a také podpis konzultanta/konzultantky diplomové práce z Katedry teorie a dějin umění, se kterým/kterou se studující na vedení práce předem dohodne.

UKONČENÍ VÝUKY V ZIMNÍM SEMESTRU probíhá v posledním předvánočním týdnu. Na tomto týden je též možné vypsát předtermíny zápočtů a zkoušek.

- **HODNOCENÍ SEMESTRU** se uskutečňuje zpravidla v průběhu posledního týdne před vánočními prázdninami. **Studující** bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů **obhajují výsledky své práce na semestrálních úkolech. Hodnocení je vždy přítomno vedení ateliéru, popř. další odborníci z řad teoretiků, metodiků, lektorů odborných předmětů, externích hostů atp.**

VÁNOČNÍ PRÁZDNINY trvají vždy od 23. prosince do 1. ledna včetně. Během vánočních prázdnin jsou budovy školy uzavřeny a výuka ani zkoušky se nekonají.

LEDEN

KLAUZURNÍ OBDOBÍ začíná bezprostředně po skončení vánočních prázdnin a trvá tři týdny. Během klauzurního období neprobíhá teoretická ani odborná oborová výuka a studující se soustředí na realizaci a plnění klauzurních zadání. Nadále se během klauzurního období mohou konat pravidelné konzultace v ateliérech.

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY do bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů: 1. KOLO je hodnoceno distančně na základě zaslaných portfolií uchazečů. Poslední termín pro odevzdání hodnocení 1. kola přijímacího řízení je na začátku třetího lednového týdne, tedy měsíc před zahájením 2. kola přijímacího řízení, viz níže.

- **HODNOCENÍ KLAUZURNÍCH PRACÍ** je rozvrženo na první týden po skončení klauzurního období, viz výše. **Studující bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů obhajují výsledky své práce na klauzurních úkolech. Hodnocení a zpětné vazbě jsou vždy přítomni vedoucí a asistenti ateliérů, teoretici přidružení k příslušné katedře, metodici kateder a externí odborníci.**

KONTROLA ROZPRACOVANOSTI PÍSEMNÉ ČÁSTI DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů je časově souběžná s hodnocením klauzurních prací. Diplomanti odevzdávají rozpracovanou část písemné diplomové práce v předem stanoveném minimálním rozsahu svým konzultantům nejpozději první den hodnocení klauzur. Konzultanti následně práci ohodnotí a výslednou známku sdělí příslušným vedoucím ateliérů, kteří ji zanesou do studijního informačního systému.

VÝSTAVA ARTSEMESTR je zahájena večer posledního dne hodnocení klauzur, je přístupná široké veřejnosti a trvá zpravidla týden. Během výstavy klauzur neprobíhá ateliérová výuka ani teoretická či odborná výuka, lze však již vypsát zkoušky či zápočty, viz níže.

PEDAGOGICKÉ KOLEČKO probíhá vždy po obhajobách klauzurních nebo bakalářských a diplomových prací v průběhu konání příslušné výstavy. Vedoucí ateliérů na něm představují práce svého ateliéru pedagogickému sboru i nepedagogickým pracovníkům.

- **Účast všech pedagogů je povinná.**

ZKOUŠKOVÉ OBDOBÍ začíná zpravidla následující den po vernisáži výstavy Artsemestr a trvá tři týdny. Během zkouškového období se konají zápočty a zkoušky z teoretických a odborných oborových předmětů; ateliérová, teoretická ani odborná oborová výuka v tomto období neprobíhá.

ÚNOR

SCHŮZKA K PŘIJÍMACÍMU koná týden před zahájením 2. kola přijímacího řízení, viz níže.

- **Účast vedoucích ateliérů a/nebo jejich asistentů na schůzce je povinná.**

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY do bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů: 2. KOLO se koná prezenčně zpravidla v polovině února, během čtyř dnů (od úterý do pátku).

- **Účast vedoucích ateliérů a/nebo jejich asistentů během přijímacího řízení je nutná.**

POSUDKY DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících navazujícího magisterského teoretického oboru je třeba odevzdat nejpozději týden před konáním obhajob a státních závěrečných zkoušek, viz níže.

VÝUKA V LETNÍM SEMESTRU je zahájena následující týden po skončení 2. kola přijímacích zkoušek, viz výše, zpravidla v posledním únorovém týdnu. Přednášky, semináře a ateliérová výuka probíhají pravidelně každý týden podle rozvrhu, a to až do ukončení výuky počátkem května. Semestr typicky sestává z 12 výukových týdnů, následovaných klauzurním a zkouškovým obdobím, viz níže. Ateliérová výuka a konzultace jsou přednostně rozvrženy na pondělí a čtvrtek, výuka teoretických a odborných předmětů na úterý a středu, případně pátek.

- **Pravidelná účast na výuce všech pedagogických pracovníků je povinná.**

PEDAGOGICKÉ PLÉNUM se koná vždy po zahájení semestru, obvykle v prvním či druhém týdnu výuky. Plénum je jediná pravidelná oficiální událost, při které se všichni zaměstnanci školy mají možnost setkat. Vedení školy zde sděluje důležité informace o průběhu nadcházejícího semestru, přijímacím řízení, nástupu a odchodu zaměstnanců, rozpočtu, prezentační a výstavní činnosti, provozu atd. Součástí pedagogického pléna mohou být také vystoupení odborníků v podobě přednášek, workshopů či diskusí s pedagogickými i nepedagogickými pracovníky.

- **Účast všech pedagogů, jakož i nepedagogických pracovníků na plénu je povinná.**

ÚNOR / BŘEZEN

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů se zpravidla konají v posledním únorovém nebo prvním březnovém týdnu, v souběhu se státními závěrečnými zkouškami a obhajobami diplomových prací teoretického oboru, viz níže. Zkušební komise sestávají z pedagogů a doktorandů Katedry teorie a dějin umění a externích odborníků.

- Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY A OBHAJOBY DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících navazujícího magisterského teoretického oboru se zpravidla konají během posledního únorového a/nebo prvního březnového týdne, v souběhu se státními závěrečnými zkouškami uměleckých oborů, viz výše. Komise sestávají z pedagogů Katedry teorie a dějin umění a externích odborníků.

- Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.

BŘEZEN

HODNOCENÍ OPRAVNÝCH A ODLOŽENÝCH KLAUZUR studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů za zimní semestr se v případě potřeby koná na začátku března.

KONTROLA PLNĚNÍ STUDIJNÍCH POVINNOSTÍ ZA ZIMNÍ SEMESTR probíhá během celého měsíce března.

PRVNÍ KONTROLA ROZPRACOVANOSTI DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících navazujícího magisterského teoretického oboru probíhá zpravidla nejpozději v polovině března.

- **Rozpracovanosti jsou neveřejné a účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.**

HLAVNÍ PŘIJÍMACÍ KOMISE zasedá měsíc po zahájení 2. kola přijímacích zkoušek do bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů.

- **Účast všech vedoucích ateliérů je povinná.**

PODÁNÍ PŘIHLÁŠEK do navazujícího magisterského teoretického oboru je možné do konce března.

DUBEN

SEZNAMY ČLENŮ KOMISÍ OBHAJOB KLAUZURNÍCH, BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů pro letní semestr odevzdají vedoucí ateliérů, resp. kateder, nejpozději první dubnové pondělí na sekretariátu kateder.

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ DO navazujícího magisterského teoretického oboru: 1. a 2. KOLO probíhá poslední dubnovou středou (1. kolo) a čtvrtek (2. kolo).

- **Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.**

- **KONTROLA ROZPRACOVANOSTI PRAKTICKÉ ČÁSTI BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ** studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů musí proběhnout nejpozději do posledního dubnového čtvrtka. Doporučuje se však zkontrolovat rozpracovanost dříve, ideálně v průběhu první poloviny měsíce dubna. Studující obhajují dosavadní pokrok v práci na svých závěrečných projektech, jejich **hodnocení jsou vždy přítomni vedoucí a asistenti ateliérů, popř. další odborníci z řad teoretiků, metodiků, lektorů odborných předmětů, externích hostů atp.**

ODEVZDÁNÍ SEZNAMŮ OPONENTŮ BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů je stanoveno nejpozději na poslední dubnový čtvrtek. Vedoucí ateliérů, resp. kateder, seznamy odevzdají na sekretariátu kateder.

PODÁNÍ PŘIHLÁŠEK do doktorského studia uměleckého i teoretického oboru je možné do konce měsíce dubna.

KVĚTEN

ODEVZDÁNÍ PÍSEMNÉ A PRAKTICKÉ ČÁSTI BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ UMĚLECKÝCH OBORŮ je zpravidla stanoveno na polovinu května.

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY DO DOKTORSKÉHO STUDIA:

1. KOLO je hodnoceno distančně na základě zaslaných portfolií uchazečů. Poslední termín pro odevzdání hodnocení 1. kola přijímacího řízení je dva týdny od posledního termínu podání přihlášek, tedy zpravidla druhý týden v květnu.

- **HODNOCENÍ SEMESTRU** probíhá zpravidla v průběhu posledního týdne semestru. **Studující** bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů **obhajují výsledky semestrálních úkolů. Hodnocení je vždy přítomno vedení ateliéru, popř. další odborníci z řad teoretiků, metodiků, lektorů odborných předmětů, externích hostů atp.**

UKONČENÍ VÝUKY V LETNÍM SEMESTRU je rozvrženo na druhý květnový týden. V tomto týdnu je též možné vypsát předtermíny zápočtů a zkoušek.

KLAUZURNÍ OBDOBÍ začíná bezprostředně po skončení výuky v letním semestru a trvá tři týdny. Během klauzurního období neprobíhá teoretická ani odborná oborová výuka a studující se soustředí na realizaci klauzurních zadání. Nadále se konají pravidelné konzultace v ateliérech.

DOKTORSKÁ KOLOKVIA se konají v průběhu prvního týdne klauzurního období.

- **Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění, resp. Oborovou radou UMPRUM.**

POSUDKY BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů je třeba odevzdat nejpozději týden před konáním jejich obhajob, viz níže.

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY DO DOKTORSKÉHO STUDIA: 2. KOLO je hodnoceno prezenčně během pohovorů s uchazeči. Konají se poslední květnové pondělí a úterý.

- **Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění, resp. Oborovou radou UMPRUM.**

ČERVEN

VÝSTAVA BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ je otevřena týden před obhajobami a trvá zpravidla tři týdny.

HODNOCENÍ KLAUZURNÍCH PRACÍ studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů je rozvrženo na první týden po skončení klauzurního období, viz výše.

- **Studující obhajují výsledky své práce na klauzurních úkolech. Jejich hodnocení jsou vždy přítomni vedoucí a asistenti ateliérů, teoretici přidružení k příslušné katedře, metodici kateder a externí odborníci.**

VÝSTAVA ARTSEMESTR je zahájena večer posledního dne hodnocení klauzur, je přístupná široké veřejnosti a trvá zpravidla týden. Během výstavy klauzur neprobíhá ateliérová výuka ani teoretická či odborná výuka, mohou však již probíhat některé zkoušky či zápočty, viz níže.

PEDAGOGICKÉ KOLEČKO probíhá vždy po obhajobách klauzurních nebo bakalářských a diplomových prací v průběhu konání příslušné výstavy. Vedoucí ateliérů na něm představují práce svého ateliéru pedagogickému sboru.

- **Účast všech pedagogů je povinná.**
- **DRUHÁ KONTROLA ROZPRACOVANOSTI DIPLOMOVÝCH PRACÍ** studujících navazujícího magisterského teoretického oboru probíhá zpravidla nejpozději v druhém týdnu měsíce června, může se však konat i dříve. Rozpracovanosti jsou neveřejné a **účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.**

ZKOUŠKOVÉ OBDOBÍ začíná následující den po vernisáži výstavy Artsemeestr, viz výše, a trvá tři týdny. Během zkouškového období se konají zápočty a zkoušky z teoretických a odborných oborových předmětů; ateliérová, teoretická ani odborná oborová výuka se v tomto období nekoná.

OBHAJOBY BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ

studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů se konají zpravidla na přelomu května a června, týden po otevření výstavy, viz výše.

- **Studující obhajují výsledky práce na svých závěrečných projektech. Hodnocení jsou vždy přítomni vedoucí a asistenti ateliérů, teoretici přidružení k příslušné katedře, metodici kateder, a externí odborníci.**

PROMOCE VŠECH ABSOLVENTŮ se konají poslední červnový týden.

- **V případě bakalářských promocií je nutná osobní účast vedoucích kateder, v případě magisterských a doktorských promocií je nutná účast všech vedoucích ateliérů.**

ODEVZDÁNÍ TÉMAT DIPLOMOVÝCH PRACÍ

magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů a navazujícího magisterského teoretického oboru, které odevzdávají studující na konci prvního ročníku, je naplánováno zpravidla na první červnový týden.

Studující navazujících magisterských programů musí do té doby na studijním oddělení odevzdat vyplněný a podepsaný arch obsahující stručný záměr diplomového projektu a předpokládaný seznam základní literatury.

- **Formulář musí obsahovat vlastnoruční podpis vedoucí/ho diplomové práce (vedoucí/ho příslušného ateliéru v případě studujících uměleckých oborů nebo zvoleného pedagoga/žky KTDU v případě studujících teoretického oboru) a v případě studujících uměleckých oborů také**

podpis konzultanta/ky diplomové práce z Katedry teorie a dějin umění, se kterým/kterou se studující na vedení diplomové práce předem dohodne.

ČERVENEC

LETNÍ PRÁZDNINY trvají od 1. července do 31. srpna. Během letních prázdnin jsou budovy školy uzavřeny a výuka ani zkoušky se nekonají.

SEZNAMY ČLENŮ KOMISÍ OBHAJOB ODLOŽENÝCH A OPRAVNÝCH KLAUZURNÍCH PRACÍ studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů za letní semestr odevzdají vedoucí ateliérů, resp. kateder, nejpozději poslední červencový čtvrtek.

SRPEN

POSUDKY DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících navazujícího magisterského teoretického oboru je třeba odevzdat nejpozději týden před konáním obhajob a státních závěrečných zkoušek, viz níže.

ZÁŘÍ

CELOŠKOLNÍ EXKURZE probíhá zpravidla první týden v září.

OPRAVNÉ ZKOUŠKOVÉ OBDOBÍ se koná rovněž první zářijový týden.

ODEVZDÁNÍ SEZNAMŮ OPONENTŮ DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících navazujícího magisterského teoretického oboru je vyžadováno nejpozději dva týdny před konáním obhajob, viz níže.

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů se zpravidla konají počátkem září, v souběhu se státními závěrečnými zkouškami a obhajobami diplomových prací teoretického oboru, viz níže. Zkušební komise sestávají z pedagogů a doktorandů Katedry teorie a dějin umění a externích odborníků.

- **Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.**

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY A OBHAJOBY DIPLOMOVÝCH PRACÍ studujících navazujícího magisterského teoretického oboru se zpravidla konají počátkem září, v souběhu se státními závěrečnými zkouškami uměleckých oborů, viz výše. Komise sestávají z pedagogů Katedry teorie a dějin umění a externích odborníků.

- **Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění.**

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY ZE STAVITELSTVÍ studujících magisterského a navazujícího magisterského programu Architektonická tvorba se zpravidla konají počátkem září.

ODEVZDÁNÍ POSUDKŮ DISERTAČNÍCH PRACÍ studujících uměleckého oboru a studujících teoretického oboru je nutné provést nejpozději dva týdny před obhajobami, viz níže.

HODNOCENÍ OPRAVNÝCH A ODLOŽENÝCH KLAUZUR studujících bakalářských, magisterských a navazujících magisterských uměleckých oborů za letní semestr se v případě potřeby koná v druhé polovině září.

OBHAJOBY DISERTAČNÍCH PRACÍ studujících uměleckého oboru a studujících teoretického oboru zpravidla probíhají poslední pondělí a úterý měsíce září.

- **Účast je povinná pro členy komisí schválených Katedrou teorie a dějin umění, resp. Oborovou radou UMPRUM.**

CELOROČNĚ

V průběhu celého roku mohou vyučující absolvovat **STÁŽE** a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) také **VZDĚLÁVACÍ KURZY** a **KURZY OSOBNÍHO ROZVOJE**.

4 Semestr a jeho průběh na UMPRUM

4.1 Příprava semestru v ateliérové a teoretické výuce

- 4.1.1 Informace o obsahu a organizaci předmětů/kurzů před začátkem semestru, povinnosti vyučujících
- 4.1.2 Rozvrh
- 4.1.3 Povinnosti vedení ateliérů
- 4.1.4 Program ateliérové výuky (syllabus) – FORMULÁŘ

4.2 Ateliérová výuka

- 4.2.1 Informace o obsahu a organizaci předmětů/kurzů před začátkem semestru, povinnosti vyučujících
  - 4.2.1.a Ateliérová výuka dle ročníku studia
  - 4.2.1.b Ateliérové schůzky a konzultace
- 4.2.2 Ateliérová výuka a zahraniční studující
- 4.2.3 Vztah ateliérové výuky a teoretických/praktických předmětů
- 4.2.4 Stáže
- 4.2.5 Semestrální ateliérová práce
- 4.2.6 Klauzurní práce
- 4.2.7 Bakalářské a diplomové práce

4.3 Teoretická výuka

- 4.3.1 Průběh semestru

4.4 Oborové předměty – dílny, odborné předměty

- 4.4.1 Dílny
  - 4.4.2 Odborné předměty
-

4 Semestr a jeho průběh na UMPRUM

Semestr zahrnuje **období výuky, období zkoušek, odborných exkurzí, stáží i prázdnin**. Každý semestr končí zkuškovým obdobím, které zpravidla v zimním semestru bývá kratší. V průběhu akademického roku jsou dva semestry, zimní a letní.

Tato kapitola se věnuje především **přehledu a popisu aktuálního stavu** průběhu semestru a forem výuky na UMPRUM.

4.1 Příprava semestru v ateliérové a teoretické výuce

4.1.1 Informace o obsahu a organizaci předmětů/kurzů před začátkem semestru, povinnosti vyučujících

Studijní informační systém (IS)

- obsahuje a studujícím poskytuje ověřené a závazné **informace o obsahu a organizaci studia** od studijního oddělení a vyučujících;
- obsahuje také důležité informace pro vyučující – např. **seznamy studujících** zapsaných do kurzů;
- vyučující sem zapisují studujícím **známky či zápočty**.

Vyučující před začátkem výuky v semestru vloží nebo aktualizuje informace o svých předmětech/kurzech:

- **anotaci** (charakteristiku, stručný obsah, hlavní cíle předmětu či kurzu);
- **program ateliérové/teoretické výuky** (syllabus) viz formulář [4.1.4](#);
- **seznam literatury a dalších zdrojů**;
- **odkazy na studijní opory**;
- **požadavky na absolvování kurzu a ukončení semestru**;
- **podmínky zápočtu či zkoušky**.

Vložené údaje jsou přístupné studujícím na webu sp.vsup.cz/cs/predmety.html.

4.1.2 Rozvrh

- **Rozvrh** na konkrétní semestr **vytváří studijní oddělení** vždy nově. Vzájemné sladění požadavků a potřeb školy a vyučujících je většinou možné, ale je nutno je řešit s dostatečným předstihem. Se svými požadavky se tedy po výzvě vyučující obrací na studijní oddělení.
- **Výuka teoretických předmětů** je v pravidelném týdenním rozvrhu převážně v úterý a ve středu, zatímco **ateliérové výuce** jsou vyhrazeny pondělky a čtvrtky v době od 9:00–16:00/17:00 hodin.
- **Bloková výuka** (občasné exkurze atp.) se na návrh vyučující/ho a na základě rozhodnutí studijního oddělení uskutečňuje v pátek.

4.1.3 Povinnosti vedení ateliérů

- Vedoucí ateliéru odevzdává metodikovi/metodičce katedry **týden před začátkem semestru programy ateliérové výuky** (syllabus) a **rámcový harmonogram s klíčovými daty a uzávěrkami**. Tyto

informace jsou pak zveřejněny na [intranetu](#), kde jsou k dispozici ostatním vyučujícím i studujícím (mohou být užitečné v případě zájmu o stáž v daném ateliéru).

- **Při sestavování programu ateliérové výuky by měli vedoucí brát v potaz dlouhodobý vzdělávací plán daného ateliéru.**
- V rámci přípravy semestru věnují vedoucí ateliérů pozornost i předmětům, které přesahují rámec vymezený semestrálním či klauzurním projektem, spadají ale do jejich kompetencí. Těmi jsou např. **předměty Autorský projekt, Týmový projekt či Aktuální otázky oboru** (např. Katedra grafiky, Katedra volného umění, Katedra užitého umění I. atd.). Vedení ateliéru by mělo mít rovněž přehled o studijních plánech, a tedy i o vytíženosti svých studujících.

4.1.4 Program ateliérové výuky (syllabus) – FORMULÁŘ

PROGRAM ATELIÉROVÉ VÝUKY Zimní/Letní semestr 202x/202x

Pokud se liší program ateliérové výuky a jejich cílů v jednotlivých ročníchích, specifikujte to u všech bodů, kterých se to týká.

A. Téma a program semestrální ateliérové výuky

1. Popis a zdůvodnění tématu, kterému je ateliérová výuka v daném semestru věnována.
2. Plánované aktivity (přednášky, workshopy, exkurze, setkání s hosty apod.).
3. Plánované zapojení absolventů/tek do programu (je-li relevantní).

B. Zadání semestrální práce

1. Konkrétní formulace zadání semestrální práce – procesu i výstupu.
2. Očekávané formy výstupu.

C. Předběžný návrh tématu klauzurní práce

1. Zamýšlené zaměření klauzurní práce.
2. Vztah klauzurní práce k práci semestrální.

D. Vzdělávací cíle / Výsledky učení

1. V čem konkrétně spočívá vzdělávací potenciál (kam učení směřuje) semestrálního programu či zadání?
2. Jaký vzdělávací obsah – znalosti, dovednosti či zkušenosti – má semestrální program studujícím zprostředkovat?

E. Kritéria hodnocení semestrální práce

1. Na které aspekty semestrální práce bude při hodnocení brán zřetel?
2. Jakým způsobem bude hodnocení předáváno studujícím?

F. Harmonogram semestru

1. Termíny odevzdání dílčích i finálních výstupů.
2. Termíny významnějších konzultací (např. s externisty, pedagogy jiných ateliérů apod.).
3. Termíny přednášek, workshopů, exkurzí apod.

G. Literatura, zdroje, odkazy a důležité kontakty

H. Distanční výuka (v případě nutnosti zavedení online a hybridní formy vzdělávání). Jak bude upraven program v případě distanční výuky – vzdělávací obsah, požadované výstupy a hodnocení, a jaké komunikační platformy budou využívány.

4.2 Ateliérová výuka

Ateliérová výuka je stěžejní součástí uměleckého vzdělávání na UMPRUM.

Její prostřednictvím si studující osvojují praktické dovednosti, získávají přehled o aktuálním dění v oboru, rozvíjí své konceptuální a kritické myšlení a kultivují své estetické citění. Náplň a průběh ateliérové výuky určuje vedoucí ve spolupráci s asistentem/asistentkou ateliéru.

Součástí ateliérové výuky jsou semestrální a klauzurní práce

(třítydenní klauzurní období navazuje na výuku v daném semestru). Semestrální práce hodnotí vedení ateliéru, klauzurní práce jsou hodnoceny komisí ustavenou vedoucí/m katedry. Více o hodnocení

v kapitole [5. Systém hodnocení na UMPRUM \(zkoušky a atestace\)](#)

Studující 4. ročníku bakalářského studia absolvují semestrální a klauzurní práci pouze v zimním semestru, v letním semestru se věnují zpracování bakalářské práce.

Studující 2. ročníku navazujícího magisterského studia a 6. ročníku magisterského studia (studijní program Architektura) se diplomové práci, namísto prací semestrálních a klauzurních, věnují po celý rok.

4.2.1 Průběh semestru

Na začátku semestru je třeba:

- seznámit studující s programem ateliérové výuky v daném semestru a avizovat, jaký vztah k semestrální práci bude mít následná klauzurní zkouška;
- v diskusi se studujícími vyjasnit jednotlivá zadání a očekávání či požadavky vedení ateliéru;
- seznámit studující s harmonogramem a povinnými dílčími aktivitami, které vedení ateliéru v daném semestru organizuje;
- nabídnout studujícím kontakty na spolupracující instituce či experty/ky a odkazy na literaturu a další zdroje;
- seznámit s harmonogramem a zadáními i externisty/ky, dílenské či další zúčastněné osoby, pokud se očekává jejich zapojení do průběhu semestru;
- seznámit s chodem ateliéru nově přichozí studující (studující prvního ročníku, stážisté/ky).

Náplň a formy ateliérové výuky (CO a JAK?)

Ateliérová výuka je stěžejní součástí vzdělávacího procesu v daném tvůrčím oboru. Prostřednictvím ateliérové výuky studující nabývají základní znalosti a dovednosti, které využijí v navazující profesionální praxi.

CO?

- Semestrální témata a zadání mohou sloužit k osvojení řemeslných a technických dovedností, k obeznámení s materiály, k rozvoji konceptuálního myšlení a estetického vnímání, k získání přehledu o aktuálním stavu oboru či k prohloubení povědomí o kontextuálních souvislostech a vztazích oborové praxe.
- Témata semestrální výuky mohou být koncipována akademicky nebo v návaznosti na impuls či přímo zakázku spolupracujícího partnera z „aplikační sféry“.
- Témata lze koncipovat také mezioborově a ve spolupráci s dalšími ateliéry UMPRUM či jinými pracovišti.
- Téma lze sestavit i v návaznosti na projekt, který se může ucházet o podporu v Akademické grantové soutěži (AGS), např. ZS podání – LS čerpání.
- S chodem semestru a ateliérovou výukou souvisí i plánované prezentace a výstavy daného ateliéru.

JAK?

- Ateliérová výuka spočívá v předávání odborných kompetencí od vedení ateliérů směrem ke studujícím a v horizontálním vzájemném učení (*peer learning*) mezi studujícími z různých ročníků studia.
- Semestrální projekty je možné realizovat buď jako individuální, nebo týmové úkoly. V týmech lze spojovat studující různých ročníků studia, tak aby se méně zkušení učili od zkušenějších nebo aby pokročilí studující získávali kompetence v oblasti managementu a koordinace.

Součástí ateliérové výuky jsou rovněž:

- konzultace s experty/kami na danou oblast, ať už z akademické sféry, veřejných institucí nebo soukromých podniků;

- rozvíjející přednášky, semináře či workshopy s hosty se vztahem k semestrálnímu programu;
- exkurze (do výrobních podniků, institucí, ateliérů atd.);
- práce v terénu a plenéry.

Do ateliérové výuky mohou být zapojeni studující doktorského programu, post-mag či post-doc zaměstnanci/zaměstnankyně.

Ukončení semestru:

- Informace o **splnění předmětu, požadavcích a termínech** vkládají vyučující **před začátkem semestru do IS**.
- **Na začátku semestru vyučující seznámí studující také s předpokládanými kritérii hodnocení** – jaká **konkrétní** očekávání jsou na semestrální práci kladena z hlediska jejich formy a obsahu a kdy a jakou formou budou práce prezentovány.
- V průběhu semestru poskytuje vyučující studujícím **konstruktivní popisnou zpětnou vazbu** (viz) v rámci konzultací k semestrálním úkolům apod.
- Po ukončení semestrální výuky i zkoušek je vyučujícím doporučeno vyžádat si od studujících **zpětnou vazbu na jejich vedení výuky** (např. formou anonymního dotazníku nebo společné diskuse). Vyučující tak získá podklady k autoevaluaci a možnost dále pracovat na svém profesním rozvoji.

II. část Příklady výukových metod užívaných v rámci ateliérové výuky naleznete v II. části Akademického průvodce – [Výukové metody přístupy pro UMPRUM](#)

4.2.1.a Ateliérová výuka dle ročníku studia

V rámci ateliérové výuky je třeba brát ohled na odlišnou úroveň znalostí a dovedností v různých stupních studia. Obecně platí, že je vhodné postupovat od jednodušších úkolů ke komplexnějším.

Semestrální témata je možné formulovat společně pro všechny ročníky, nebo zadávat odlišné úkoly různě pokročilým studujícím. Je-li téma společné pro všechny, je třeba **diferencovat** alespoň nároky na proces a výsledek a s tím související hodnotící kritéria.

V úvodu studia lze zařadit témata a úkoly, které jsou zaměřeny na získání základních řemeslných a technických dovedností nebo umožňují studujícím, aby se seznámili s celou šíří a kontexty daného oboru.

V pokročilejší fázi studia je možné zařadit témata a úkoly, které studující vedou k utváření vlastní profesní identity a k získávání zkušeností z praxe (prostřednictvím kontaktů s aplikační sférou apod.). Ve vyšších ročnících je vhodné otevírat témata do širších (mezioborových) kontextů a souvislostí.

4.2.1.b Ateliérové schůzky a konzultace

Ateliérové schůzky a konzultace s vyučujícími probíhají dle rozvrhu zpravidla v pondělí a ve čtvrtek. Přítomni by měli být všichni studující a vedení ateliéru včetně asistentů/asistentek.

Konzultace mohou probíhat různou formou. Je vhodné tyto formy kombinovat a střídat:

- individuální konzultace;
- prezentace průběhu práce před vedením ateliéru a ostatními studujícími;
- konzultace méně pokročilých studujících s pokročilejšími;
- specializované konzultace s externími hosty zaměřené na

konkrétní aspekty tématu/zadání;

- konzultace s vedoucími ostatních ateliérů katedry;
- konzultace se spolupracujícími partnery (např. firma, která školu oslovila ke spolupráci a formulovala spolu s vedením zadání semestrálních prací);
- „mid-term“ kritiky s vícero hosty (komise sestavená z externích či interních spolupracovníků/ic)

4.2.1.c Ateliérová výuka a zahraniční studující

Ateliérové výuky se účastní rovněž studující navazujícího magisterského programu v angličtině Visual Arts či stážisté/ky ze zahraničí.

Je třeba odstraňovat jazykové bariéry a umožnit zahraničním studujícím plynulou a plnohodnotnou účast na ateliérové výuce, a to například těmito způsoby:

- překlady semestrálních programů do anglického jazyka;
- motivace studujících k prezentacím v anglickém jazyce;
- doplňkové individuální konzultace v anglickém jazyce;
- podpora a pomoc „buddyho“ z řad česky mluvících studujících (tato výpomoc je finančně ohodnocena formou stipendia);
- účast zahraničních hostů/hostí na konzultacích.

4.2.3 Vztah ateliérové výuky a teoretických/praktických předmětů

Ateliérová výuka probíhá paralelně s výukou teoretických či dalších odborných předmětů. Tyto předměty studujícím zprostředkují znalosti a dovednosti, rozvíjejí jejich celkové oborové kompetence

a umožňují kvalitní zpracování témat či zadání v rámci ateliérové výuky. **Je proto vhodné tyto dvě roviny studia vzájemně propojovat:**

- Ateliérovou výuku lze provázat s náplní odborných či teoretických předmětů, které studující absolvují v daném semestru. (Má-li studující dle studijního plánu absolvovat například kurz typologie bydlení, je možné tomu uzpůsobit semestrální zadání.)
- K účasti na konzultacích je možné zvát vyučující odborných či teoretických předmětů.
- Do ateliérové výuky lze zapojovat metodiky/metodičky kateder.

4.2.4 Stáže

Studující mohou v rámci svého studia absolvovat studijní a pracovní stáže, které rozšiřují jejich znalosti, dovednosti i povědomí o rozličnosti přístupů k tvůrčí praxi. **Studující je proto vhodné k absolvování stáží motivovat.**

Podle studijního řádu musí mít studující před stáží splněné všechny povinnosti z předchozího semestru a nesmí převádět předměty do dalšího období.

Formy stáží jsou např.:

- studijní stáže v ostatních ateliérech UMPRUM;
- studijní stáž v rámci **Planety B** – Modulu pro udržitelnost a civilizační otázky;
- studijní stáže na jiných školách v ČR
- **zahraniční stáže**

- pracovní stáže v aplikační sféře, tzn. v designérských/architektonických studiích, v galeriích, ve výrobních podnicích, ve veřejných institucích, v neziskovém sektoru;¹⁾

4.2.5 Semestrální ateliérová práce

Řádné vypracování a odevzdání semestrální práce je podmínkou pro splnění semestru a splnění semestru je podmínkou pro zadání klauzurního úkolu.

Semestrální práci mohou vedoucí ateliéru výjimečně umožnit studujícím opakovat a to jednou, v řádném klauzurním období. V takovém případě studující plní klauzurní práci v odloženém termínu stanoveném harmonogramem.

Nesplní-li studující podmínky semestrální práce ateliéru ani v náhradním termínu, může požádat o opakování ročníku (se souhlasem vedení ateliéru), v opačném případě nemůže ve studiu pokračovat a studium je mu/jí ukončeno pro nesplnění studijních povinností.

4.2.6 Klauzurní práce

Studující všech ročníků (kromě závěrečných ročníků bakalářského, navazujícího magisterského a magisterského studia) pracují a konzultují v rámci ateliérové výuky své klauzurní práce, jimiž zhodnocují dosavadní výsledky v oboru svého studia v rámci jednoho semestru. Završením třítydenního klauzurního období jsou **klauzurní zkoušky**

(kapitola) a výstava klauzurních prací **Artsemestr**.

¹⁾ [Specifika spolupráce s UMPRUM a jejími studujícími](#) jsou partnerům zveřejněna na webových stránkách školy

4.2.7 Bakalářské a diplomové práce

Studující závěrečných ročníků bakalářského, navazujícího magisterského a magisterského studia zpracovávají v rámci ateliérové výuky své bakalářské či diplomové práce. Obě mají **část praktickou** (umělecké dílo, designérský či architektonický projekt) a **část teoretickou** (text obsahující teoretická východiska tématu, kontextualizaci a zdůvodnění výsledného řešení).

Téma bakalářské práce zpravidla studujícím schvaluje vedoucí ateliéru a konzultant, asistenti mají konzultační roli. **Téma diplomové práce** si volí studující samostatně. Vedoucí ateliéru jsou zároveň vedoucími závěrečných prací studujících tohoto ateliéru. Studující si ale mohou požádat o vedení diplomové práce jiným pedagogem. Konzultovat svou práci mohou i s odbornými asistenty, veškeré dokumenty však podepisují vedoucí práce (např. posudek).

Vedle toho studující při zpracování závěrečných projektů provádí také **konzultant/ka z Katedry teorie a dějin umění** (doktorand/ka teoretického i uměleckého oboru v případě bakalářských prací, pedagog/pedagožka KTDU i ostatních kateder v případě diplomových prací). Konzultant/ka závěrečné práce dbá především na formální správnost textové části.

Se studujícími závěrečných ročníků je třeba pracovat individuálně a podpořit je v přístupu či zájmu o téma, které si zvolili.

Vedoucí ateliéru jsou povinni studující informovat o podstatných náležitostech těchto prací a jejich povinnostech v průběhu semestru.

Jednou z důležitých povinností je absolvování tzv. kontrol rozpracovanosti, které jsou příležitostí k prezentaci záměru a dosavadního procesu práce a k získání zpětné vazby ze strany vyučujících, příp. ostatních studujících. **S požadavky na prezentace v rámci kontroly rozpracovanosti je třeba studující seznámit alespoň 14 dní předem.**

Studující závěrečného ročníku bakalářského studia:

V zimním semestru se účastní běžné ateliérové výuky; **v letním semestru** pak místo semestrální a klauzurní práce realizují svou bakalářskou práci (obě části bakalářské práce vznikají souběžně). Vedoucí podepisuje oficiální zadání bakalářské práce pro potřeby studijního oddělení v druhé polovině zimního semestru. Studující jsou povinni absolvovat alespoň jednu kontrolu rozpracovanosti bakalářské práce v letním semestru.

Vyplývá-li tato povinnost ze studijního plánu daného studijního programu, absolvují studující v zimním semestru rovněž **Seminář k akademickému psaní** vedený metodikem/čkou katedry, kde se seznámí s formálními náležitostmi odborného textu.

Seznamy oponentů BP odevzdají vedoucí zpravidla na začátku května. Konkrétní **pokyny ke zpracování závěrečné práce** a základní **termíny** platné pro daný akademický rok najdou vedoucí i studující na webových stránkách školy.

Studující závěrečného ročníku magisterského a navazujícího magisterského studia:

Pracují na diplomovém projektu po celý závěrečný rok a běžné ateliérové výuky se neúčastní. Obě části diplomové práce realizují souběžně.

Vedoucí podepisuje **oficiální zadání diplomové práce** pro potřeby studijního oddělení první listopadový týden.

Studující jsou povinni absolvovat alespoň **dvě kontroly rozpracovanosti** diplomové práce, a to na konci zimního semestru a v letním semestru, tyto rozpracovanosti musí studující úspěšně absolvovat, aby mohl přistoupit k obhajobě závěrečné práce.

Vyplývá-li tato povinnost ze studijního plánu daného studijního programu, absolvují studující v zimním semestru rovněž **Seminář k tvůrčímu výzkumu** vedený metodikem/čkou katedry, v jehož průběhu studující diskutují a zpřesňují záměr své diplomové práce. **Seznamy oponentů DP** odevzdají vedoucí zpravidla na začátku května

Konkrétní **pokyny ke zpracování závěrečné práce a základní termíny** platné pro daný akademický rok najdou vedoucí i studující na webových stránkách školy.

4.3 Teoretická výuka

Teoretická výuka je důležitou součástí všech studijních programů vyučovaných na UMPRUM. Ve studijním programu **Teorie a dějiny výtvarných umění** jsou teoretické předměty jádrem studia, v ostatních programech tvoří přibližně třetinu povinných předmětů. Výuku teoretických předmětů zajišťují především vyučující Katedry teorie a dějin umění, existují však i výjimky.

Studující mají také možnost navštěvovat kurzy na jiných školách, s nimiž je dohodnuta reciprocita (např. AVU, FF UK, FAMU aj.). Studující těchto škol na oplátku mohou navštěvovat kurzy na UMPRUM.²

4.3.1 Průběh semestru

Před začátkem semestru vkládají vyučující do IS informace o formě **atestace předmětu, požadavcích kurzu a termínech plnění. Na začátku semestru pak** vyučující seznámí studující s **programem teoretické výuky** v daném semestru, s **požadavky na splnění předmětu** a také s předpokládanými **kritérii hodnocení**. V diskusi se studujícími si vyjasní jednotlivá zadání a očekávání či požadavky. Vyučující také studujícím nabídne kontakty na experty/ky a odkazy na literaturu a další zdroje.

II. část Příklady výukových metod užívaných v rámci teoretické výuky naleznete v II. části Akademického průvodce – [Výukové metody přístupy pro UMPRUM](#)

²⁾ TIP: Kód teoretických (či teoreticko-uměnovědných) předmětů začíná písmenem T.

Po ukončení semestrální výuky i zkoušek je vyučujícím doporučeno vyžádat si od studujících **zpětnou vazbu na jejich vedení výuky** (např. formou anonymního dotazníku nebo společné diskuse). Vyučující tak získá podklady k autoevaluaci a možnost dále pracovat na svém profesním rozvoji.

4.4 Oborové předměty – dílny, odborné předměty

4.4.1 Dílny

Dílny UMPRUM zajišťují široké zázemí pro praktickou realizaci uměleckých projektů studujících všech ateliérů. Jejich vybavení poskytuje prostor také pro materiálové a technologické experimenty. Vysoký standard řemeslných výstupů je zajištěn odborným vedením dílenských mistrů. Podrobné informace naleznete na webových stránkách školy v sekci [Dílny](#).

V současné době je většina dílen soustředěna v Technologickém centru UMPRUM Mikulandská 5, Praha 1.

V hlavní budově UMPRUM nám. Jana Palacha 80, Praha 1, se nachází dílny:

Litografie, Módní tvorba, Oděv a obuv a Obuv a Kůže.

Garantovaná otevírací doba dílen je od 9.00 do 15.00 hodin.

V tomto čase jsou přítomni mistři dílen, s nimiž mohou studující i vyučující konzultovat projekty, domluvit se a rezervovat si v dílně potřebný čas pro realizaci svých prací.

Organizačně jsou dílny rozděleny do tří celků a toto členění dílen se promítá i do rezervačního systému školy:

Celoškolní dílny zahrnují pracoviště Kovo, Dřevo, Sádru, Laser a Lakovnu.

Oborové dílny umožňují práci v Grafických dílnách, v dílně CNC, 3D tisk, Clay a dílně Katedry volného umění – Socha.

Specializované dílny jsou úzce propojené s jednotlivými ateliéry, patří k nim dílny Animace a film, Fotografie I. a II., Sklo, Keramika, K.O.V. – šperk a Textil.

Termín práce v dílně je nutné si předem zamluvit – rezervace probíhá na intranetu v systému [RAV dílny](#).

Každá dílna má svůj kalendář k nahlédnutí a zapisuje do něj příslušný mistr dílny.

Mistr dílny dokáže odhadnout čas potřebný k realizaci a nedochází tak ke zbytečnému blokování kapacit dílen.

Dílny slouží k realizaci semestrálních i klauzurních zadání, autor-ských projektů a dalších prací. V TC UMPRUM Mikulandská mají studující prostor i pro samostatnou práci v dílnách.

V dílnách probíhají i odborné předměty (viz [Přehled studijních plánů](#)), např. Základy grafických technik 1–5, které má ve studijních plánech Katedra grafiky a studující v něm postupně procházejí několika grafickými dílnami. Po splnění tohoto předmětu může studující opakovaně navštěvovat vybrané dílny a realizovat v nich tzv. mistrovskou práci.

Mimo klauzurní období lze v dílnách realizovat i **individuální mimoškolní studentské projekty**. Dílny zároveň poskytují zázemí pro autorské realizace absolventů a pedagogů.

Školení o bezpečnosti práce v dílnách:

Školení zaměstnanců probíhá pravidelně dle externí firmy Erbes, která zajišťuje i BOZP a PO v budovách školy.

Školení studujících probíhá pravidelně při zápisu v 1. ročníku jak na **BOZP a Po**, tak na základní bezpečnost v dílnách. Pro další používání dílen probíhá školení individuálně v dílnách a studující podepisuje, že je seznámen s Bezpečností práce v dané konkrétní dílně.

4.4.2 Odborné předměty

Každý studijní program a jeho specializace má **předměty Oborových disciplín**, které jsou společné pro daný studijní program či pro jen pro danou specializaci. Tyto předměty jsou úzce provázány se studovaným oborem.

Vedení ateliéru by s předměty Oborových disciplín mělo být obeznámeno a brát je v potaz při sestavování plánu ateliérové výuky (viz [Přehled studijních plánů](#)). Předměty rozvíjí teoretické i praktické dovednosti studujících a zvyšují tak úroveň, na níž mohou studující plnit ateliérová zadání.

Předměty Oborových disciplín jsou vyučovány mimo ateliérové dny (pondělí a čtvrtek). Výuka může probíhat jak pravidelně, tak i blokově. Vybrané předměty jsou vyučovány i mimo UMPRUM.

Vyučující oborových a doprovodných disciplín by měli před nebo se začátkem semestru aktualizovat informace o předmětu ve Studijním informačním systému (IS):

- anotace předmětu,
- osnova (obsah) kurzu,
- literatura,
- požadavky k zápočtu/ zkoušce.

Domluva rozvrhů probíhá se studijním oddělením vždy před začátkem semestru. O výuce v blocích a také mimo UMPRUM je potřeba informovat studijní oddělení a následně i studující daných předmětů.

5 Systém hodnocení na UMPRUM (zkoušky a atestace)

5.1 Úvodní informace – zkoušky obecně

- 5.1.1 Organizace zkoušek
- 5.1.1.a Zkoušky z teoretických předmětů
- 5.1.1.b Zkoušky z teoretických předmětů
- 5.1.2 Zkušební komise u klauzur a obhajob bakalářských a diplomových prací
- 5.1.3 Kreditní systém
- 5.1.3.a Předměty a jejich kredity
- 5.1.3.b Kreditní hodnocení studijních programů

5.2 Ověřování výsledků studia – zkoušky a hodnocení

- 5.2.1 Formy zkoušení a způsob hodnocení
- 5.2.1.a Formy zkoušek
- 5.2.1.b Formulace kritérií a požadavků
- 5.2.2 Hodnocení a zpětná vazba

5.3 Klauzurní zkoušky

- 5.3.1 Doporučený průběh obhajoby
- 5.3.2 Hodnotící škála
- 5.3.3 Možná kritéria hodnocení klauzurní práce
- 5.3.4 Zkouška nanečisto jako doporučení

5.4 Oborové předměty – dílny, odborné předměty

- 5.4.1 Doporučený průběh obhajoby
- 5.4.2 Hodnotící škála
- 5.4.3 Možná kritéria hodnocení

5.5 Státní závěrečné zkoušky (SZZ)

- 5.5.1 Doporučený průběh SZZ
- 5.5.2 Hodnotící škála a složení komisí

5.6 Přijímací zkoušky

---

5 Systém hodnocení na UMPRUM (zkoušky a atestace)

Podstatnou součástí ateliérové i teoretické výuky je **hodnocení**, respektive **formulování zpětné vazby**. V podmínkách vysoké umělecké školy se hodnocení zaměřuje na určení kvality vědomostí a dovedností **v rovině kognitivní** (poznávací), ale bere v potaz také **rovinu afektivní**, která se týká postojů, zájmů, motivace a hodnotových orientací studujících.

Zpětná vazba a informace o výsledcích učení mají vliv na utváření osobnosti studujícího. Vyučující proto dbá na **co možná největší míru objektivity a vyloučení subjektivních postojů**.

Následující kapitoly uvádí přehled zkoušek a způsobů hodnocení, jak jsou aktuálně realizovány na UMPRUM.

II. část Manuál výukových metod, způsobů podávání zpětné vazby, metod hodnocení a zkoušek vhodných pro teoretickou i ateliérovou výuku naleznete zde: [Výukové metody a přístupy pro UMPRUM](#).

5.1 Úvodní informace – zkoušky obecně

Na UMPRUM studující skládají **zápočty a zkoušky**. Zápočty jsou obvykle podmínkou přípuštění ke zkoušce nebo uzavírají semestr, nikdy nejsou hodnoceny známkou.

TYPY ZKOUŠEK:

- zkoušky z teoretických předmětů (semestrální, v průběhu studia),
- zkoušky z oborových předmětů (semestrální, v průběhu studia),
- obhajoby klauzurních prací (uzavírají semestr),
- obhajoby bakalářských, diplomových a disertačních prací (ukončují studium),
- státní závěrečné zkoušky z dějin umění (ukončují studium),
- státní závěrečné zkoušky z dějin umění a stavitelství (KA) (ukončují studium),
- státní doktorská zkouška.

POŽADAVKY ke zkoušce a další kritéria ke splnění předmětu viz kapitola musí být vždy jasně formulovány a zveřejněny na webu společně s programem výuky již na začátku semestru.

V případě nejasností mají studující možnost v průběhu semestru v rámci výuky či konzultačních hodin požádat vyučující o upřesnění informací.

VÝSLEDKY zkoušek zapisují vyučující neprodleně do studijního informačního systému IS

V případě klauzurních a diplomových obhajob vyplňují členové a členky komise příslušné archy, které jim poskytuje studijní oddělení.

Zkoušky jsou přístupné veřejnosti.

KREDITNÍ SYSTÉM

Každý studijní předmět má přidělen pevný počet kreditů. Počet kreditů vyjadřuje předpokládanou časovou náročnost zkoušky (kolik času věnuje studující přípravě, studiu materiálů, průběžným úkolům, samostatné tvůrčí práci).

Zkouška by měla zohlednit náročnost předmětu vyjádřenou počtem kreditů. viz kapitola [5.1.3 Kreditní systém](#)

5.1.1 Organizace zkoušek

Termíny zkoušek vypisuje vyučující v IS, studující se na termíny zapisují. Pokud se studující nemůže dostavit na zkoušku v zadaném termínu, omluví se zkoušejícímu a požádá o vypsání nového termínu.

Zkouškové období probíhá vždy po skončení semestru a uplynutí klauzurního období. V harmonogramu jsou určeny také termíny **opravných zkoušek**. Vyučující mohou vypsát i tzv. **předtermíny** (zkouška proběhne ještě před začátkem zkouškového období).

Orientační harmonogram zkoušek

Pokud studující přistupují ke zkoušce individuálně (např. v případě ústních zkoušek z teoretických předmětů nebo u obhajob klauzur), IS umožňuje vypsát termíny na konkrétní čas a určit dobu trvání zkoušky. Je doporučeno tuto možnost využít, případně stanovit orientační harmonogram zkoušky jinou formou.

Termíny dílčích zkoušek v průběhu studia určuje a zveřejňuje zkoušející (obvykle vyučující). **Termíny obhajob bakalářských a diplomových prací** určuje vedení školy. **Termíny státních závěrečných zkoušek** určuje vedení školy v koordinaci s katedrami.

5.1.1.a Zkoušky z teoretických předmětů

Teoretické předměty jsou zpravidla ukončeny buď **ústní zkouškou** nebo **zkouškou písemnou, a to ve formě testu** (psaného většinou ve škole, s určitým časovým limitem) **či eseje** (psané doma, se stanoveným datem odevzdání).

Některé předměty ale mohou mít i specifické formy ukončení, jako například **týmový projekt**, který vzniká ve spolupráci studujících a jehož podoba závisí na typu projektu (např. publikace, výstavy, performance atp.).

5.1.1.b Zkoušky z oborových předmětů

Forma a organizace zkoušek z oborových předmětů je **plně v kompetenci katedry** a konkrétních vyučujících. Doporučuje se vzájemná koordinace a spolupráce v rámci katedry.

Požadavky ke zkoušce jsou součástí charakteristiky předmětu zveřejněné na webu UMPRUM.

5.1.2 Zkušební komise u klauzur a obhajob bakalářských a diplomových prací

Složení zkušební komise

Komisi tvoří vyučující příslušné katedry, zástupci KTDU (vyučující nebo doktorandi) a externisté. Komisi předsedá její externí člen/ka.

Činnost komise

Zástupce/kyně katedry dohlíží na průběh zkoušky. V úvodu představuje komisi studujícím a seznamuje přítomné s průběhem a pravidly zkoušky.

Vedoucí práce může průběžně vstupovat do diskuse, nicméně nemluví za studující a vystupuje, pokud možno, neutrálně. Hodnotící člen/ka komise setrvává v místnosti po celou dobu zkoušky.

Diskuse je vedena věcně, konstruktivně, s vyváženou účastí všech diskutujících. V diskusi se cení nejen retrospektivní hodnocení, ale i úvaha o potenciálu pro další práci. Komise bere ohled na to, že pro studující je zkouška zátěžovou situací.

Externisté

V případě, že se zkoušky účastní externisté, je nezbytné je s předstihem seznámit s pravidly a požadavky zkoušky, nejlépe e-mailem, a nahlásit jejich přítomnost s předstihem studijnímu oddělení.

5.1.3 Kreditní systém

5.1.3.a Předměty a jejich kredity

Předměty uvedené ve studijních plánech musí studující splnit v předepsaném semestru. To stejné platí i pro semestrální a klauzurní práce. Se souhlasem vyučujícího si studující může předmět splnit i **dříve**. Plnit předmět **později** lze jen ve specifických případech – např. pokud je studující na zahraniční stáži apod.

Ostatní předměty (zahrnuje i předměty teoretické) si studující volí podle svého zájmu a časových možností a zapisuje tak, aby doplnil/a požadovaný počet kreditů a teoretických předmětů v rámci svého studijního programu.

Anotace předmětů včetně **programů ateliérové výuky** viz kapitola [4.1.1.c Program ateliérové výuky \(syllabus\) – FORMULÁŘ](#) a **požadavků k hodnocení** jsou zveřejněny v IS. Vyučující zde tyto informace **edituje**.

5.1.3.b Kreditní hodnocení studijních programů

Studijní programy na bakalářské a magisterské úrovni uplatňují kreditní hodnocení, jež vychází z principu evropského systému ECTS používaného ve většině českých a zahraničních vysokých škol.

Počet kreditů za předmět by měl odpovídat jeho časové náročnosti (jiné parametry jsou obtížně měřitelné). Zahrnuje například očekávanou domácí přípravu na jednotlivé hodiny, samostudium literatury a dalších pramenů, plnění průběžných úkolů v semestru, náročnost přípravy a vypracování semestrální práce, ale i přípravu na zápočet, přípravu na zkoušku atd.

Konečné hodnocení práce studujících v předmětu by mělo zohledňovat i jeho kreditovou náročnost. (S jinými nároky posuzujeme práci, která podle počtu kreditů měla vzniknout 10 hodin, jinak práci např. 50hodinovou.)

Celková časová náročnost: cca 135 hodin za semestr, z toho 24 hodin pravidelné výuky, tedy 110 hodin samostatné práce studentů. Odhadem vychází jeden kredit většinou jako ekvivalent cca 24 hodin věnovaných předmětu.

Za jeden akademický rok by měl/a studující získat průměrně 60 kreditů (průměrně 30 kreditů za jeden semestr).

Na UMPRUM je většina povinných předmětů v bakalářském studiu soustředěna do 1. a 2. ročníku studia, a to především s ohledem na to, aby studující mohli ve vyšších ročnících absolvovat stáže (ať už na jiných vysokých školách nebo v zahraničí) a nebyli vázáni plněním předmětů.

5.2 Ověření výsledků studia – zkoušky a hodnocení

Úspěšné složení zkoušek kontroluje studijní oddělení výhradně na základě elektronických zápisů vyučujících ve studijním informačním systému IS.

Na webové adrese: is.umprum.cz je vedena studijní evidence.

Opakování zkoušek

- **Běžné zkoušky a zápočty** v semestru lze v případě neúspěchu opakovat po dohodě se zkoušející/m podle zkušebního řádu.
- **Klauzurní práci** je možné opakovat pouze jednou – v opravném termínu dle harmonogramu UMPRUM.
- **Doktorské kolokvium** – v případě nesložení tuto zkoušku není možné opakovat.

5.2.1 Formy zkoušení a způsob hodnocení

5.2.1.a Formy zkoušek

Písemné zkoušky: test, nebo eseje

- **Test** ověřuje znalosti získané v rámci výuky.
- V případě **eseje** jsou zadány otázky vodítkem pro vytvoření vlastního textu, studující prokazuje získané znalosti, přehled o odborných zdrojích, schopnost kritické reflexe tématu i schopnost formulovat vlastní úvah. Tento typ písemné zkoušky bývá zadáván jako domácí práce.

Součástí hodnocení je kromě známky také stručná zpětná vazba (písemná nebo ústní), která studujícím objasní principy a cíle zkoušky i jejího hodnocení a přináší podněty pro další studium.

Ústní zkoušky: individuální, nebo skupinové

V případě individuální zkoušky je doporučeno nahrazovat formát 1:1 formátem 1 vyučující na 2 studující (mohou se při zkoušení podporovat a doplňovat, zkoušející má svědka pro případ nedorozumění).

Skupinové (kolokviální) zkoušky probíhají například formou odborné diskuse, kdy studující vzájemně konfrontují získané poznatky a vědomosti.

Praktické zadání / úkol se uplatňuje zejména v případě prakticky orientovaných oborových předmětů, např. u klauzur.

5.2.1.b Formulace kritérií a požadavků

Požadavky ke zkoušce či k zápočtu jsou společně s přehledným seznamem studijních materiálů a dalších podkladů **součástí charakteristiky předmětu dostupné na webu školy**. Tyto informace vyučující aktualizují vždy před začátkem semestru. Zveřejněná kri-

téria zkoušky jsou oporou pro studující i vyučující v případě nesplnění a opakování zkoušky.

U zkoušek, které se v průběhu studia opakují, jako jsou např. obhajoby klauzurní prací, se předpokládá odstupňování nároků a hodnocení dle studijních ročníků (tzn. např. stanovit jiné nároky splnění pro studující 1. a 5. ročníku).

Kritéria pro hodnocení prací by měla být předem definována a studující by měli mít možnost se s nimi seznámit už v rámci programu semestrální ateliérové výuky.

Hodnotící kritéria mohou zahrnovat například tato hlediska:

- pravidelná účast na ateliérové výuce (docházka),
  - aktivní prezentace a konzultace (snaha komunikovat o průběhu semestrální práce),
  - aktivní účast v diskuzích a schopnost formulovat zpětnou vazbu pro ostatní studující,
  - schopnost kriticky uvažovat o daném tématu,
  - snaha experimentovat a pustit se do rizika či neprozkoumaných oblastí,
  - snaha podat pomocnou ruku ostatním studujícím.
-

5.2.2 Hodnocení a zpětná vazba

Hodnocení a zpětná vazba jsou nezbytnou součástí pedagogického procesu.

Hodnocení ať už **sumativní** (známka, procenta, body) nebo **slovní** (popis) či **formativní** (průběžné)³ má vést k **rozvoji potenciálu studujících a k motivování k další studijní činnosti**, nikoliv vzdělávací proces zastavit.

Zpětná vazba primárně nehodnotí, měla by směřovat k přesnému popisu a následné reflexi práce studujících. **Soustředí se spíše na možný budoucí rozvoj, případně na hledání cest a způsobů možných zlepšení.** Je také osobnější, reprezentuje náš úhel pohledu, nikoli objektivní stanoviska.

Vyučující dbají na to, aby se jejich hodnocení týkalo konkrétních výstupů, nikoliv osobností studujících.

Hodnotíme kvalitu práce studujících, bereme v úvahu jejich zaujetí a vložené úsilí, udělením známky umísťujeme jejich konkrétní výstup / výkon na pomyslném žebříčku jejich individuálních studijních výkonů.

Zapsané známky ze zkoušek i slovní hodnocení tvoří významnou složku studijní charakteristiky studujících, odvíjí se od nich další studium i benefity, které může studium přinést.

Výsledky zkoušek jsou individuální informací, studující mají právo požadovat naši diskrétnost při vyhlášení výsledků zkoušek, **včetně zkoušek závěrečných a státních.**

Zpětná vazba od studujících

V návaznosti na hodnocení semestrálních prací je vhodné pozvat studující ke společné diskusi a zpětné reflexi průběhu semestru.

---

³ Sumativní hodnocení shrnuje vymezené období (např. semestr výuky ve formě známky, bodů, splněno / nesplněno), formativní hodnocení je hodnocení průběžné – v procesu výuky dochází k ověřování porozumění, vzájemné zpětné vazbě, sebehodnocení apod. Je nástrojem pro efektivní učení.

Průběžnou a pravidelnou zpětnou vazbou získají vyučující vhled do potřeb studujících – co na výuce studující oceňovali a co jim naopak chybělo.

Pokud nedochází k pravidelné reflexi potřeb všech účastníků vzdělávacího procesu, mohou být chod výuky i komunikace narušeny a problémy se hromadí.

II. část Podrobně k metodám hodnocení, zpětné vazby, formativního a sumativního hodnocení v II. části Akademického průvodce v kapitole 4. Hodnocení a práce se zpětnou vazbou

5.3 Klauzurní zkoušky

Klauzurní zkoušky uzavírají třítydenní klauzurní období. Studentské práce jsou instalovány v domovském ateliéru. V případě externí lokace je potřeba s předstihem informovat Studijní oddělení. **Studující jsou včas informováni o konkrétním datu a hodině konání klauzurní zkoušky, stejně jako o požadované formě a obsahu jejich prezentace.**

Studující si předem připraví strukturovanou prezentaci své práce, s ohledem na předpokládaný průběh diskuse. Při obhajobě poskytne studující komisi k náhledu své portfolio, pokud je tato povinnost předem oznámenou součástí zkoušky.

5.3.1 Doporučený průběh obhajoby

- Studující představí svou práci v předem stanoveném časovém rámci.
- Komise následně vede kritickou debatu se studující/m, klade otázky a vyjadřuje úsudky o obhajovaném díle.

- Závěrečná **hodnotící debata komise** probíhá společně po obhajobách jednoho ateliéru, případně na závěr dne obhajob.
- Každý/á člen/ka komise samostatně zaneše své hodnocení do hodnotícího archu a výsledná známka je vedoucí/m ateliéru vypočítána jako průměr. **Cílem je poskytnout studujícím konstruktivní zpětnou vazbu.**

5.3.2 Hodnotící škála

Hodnotí se body a odpovídající známkou:

- 12–10 bodů = výborně,
- 9–7 bodů = velmi dobře,
- 6–4 body = úspěš,
- 3–0 bodů = neúspěš.

5.3.3 Možná kritéria hodnocení klauzurní práce

- myšlenka, provedení a realizace obhajované práce (např. vhodnost volby materiálu, technického řešení, funkčnost výsledku apod.)
- kvalita ústní prezentace, schopnost srozumitelně představit vlastní dílo
- posun v tvorbě studující/ho od předcházejícího semestru
- úroveň práce ve vztahu k ročníku studia
- orientace studující/ho ve zkoumané problematice
- způsob instalace obhajované práce
- argumentace v rámci diskuze s členy/kami komise
- zařazení do kontextu historie umění i současného umění
- přínos oboru atd.

5.3.4 Zkouška nanečisto jako doporučení

Se studujícími vlastních ateliérů, zejména s prvními ročníky nebo se studujícími, kteří obhajují bakalářské či diplomové práce, je doporučeno vyzkoušet ústní obhajobu ještě před samotnou zkouškou. Případně je podpořit v tom, aby si osnovu a argumenty obhajoby předem v bodech sepsali.

Termín zkoušky nanečisto je doporučeno stanovit v dostatečném předstihu, nejlépe hned v začátku semestru, nejpozději se zahájením klauzurního období.

5.4 Obhajoby diplomových a bakalářských prací uměleckých oborů [web](#)

Obhajující diplomant/ka si na základě zveřejněných kritérií připraví strukturovanou prezentaci své práce, konzultuje ji i s vedoucí/m práce. Od úrovně prezentace se odvíjí kvalita a průběh diskuse.

5.4.1 Doporučený průběh obhajoby

1. Vedoucí práce představí studující/ho.
2. Diplomant/ka představí svou diplomovou práci včetně shrnutí její teoretické části, která je komisi během obhajob k dispozici k nahlédnutí.
3. Vedoucí práce a oponent/ka přečtou své posudky. (V případě osobní nepřítomnosti oponenta/ky je jeho posudek přečten v zastoupení.)
4. Diplomant/ka má následně právo na oba posudky reagovat.

5. Komise o obhajované práci diskutuje s diplomantem/kou a slovně ji ohodnotí.
6. Komise vede rozpravu o navržené známce s přihlédnutím k návrhům oponenta/ky a vedoucí/ho práce. Komise se shodne na výsledném hodnocení a známce (průměr navržených známek, hlasování, rozhodnutí předsedy/předsedkyně komise). Rozhodnutí je konečné, členové/ky komise je dále nerozporují.
7. Hodnocení je po ukončení obhajoby oznámeno studujícím.

Diplomant/ka má v případě neúspěšné obhajoby právo na dva další pokusy, pokaždé s novou diplomovou prací a celou procedurou obhajoby, a to do dvou let od prvního pokusu.

5.4.2 Hodnotící škála

Práce je hodnocena na škále 1 (výborně) až 4 (neuspěl/a), z hodnotící práce komise je pořízen zápis.

5.4.3 Možná kritéria hodnocení

- myšlenka, provedení a realizace obhajované práce (např. vhodnost volby materiálu, technického řešení, funkčnost výsledku apod.)
- kvalita a odbornost teoretické části práce
- ústní prezentace obhajované práce, schopnost srozumitelně představit vlastní dílo
- posun v tvorbě studující/ho oproti dřívějším pracím
- orientace ve zkoumané problematice
- způsob instalace obhajované práce

- argumentace v rámci diskuze se členy a členkami komise

Doporučení viz kap. [5.3.4 Zkouška nanečisto](#)

5.5 Státní závěrečné zkoušky (SZZ)

5.5.1 Doporučený průběh SZZ

1. Studující přistupující ke SZZ si vylosuje číslo otázky (otázek).
2. Studující má čas na přípravu odpovědí, k dispozici má papír a psací potřeby – lze si dělat poznámky. Jiné pomůcky a materiály dovolené nejsou.
3. Studující předstoupí před komisi a přednese své odpovědi na otázky.
4. Členové a členky komise mohou klást doplňující dotazy.
5. Po skončení SZZ (jednotlivé nebo bloku – záleží na uvážení komise) se komise za zavřenými dveřmi radí o hodnocení a o udělení známek.
6. Hodnocení je oznámeno studující/mu.

Studující má v případě neúspěšné SZZ právo na dva další pokusy.

5.5.2 Hodnotící škála a složení komisí

Hodnotí se známkou:

- 1 = výborně,
- 2 = velmi dobře,
- 3 = úspěš/a,
- 4 = neúspěš/a.

Složení komisí a délku všech závěrečných zkoušek si určují jednotlivé katedry. Aktuální stav je následující:

SZZ z dějin umění

- Komise je nejméně tříčlenná. Délka zkoušky je 20 minut.
- Předsedající komise nesmí být členem/kou akademické obce UMPRUM, dalšími členy jsou vyučující Katedry teorie a dějin umění a případně studující doktorského studijního programu Teorie a dějiny výtvarných umění, případně další významné osobnosti oboru.

SZZ ze stavitelství

- Komise je nejméně tříčlenná. Délka zkoušky je 45 minut.
- Předsedající komise nesmí být členem/kou akademické obce UMPRUM. Minimálně jeden člen / jedna členka komise je vyučujícím stavitelského modulu.

Obhajoba závěrečné práce

- Komise je nejméně pětičlenná. Délka zkoušky: bakalářská 30 min, magisterská 45 minut.
- Předsedající a další člen/ka komise nesmí být členy akademické obce UMPRUM.
- Nejméně jeden člen/ka komise je vyučujícím Katedry teorie a dějin umění a dalšími členy komise jsou vedoucí nebo asistenti/ky ateliérů příslušné katedry, studující doktorského studijního programu Teorie a dějiny výtvarných umění, případně další významné osobnosti oboru.

Navazující magisterské studium Teorie a dějin moderního a současného umění:

SZZ Dějiny moderního a současného umění, SZZ Teorie moderního a současného umění a obhajoba DP

- Komise je nejméně tříčlenná.
-

- Komise je složena z pedagogů Katedry teorie a dějin umění a významných osobností v daném oboru.
- Předsedající komise nesmí být členem akademické obce UMPRUM.
- Složení zkušební komise může být stejné pro všechny části státní závěrečné zkoušky, nebo může rektor/ka pro jednotlivé části jmenovat samostatné zkušební komise.

SZZ Dějiny moderního a současného umění a SZZ Teorie moderního a současného umění

- dohromady 30 minut (každá cca 15 minut).

Obhajoba DP

- 30 minut.

Pozor! Pokud studující skládá všechny zkoušky v jednom termínu, pak celá státnice trvá 45 min (obhajoba + obě SZZ).

Doktorské studium:

Státní doktorská zkouška a Obhajoba disertační práce

- Komise je nejméně pětičlenná. Délka zkoušky: státní doktorská zkouška 40 minut, obhajoba disertační práce 45 minut.
- Oba typy státních závěrečných zkoušek probíhají před zkušební komisí navrženou oborovou radou a jmenovanou rektorem/kou.
- Komise je složena z akademických pracovníků a pracovníc
- UMPRUM a zástupců odborné veřejnosti.
- Ministerstvo může jmenovat do zkušební komise další významné osobnosti v daném oboru.
- Státní doktorská zkouška má formu přednášky.

Podrobné informace o průběhu státních závěrečných zkoušek naleznete na webových stránkách UMPRUM na uvedeném odkazu. [WEB](#)

5.6 Přijímací zkoušky

Přijímací zkoušky do všech oborů a stupňů studia na UMPRUM jsou dvoukolové.

Přihlášku ke studiu uchazeči podávají **elektronicky**, ale zároveň jí zasílají i poštou – vytištěnou a podepsanou.

I. kolo zkoušky do bakalářského studia, navazujícího magisterského studia uměleckých oborů a magisterského studia architektury **probíhá distančně**; komise hodnotí zasláná elektronická portfolia uchazečů. Toto hodnocení probíhá na úrovni ateliérů.

II. kolo zkoušky je prezenční, skládá se z písemného testu z dějin umění, vypracování zadaných výtvarných úloh a pohovoru s komisí. Druhé kolo zkoušky probíhá na úrovni příslušné katedry.

Přijímací zkouška pro navazující magisterský studijní obor Dějiny a teorie moderního a současného umění je také dvoukolová, obě části jsou však prezenční. V I. kole zkoušky uchazeči absolvují test a píší esej na zadané téma. Následující den probíhá II. kolo zkoušky formou pohovoru před komisí.

O konečném přijetí uchazeče ke studiu rozhoduje rektor UMPRUM na základě doporučení zkušební komise a Kolegia rektora.

Podrobné informace o průběhu přijímacích zkoušek naleznete na tomto odkazu [WEB](#)

6 Komunikace v rámci školy a její platformy

6.1 Pravidelná setkávání

- 6.1.1 Celoškolní plénum a další platformy
interní komunikace
- 6.1.2 Schůze kateder
- 6.1.3 Metodická rada
- 6.1.4 Pracovní skupiny
- 6.1.5 Pracovní skupina Dílny

6.2 Kontakty – elektronická komunikace

6.3 Platformy elektronické komunikace

6.4 Zveřejňování aktualit

6.5 Komunikační platformy v rámci výuky)

- 6.5.1 Program ateliérové výuky neboli sylabus
  - 6.5.2 Konzultace
-

6 Komunikace v rámci školy a její platformy

Následující text se věnuje tématu komunikace a provázanosti činnosti jednotlivých pracovišť (kateder, ateliérů, studentských platforem, pracovních skupin apod.) a nejrůznějším formám sdílení a spolupráce, které jsou vedeny společnou vizí:

Zkvalitnění vzdělávacího procesu na UMPRUM.

Pro uskutečnění této vize je nezbytně nutné, aby byl **vytvořen prostor pro interní komunikaci** mezi zástupci všech aktérů školy a **nastavena podpora bezpečného prostředí**.

Každý se na tom může podílet tím, že do komunikace vstupuje aktivně, otevřeně, respektujícím způsobem a dle zásad ošetřených v [Etickém kodexu UMPRUM](#). Více o pravidlech komunikace na UMPRUM v kapitole [7. Podpora vyučujících](#)

6.1 Pravidelná setkávání

Nejefektivnějším způsobem komunikace je **osobní kontakt** mezi jednotlivci i skupinami zaměstnanců UMPRUM. Zejména vzájemné sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky je podstatou fungující vzdělávací instituce.

Kromě běžných interpersonálních kontaktů ve formální i neformální rovině, které vyplývají z aktuálních potřeb komunikace mezi zaměstnanci školy, slouží ke komunikaci oficiální platformy a schůze.

Vyučující má možnost, a v některých případech i povinnost účastnit se v rámci svého působení na UMPRUM následujících setkání:

6.1.1 Celoškolní plénum a další platformy interní komunikace

Ke komunikaci celoškolních témat slouží např. pedagogické plénum, pedagogické kolečko, rozšířená Kolegia rektora, zasedání akademického senátu apod.

Účast vyučujících je vyžadována na:

- **pedagogickém plénu** (obvykle 1 x za semestr, termíny jsou zveřejňovány v harmonogramu akademického roku),
- **pedagogickém kolečku** (jde o setkání 1 x za semestr, při kterém vyučující společně prochází výstavu **Artsemestr**, termíny jsou zveřejňovány v harmonogramu akademického roku)
- případných dalších **schůzích svolaných rektorem, prorektory a kvestorem**.

Účast vedoucích kateder je vyžadována na:

- **Rozšířeném kolegiu rektora** (koná se cca 1 x za měsíc, termíny jsou zveřejňovány na [intranetu](#)), pro ostatní jsou na intranetu zveřejňovány **zápisy**, obvykle však důležité informace z kolegia členům/kám katedry předávají i sami vedoucí kateder,
- **promocích**, kde je vyžadována **účast i vedoucích ateliérů**.

Účast vyučujících i dalších členů a členek akademické obce je vítaná na:

- **zasedáních akademického senátu** (jednání senátu jsou veřejně přístupná, termíny jsou zveřejňovány na [intranetu školy](#))

- konkurzech, habilitacích, profesurách a docenturách,
- **v pracovních skupinách** svolávaných členy vedení a metodické rady k aktuálním tématům napříč celou školou.

Méně formálním prostorem pro setkávání jsou zahájení přehlídek studentských projektů **Artsemestr** nebo například koncept **Snídaní v Mikulandské**.⁴

Kromě pravidelných setkání jsou v případě potřeby svolávány i **schůzky mimořádné** – i jim je vhodné věnovat pozornost, případně se jich účastnit.

U důležitých celoškolních schůzí je vhodné, když je za každou katedru přítomen alespoň jeden zástupce/kyně.

6.1.2 Schůze kateder

Slouží ke komunikaci záležitostí týkajících se kateder,

- účast vyučujících je vyžadována,
- organizace, frekvence a termíny jsou v gesci jednotlivých kateder,
- cca 1x za semestr/akademický rok je vhodné přizvat také vedení školy,
- cca 1x za semestr/akademický rok je vhodné uspořádat otevřenou schůzi/plénum, kam jsou pozváni také studující, nebo jejich zástupci/kyně.

⁴⁾ Ideou snídaní v bistro v TC v Mikulandské je dopolední setkání nad celoškolními tématy, přičemž organizátorem by byla vždy jedna z kateder. Organizátoři i témata by se měla střídát. Koncept byl spuštěn koncem roku 2022.

6.1.3 Metodická rada

Je **platformou metodiků a metodiček jednotlivých kateder**, kteří/ré se pravidelně schází, sdílí informace o dění na katedrách, průběhu semestru, potřebách vyučujících i studujících.

Společně **konzultují** své postřehy, **navrhují opatření k podpoře** svých pracovišť a přichází s nimi za vedoucími kateder a ateliérů.

Organizace a frekvence schůzí metodiků jsou v gesci metodika/čky pověřené/ho vedením Metodické rady nebo prorektora/ky pro studijní záležitosti (cca 1x měsíčně)

Zástupce/kyně Metodické rady se **účastní Rozšířeného kolegia rektora (RKR) a zasedání Akademického senátu**.

Více k činnosti Metodické rady jako jednoho z orgánů podpory vyučujících a studujících v kapitole [7.1 Metodická podpora pro vyučující](#)

6.1.4 Pracovní skupiny

Po dvouletém období pandemie covid-19 sesbírala Metodická rada (MR) od všech zaměstnanců UMPRUM podněty k restartování činnosti akademické obce a k hlubšímu rozpracování směrem k pozitivním změnám ve škole.

Následně MR zorganizovala **celoškolní plénium Restart (2021)**, které mělo formu workshopu. Šesti větším okruhům témat, která nejvíce rezonovala napříč školou, se věnovalo šest pracovních skupin.

Pracovní skupiny se zabývají důležitými otázkami z oblasti interní komunikace, výuky, provozu školy apod. Některé fungují stabilně, jiné se transformovaly do menších týmů, jiné zanikly. Témata z celoškolního pléna Restart mohou nadále inspirovat.

Pracovní skupiny po Restartu:

- **podpora studujících** (systémová podpora a péče, zázemí, studující v práci),
- **personalistika** (podpora a povinnosti zaměstnanců, kurzy, zaškolování),
- **prezentace UMPRUM jako vzdělávací instituce** – komunikace „ven“ (PR, web, vize),
- **digitální zázemí a elektronická komunikace** mezi pracovišti (správci a uživatelé, archivace, IS),
- **sdílení a předávání informací** – komunikace „uvnitř“ (systém, zásady sdělení, kompetence, plánování),
- **status dílen** (komunikace a účast v plánování).

6.1.5 Pracovní skupina Dílny:

- stabilní pracovní skupina,
- schůze jsou svolávány kvestorem v průběhu celého akademického roku, řeší se na nich především provozní záležitosti,
- účast je možná také na otevřených schůzkách **kvestora, vedení dílen a dílenských**.

6.2 Kontakty – elektronická komunikace

Stěžejním komunikačním prostředkem v rámci UMPRUM je **e-mail**.
email.vsup.cz
outlook.office.com

Zásady pro elektronickou komunikaci:

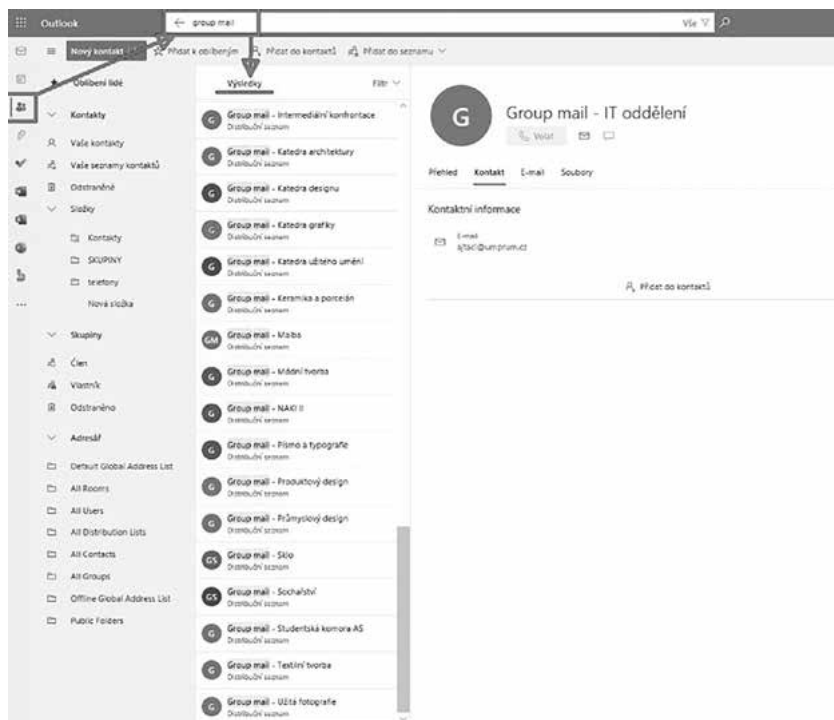
- je nutné **používat školní adresy** @umprum.cz;
- pracovní e-maily nelze přeposílat na soukromé adresy;
- **zaměstnanci UMPRUM mají povinnost schránku pravidelně kontrolovat;**
- prostřednictvím oficiálního e-mailového rozhraní outlook a globálního adresáře (záložka „Lidé“ outlook.office.com/people/) lze vyhledávat kontakty na konkrétní osoby (zaměstnance/kyně i studující), přičemž platí, že školní adresy jsou tvořeny na principu **jmeno.prijmeni@umprum.cz**;
- globální adresář umožňuje vyhledávat také **skupinové e-mailové adresy** (např. všechny členy/ky konkrétní katedry, všechny studující atp.) – do vyhledávače v rámci záložky „Lidé“ je třeba zadat „group mail“ – vyhledají se všechny dostupné skupinové e-mailové adresy) viz OBR;

Hlavní skupiny Lidé, Zaměstnanci, Pedagogové, Pedagogové externí a Studenti jsou moderovány (je požadováno schválení); ostatní skupiny umožňují zasílání zpráv pouze v rámci organizace (na adresy @umprum.cz).

Kontakty (e-mail, telefon) na osoby řešící konkrétní agendu na UMPRUM se nachází zde:

- rozcestník kontaktů v rámci [školy](#)
- kontakty na konkrétní [pracovníky a pracovnice](#)

Kontakty na studující zapsané do předmětů konkrétních vyučujících jsou k nalezení v [IS](#) (přístup logovaný, přihlašovací údaje poskytne IT po nástupu). Z IS lze odesílat hromadné e-maily všem studujícím zapsaným do předmětu konkrétního vyučujícího.

obr.

6.3 Platformy elektronické komunikace

Přístup k oficiálním platformám elektronické komunikace na UMPRUM je logovaný, přihlašovací údaje poskytne IT (po nástupu) – ke zde uváděným, tj. oficiálním platformám **je nutné se přihlašovat pomocí školní adresy @umprum.cz.**

Nejdůležitějšími online komunikačními platformami v rámci UMPRUM jsou:

- **studijní systém IS:** lze rozesílat hromadné e-maily studujícím konkrétního předmětu, lze vkládat informace předmětech, klasifikace předmětů etc.;

- **moodle:** softwarový balík sloužící k podpoře jak prezenční, tak i distanční výuky, umožňuje a podporuje publikaci studijních materiálů, zakládání diskusních fór, sběr a hodnocení elektronicky odevzdaných úkolů, tvorbu online testů aj.;
- **platformy pro videokonference:** UMPRUM má oficiální licence na MS Teams a Zoom, je možné používat i jiné platformy umožňující videokonference – nutno ale zvážit, zda je vhodné pracovat s větším množstvím softwarů (nutnost přepínání, chaos); **MS Teams** je pro dostupný v rámci balíku O365 UMPRUM www.office.com;
- **Zoom** je dostupný v rámci federace CESNET/EduID pro UMPRUM cesnet.zoom.us (základní účet umožní vytvářet schůzky na 40 minut, pro delší schůzky a výuku je třeba poslat žádost o licenci na helpdesk@umprum.cz);
- **sdílené disky** – všechny katedry, resp. ateliéry mají k dispozici prostor (bez limitu velikosti) na sdíleném disku UMPRUM (Google disk), lze je využít jako úložiště materiálů pro výuku a výzkum, studentských prací, ale také zápisů, dokumentů o jednáních aj., přihlášení pouze přes odkaz na školních stránkách (disk.vsup.cz).

Seznam všech platforem pro elektronickou komunikaci včetně návodů na jejich používání (příp. stažení a instalaci) najdete **na intranetu v sekci [Sít UMPRUM](#)**

6.4 Zveřejňování aktualit

Kromě osobních (případně online) setkání se důležité informace sdělují skrze následující kanály (které je dobré sledovat).

Web školy:

- **[hlavní stránka](#):** informace o chystaných událostech,

- **úřední deska:** informace o aktuálních výnosech, směrnících, rozhodnutích, vč. sekce vnitřních norem, vnitřních předpisů, strategických dokumentů aj.,
- **věda a výzkum:** informace k aktuálním grantovým výzvám,
- **student:** ke stažení aktuální studijní plány jednotlivých oborů.

Intranet

(přístup logovaný, přihlašovací údaje poskytnete IT po nástupu):

- **zápisy** z jednání důležitých orgánů a komisí na UMPRUM (Kolegia rektora, Rozšířeného kolegia rektora, Pedagogického pléna, Umělecké rady, Správní rady, Akademického senátu, Výstavní komise UMPRUM, Ediční rady, Rady studijních programů, Oborové rady aj.),
- **aktuálně** novinky týkající se studia,
- **harmonogramy** pro aktuální akademický rok ke stažení,
- **rozvrh** pro aktuální akademický rok ke stažení,
- **výuka** včetně ateliérových zadání všech kateder a ateliérů UMPRUM pro daný semestr ke stažení,
- **volitelné předměty** obsahuje přehledy a anotace všech oborových a teoretických předmětů vyučovaných na UMPRUM v daném semestru.

Vybrané položky jsou jen dílčí částí obsahu webu a intranetu – je vhodné seznámit se s kompletní nabídkou.

- V rámci intranetu se mohou hodit například sekce **dokumenty** (ke stažení)
- interní předpisy, směrnice, statut, provozní řády, aj.) nebo sekce **formuláře** (ke stažení formuláře a žádanky) a další.

6.5 Komunikační platformy v rámci výuky

Kromě běžné komunikace vyučujících se studujícími v rámci prezenční ateliérové nebo teoretické výuky a oficiální školní mailové korespondence mají studující možnost komunikovat s vyučujícími v rámci **ateliérových konzultací** nebo **konzultačních hodin**.

Před začátkem semestru slouží k informování studujících o plánované náplni předmětů zveřejněná ateliérová zadání – **programy ateliérové výuky**.

6.5.1 Program ateliérové výuky neboli sylabus

Formulář program ateliérové výuky – [4.1.4 Program ateliérové výuky](#) je nutno vyplnit **před začátkem semestru a zaslat metodikům/čkám svých kateder**. Programy ateliérové výuky jsou následně **[zveřejňovány online](#)**.

Po zalogování do IS je možné vkládat informace k **oborovým a teoretickým předmětům** prostřednictvím „editace textů předmětů“. Vše se automaticky zrcadlí do online seznamu předmětů, který je přístupný pro **studující**. Prostřednictvím IS je tímto způsobem možné zveřejnit anotace předmětu, osnovu (obsah) kurzu, literaturu a požadavky ke zkoušce / zápočtu. Informace je nutné zpřístupnit ještě před začátkem semestru, nejpozději pak s jeho začátkem.

Zapsaní studující by měli být včas (se začátkem semestru) informováni také o formě atestace předmětu, požadavcích kurzu, kritériích hodnocení a termínech plnění.

6.5.2 Konzultace

Ateliéry mají zpravidla pro konzultace rezervovaný čas v pondělí a čtvrtek od 9:00–16:00 / 17:00 (v této době není plánována žádná povinná výuka teoretických nebo doprovodných předmětů). Konzultace probíhají pravidelně a za účasti všech studujících (nebo jak určí vedení ateliéru), osobní konzultace se konají na půdě školy nebo online (videokonferenční platformy etc.).

Vyučující teoretických a oborových předmětů mají vždy na začátku semestru na webových stránkách KTDU vypsané konzultační hodiny, obvykle 1x týdně nebo i jindy po předchozí domluvě. Konzultace probíhají formou osobního setkání na půdě školy nebo online (videokonferenční platformy etc.), konzultace mohou probíhat i písemně e-mailem. **Na e-maily je doporučeno reagovat max. do 3 pracovních dnů** (tj. dát studující/mu vědět, že zpráva dorazila a věc buď hned vyřešit nebo se domluvit se na dalším postupu), případně mít se studujícími předem dohodnutý nějaký systém (např. na konzultační e-maily odpovídat každé úterý).

Vedoucí dílen mají být zpravidla přítomni/y od 9.00 do 15.00 hodin, v tomto čase je s nimi také možné konzultovat projekty, pro práci pak je třeba využít rezervační systém.

7 Podpora vyučujících a studujících

7.1 Metodická podpora pro vyučující

7.1.1 Desatero pedagoga UMPRUM

7.1.2 Akademický průvodce – Výukové metody a přístupy pro UMPRUM

7.2 Systém podpory vyučujících a studujících na UMPRUM

7.2.1 Základní pravidla a doporučení pro budování bezpečných vztahů na UMPRUM

7.2.2 Na koho se můžete na UMPRUM obracet?

7.2.2.a Etická komise

7.2.2.b Akademický senát

7.2.2.c Schránka důvěry

7.2.2.d Psychologické poradenství

7.2.2.e Genderová rovnost

7.2.2.f Vybraná specializovaná péče

---

7 Podpora vyučujících a studujících

7.1 Metodická podpora pro vyučující

K metodické podpoře vyučujících, ateliérů i kateder slouží činnost zástupců/kyň **Metodické rady**. Tento orgán spadá pod Prorektora/ku pro studijní záležitosti a tvoří ho metodici a metodičky, kteří/é zastupují každou z kateder UMPRUM.

Metodická rada je k dispozici studujícím a zástupcům kateder v otázkách výuky, systému hodnocení, komunikace a vztahů. Podílí se také na zavádění inovací v oblasti koncepce vzdělávání v daném oboru.

Tyto úkoly plní především:

- pravidelným sdílením potřeb kateder v rámci **schůzí Metodické rady**,
- **aktivní účastí na dění v rámci katedry** (schůze katedry, skupinové a individuální konzultace, prezentacích a hodnocení studentských prací, přijímací a výběrová řízení apod.),
- **intervencemi do výuky** (přednášky hostujících odborníků, workshopy s externisty, organizování kurzů apod.),
- **účástí svých zástupců na Rozšířeném kolegiu rektora.**

K plnění úkolů se metodik/čka připravuje průběžným sebevzděláváním. Svá zjištění či nabídku možných řešení ve spolupráci s ostatními členy zpracovává a následně pak katedrám poskytuje materiály k uvedení do praxe. Členové a členky Metodické rady jsou také autorským týmem stojícím za textem

Akademického průvodce UMPRUM i za Desaterem pedagoga UMPRUM.

7.1.1 Desatero pedagoga UMPRUM

Příprava semestru

1. Stanovte cíle své výuky – náročné, ale dosažitelné!

Výukové cíle:

- respektují dosavadní studijní zkušenost studujících (na co navazují);⁵
- jsou součástí charakteristiky předmětu (anotace v IS);
- jsou formulovány věcně, střízlivě, pro studující srozumitelně, ale ne na úkor odbornosti a přesnosti formulace (co se naučí a k čemu to potřebují);
- jsou následně ověřitelné, jejich dosažení bude doložitelné.

2. Stanovte studujícím časovou osu učení – harmonogram.

Harmonogram obsahuje:

- nezbytné podrobné informace o vzdělávacím obsahu předmětu,
- pevné termíny odevzdání a hodnocení dílčích úkolů,

---

⁵⁾ **Hlavní kategorie cílů výuky a vzdělávání:**

kognitivní cíle: vědomosti, poznatky (faktické, konceptuální, procedurální, metakognitivní), tvorba;

afektivní cíle: přijímání podnětů, reagování na podněty, akceptování a oceňování hodnoty, integrování hodnot, internalizace hodnot;

psychomotorické cíle: nápodoba, manipulace, zpřesňování, koordinace, automatizace činnosti;

osobnostně-sociální cíle: sebezpoznání, sebereflexe, komunikační dovednosti atd. (těžko se prokazuje jejich splnění, můžeme je uvádět spíše jako možnost směřování).

- stanovení posloupnosti témat, kroků k jejich plnění,
- doporučení ohledně pořadí studijní literatury.

3. Určete studijní materiály a rozlište je na základní/povinné a doporučené;

- sdělte studujícím, v jaké podobě a kde jsou základní studijní materiály dostupné;
- společně se seznamte alespoň se základními prameny;
- využívejte ukázek z textů ve výuce;
- aktualizujte své prameny odkazů;
- společně se studujícími vytvořte tzv. „uživatelský klíč“ – která témata zdroj zpracovává, které kapitoly je nutné prostudovat, co je povinné. (Uživatelské klíče si studující často vytvářejí spontánně a předávají z ročníku do ročníku – pozor na chybně předávané interpretace.)

4. Seznamte na začátku semestru studující s požadavky na splnění semestru a vymezte podmínky udělení zápočtu a také formu a rozsah zkoušky;

- zveřejněte studujícím téma a cíl výuky, její podobu;
  - zveřejněte studujícím požadované a v závěru semestru hodnocené výstupy, podobu zkoušky a kritéria hodnocení;
  - v případě potřeby se studujícími podmínky projednejte, upřesněte a vysvětlete;
  - dohodnuté podmínky (včetně např. předpokládané časové náročnosti přípravy na zkoušku i zkoušky samotné) zaznamenejte ve formuláři program ateliérové výuky na intranetu a dále neměňte.
-

Průběh semestru

5. Motivujte studující a vybízejte je ke konzultacím.

Konzultace je pracovní nástroj a předpokládaná součást studia.

Jejím cílem je:

- motivovat studující k plánování realizace projektu / díla / zadání v krocích prostřednictvím systematické přípravy na konzultaci;
- vést studující k efektivnímu využití času konzultace (např. příprava dotazů);
- předat studujícím konstruktivní a rozvojovou zpětnou vazbu.

Vyučující jasně určuje:

- počet povinných konzultací a jejich účel;
- průběh a cíl konzultace – jak dlouho potrvá, kde se uskuteční a k čemu chceme společně dojít;
- vztah průběhu a výsledků uskutečněných konzultací k závěrečnému hodnocení;
- zda je nutná příprava a v jaké podobě (např. studující s předstihem pošlou vyučujícímu dotazy, na které potřebují odpověď, nebo vyučující předem určí závazný okruh témat konzultací).

6. Snažte se o adekvátnost a pestrost metod výuky s důrazem na aktivní zapojení studujících.

Ideální je využívat metody výuky, které jsou pro studující zařaditelné i do budoucí praxe a jejich běžné vzájemné spolupráce.

Součástí výuky je i nácvik tzv. měkkých dovedností, zvláště v oblasti spolupráce studujících ve skupině, peer to peer učení, vzájemné podávání popisné (konstruktivní) zpětné vazby, nácvik prezentačních dovedností apod.

Dobře připravená přednáška, která využívá současné možnosti prezentace, záznamu, interaktivních prvků a diskuse, je stále základem vysokoškolské výuky.

Efektivní metodou předávání zásadních informací může být i zdánlivě obyčejné vyprávění či výuka v nevšedním prostředí, hostování odborníka apod.

7. V průběhu semestru/kurzu/výuky získávejte zpětnou vazbu od studujících a provádějte sebehodnocení (své i studujících).

Zpětná vazba se může týkat: obsahu studia, metod a forem výuky, organizace a podmínek studia, komunikace i dalších témat se studiem a potřebami studujících spojených. Podrobněji viz kapitola.

Správně prováděná a účelně využívaná zpětná vazba:

- vede k informovanosti vyučující/ho o efektivitě její/jeho výuky;
- přináší vyučující/mu vedlejší poznatky o studujících, jejich motivaci, potřebách apod.;
- je jednou z cest k vytvoření prostředí vzájemné důvěry.

Nesprávně prováděná zpětná vazba je pouhou formální aplikací – pokud jen vybereme vyplněné dotazníky a nereagujeme na uvedené informace nebo je nevyužijeme k vytvoření sdílené zpětné vazby, studující rychle ztratí motivaci se těchto zpětnovazebních aktivit zúčastňovat.

Závěr semestru

8. Ověřujte nejen znalosti, ale i získané dovednosti a kompetence.

Ověřování se snažte připravit tak, aby studující byli nuceni získané znalosti, vědomosti (kognitivní cíle) i dovednosti doložitelně využít v praxi.

Pokuste se uplatnit i dalších kategorií cílů, které se mohou týkat například zrání osobnosti, rozvoje reflektivního přístupu ke studiu,

hodnotové orientace, dopadu jejich díla a činnosti na druhé či na okolní prostředí

9. Při hodnocení poskytněte studujícím zpětnou vazbu a usilujte o motivační charakter svých hodnotících výroků.

Hodnocení práce studujících by vždy mělo:

- probíhat ve vzájemné oboustranné komunikaci, být transparentní a doložitelné,
- opírat se o předem zveřejněná kritéria hodnocení a hodnotící škálu (např. 3–5 jednoznačně definovaných vlastností odevzdávané a hodnocené práce),
- být odůvodněné neohledně na stupeň hodnocení (i v případě, že výkon studující/ho hodnotíme jako výborný).

10. Otázky autorství, citace textů a myšlenek, případné nežádoucí přístupy studujících ke zkoušce.

Věnujte pozornost otázkám autorství a zdrojování, způsobům a formám přiznání citací textových, konceptových, vizuálních apod. Informujte studující o přípustných možnostech využití duševního vlastnictví druhého a společně určete konkrétní pravidla platná pro zkoušku.

Používejte spíše problémové úlohy, v nichž studující přesvědčivě prokáží autorství, kvalitu a míru osvojení získaných dovedností. Testování zaměřené výhradně na množství získaných vědomostí volte spíše v menší míře (vyhněte se problémům s nežádoucími projevy – opisování apod.)

7.1.2 Akademický průvodce – Výukové metody a přístupy pro UMPRUM

II. část V druhé části Akademického průvodce naleznete oddíl [Výukové metody a přístupy pro UMPRUM](#).

Jde o přehled vybraných výukových metod a principů, které jsou v souladu s aktuálními vzdělávacími proudy v terciárním vzdělávání a nasedají na [dlouhodobý strategický plán školy](#) i potřeby studujících. Vyučujícím by měl poskytnout **základní orientaci v pedagogických pojmech, metodách a přístupech a inspirovat je k implementaci vybraných nástrojů do výuky**. Některé metody již jsou na UMPRUM využívány, jiné ještě čekají na svůj čas.

Cílem tohoto materiálu je nabídnout vyučujícím základní odborný rámec pro výuku vysokoškoláků a motivovat je k zájmu o další vzdělávání v pedagogické oblasti. V neposlední řadě myslí na potřeby studujících, kteří v evaluacích kvality vzdělávání na UMPRUM artikuluji potřebu změny v oblasti komunikace, výukových metod i hodnocení.

7.2 Systém podpory vyučujících a studujících na UMPRUM

Jak komunikace, tak i veškerá další činnost akademických i neakademických pracovníků/ic UMPRUM, stejně tak jako studujících se řídí [Etickým kodexem školy](#).

V současné době (přelom roku 2022/23) je z podnětu studujících, Metodické rady a Akademického senátu zvažováno vedle Etické komise a školní psycholožky zřízení také **podpůrného pracoviště UMPRUM a pozice ombudsmana/ky či tandemu ombudsmanů**.

Agendou tohoto pracoviště by bylo propojování osob a nástrojů podpory vyučujících i studujících, mediace diskusí a realizace pra-

videlného a udržitelného systému proškolení studujících i vyučujících s cílem vybudování bezpečných vztahů na UMPRUM.

7.2.1 Základní pravidla a doporučení pro budování bezpečných vztahů na UMPRUM

- V komunikaci mezi vyučujícími i studujícími musí být respektována pluralita názorů a ctěna svoboda slova.
- Zaměstnanci a zaměstnankyně by měli dbát na kolegiální, dodržovat pravidla slušnosti a vzájemného respektu a nezneužívat svou autoritu – vůči sobě navzájem ani vůči studujícím.
- Měli by odmítat všechny druhy šikany a násilí (i verbálního) a aktivně vystupovat proti nenávislným komentářům či zesměšňování na základě rasy, etnického původu, národnosti, ideologie, náboženského vyznání, světového názoru, věku, pohlaví, sexuální orientace, fyzického handicapu, sociálního původu, majetkových poměrů aj.
- Případné problémy a nejistoty je dosud možné konzultovat se školní psychologkou nebo členy a členkami Etické komise. Přikládáme také několik doporučení **platformy Konsent: [Respekt až na půdu pro vysoké školy](#)**.
- V rámci fungování v ateliérů nebo výukových skupin není přijatelné vyčleňovat kohokoli z dění či někomu věnovat neproporčně více pozornosti než ostatním – studující musí mít stejné podmínky.
- Je důležité si stále uvědomovat, že přes vzájemnou úctu a blízkost názorů jsou mezi vyučujícími a studujícími vztahy především profesní, navíc z principu mocensky nevyvážené.
- Je nepřijatelné budovat během studia jakékoliv formy závislosti mezi studujícími a vyučujícími.

- Je nepřijatelné vyžadovat nebo nabízet jakýkoliv fyzický kontakt. Je důležité netolerovat a ne(re)produkovat sexistický a urážlivý humor a nepodléhat stereotypizacím.

V poslední době začíná být kriticky reflektována také hegemonie generického maskulina. Vzhledem k tomu, že akademická obec už mnoho dekád není tvořena pouze muži, dostává se do popředí **tzv. genderově senzitivní komunikace**, která podle našeho soudu podporuje férové a inkluzivní prostředí.⁶

Genderově senzitivní komunikaci na půdě UMPRUM aplikuje například KTDU v rámci komunikace s uchazeči/kami o studium, přičemž kromě zdvojení tvarů (studenti a studentky) a obourodých označení (studující, vyučující) zvolili i formu prokládání slov hvězdičkami značícími pluralitu identit.⁷

www.umprum.cz/web/cs/teorievpraxi

7.2.2 Na koho se můžete na UMPRUM obracet?

Koho oslovit, pokud se cítíte nespokojeni či máte nějaký problém, a jak tato pomoc na škole funguje:

www.umprum.cz/cs/intranet/student/system-podpory

---

⁶) Další důvody, vysvětlení a příklady dobré praxe naleznete například v:

- příručce pro užívání genderově senzitivního jazyka v komunikaci TA ČR – [Příručka pro užívání genderově senzitivního jazyka v komunikaci TA ČR](#),
- materiálu Genderového informačního centra NORA, o.p.s. [viz ZDE](#),
- prezentaci "Genderově senzitivní komunikace" dr. Jany Dvoříčkové, viz [GENDEROVĚ SENZITIVNÍ KOMUNIKACE](#).

⁷) Příklad: Zajímá vás moderní a současné umění, architektura nebo design? Rádi byste se vzdělávali u předních českých teoretiků*ček a historiků*ček moderního a současného umění v jedinečném oboru reflektujícím aktuální témata, který navíc nabízí praktické uplatnění během studia? Chcete být součástí dynamického prostředí pražské UMPRUM a být denně v kontaktu s nastupující generací profesionálů*ek v oblasti architektury, volného i užitého umění, grafiky nebo designu?

7.2.2.a **Etická komise**

Etická komise (EK) UMPRUM funguje od roku 2021. Má pět členů/ek, které jmenuje rektor po projednání Akademickým senátem.

Podněty EK může předkládat kdokoli, a to k rukám některého z členů/ek nebo k rukám rektora/ky. Komise zasedá bez zbytečného odkladu po obdržení podnětu. Jednání EK je neveřejné, komise je vázána mlčenlivostí.

EK se řídí [Směrnici rektora č 5/2021: Etický kodex UMPRUM](#).

7.2.2.b **Akademický senát**

S podněty lze přicházet i na jednání Akademického senátu (AS), stačí je předat kterémukoli členovi/ce AS a ten/ta je předá předsedovi/kyni AS ke schválení a k zařazení na program jednání. Akademický senát UMPRUM doposud plní funkci ombudsmana, který chování proti principům Etického kodexu monitoruje a navrhuje rektorovi organizační nebo jiná opatření, která by prosazování kodexu napomohla.

[Jednací řád Akademického senátu](#)

7.2.2.c **Schránka důvěry**

Schránka důvěry je umístěna u dveří sekretariátu rektora. Je určena pro dotazy, připomínky a další podněty ze strany studujících, pedagogů i zaměstnanců školy.

Její prostřednictvím lze komunikovat anonymně i adresně. Na začátku každého týdne je schránka důvěry vybrána a korespondence projednána vedením školy nebo odpovědnými pracovníky. Adresátům, kteří na sebe zanechali kontakt, bude odpověď zaslána e-mailem, v případě anonymních zpráv budou odpovědi vyvěšeny na školním intranetu, a to v nejbližší možné době.

7.2.2.d Psychologické poradenství

Psychologická pomoc je určena pro české studující, kteří mají pocit, že:

- se dlouhodobě cítí špatně,
- ve svém současném studiu postrádají smysl a pocit naplnění,
- se nachází v náročné životní situaci, v šoku po ztrátě někoho nebo něčeho,
- mají v souvislosti se studiem strach, obavy nebo návaly paniky,
- nezapadají do kolektivu svých spolužáků, cítí se osaměle,
- si nevěří, trpí trémou a mají problém běžně komunikovat s lidmi kolem sebe,
- mají problém se rozhodnout a ujasnit si priority.

Pokud máte tyto nebo podobné problémy, neváhejte a co nejdříve se objednejte k jedné z našich spolupracujících psychologek:

Mgr. Pavlína Soukupová umprum.psycholog@umprum.cz

PhDr. Zdeňka Chovancová zd.chovancova@volny.cz

Psychologická pomoc pro ukrajinské studující:

AMIGA (Agentura pro migraci a adaptaci)

Agentura sdružuje mj. cca 80 ukrajinsky mluvících psychologů a terapeutů, studujícím může nabídnout konzultace, krizovou intervenci, poradenství či terapii.

Lze kontaktovat přímo paní Olenu Dolhovou

– nejlépe přes Whatsapp nebo Viber

tel. 776 243 033

Informace o svépomoci

Psychologická pomoc pro občany Ukrajiny

7.2.2.e [Genderová rovnost](#)

Škola přijala [Plán genderové rovnosti](#) (neboli Gender equality plan – GEP), který je:

- nástrojem pro systematické řešení genderové (ne)rovnosti na UMPRUM, který přináší strukturální a kulturní změny;
- souborem cílů, jichž má být dosaženo v konkrétním časovém horizontu;
- souborem aktivit a opatření, které mají plnění daných cílů zajistit.

Tyto cíle a opatření jsou nastaveny „na míru“ UMPRUM a vychází z genderového auditu, který na škole proběhl v roce 2019. GEP představuje závazek podpory genderové rovnosti a je součástí strategie rozvoje a řízení školy.

7.2.2.f [Vybraná specializovaná péče](#)

Máte problémy, které vyžadují specializovanou péči či pomoc? Víte o tom, že takovou pomoc potřebuje někdo z kolegů nebo studujících?

Duševní zdraví

[Nevypuť duši](#)

Stránka se věnuje především tématu duševního zdraví. Najdete zde odkazy na linky důvěry, krizová centra, odkazy na dostupnou terapii a centra pro duševní zdraví pro dospělé.

Linka důvěry je v provozu nonstop, zdarma a je anonymní.

[Linka bezpečí](#)

Stránka je určena především pro děti a studující do 26 let. Funguje zde poradna s možností konzultací nejrůznějších témat. Dále nabízí možnost poradny pro rodiče s dětmi.

Využít lze linku důvěry **116 111**, chat i emailovou komunikaci.

Na hlavu

Stránku provozuje nezisková organizace Green doors. Nabízí poradenství pro lidi s duševním onemocněním.

Kontakt je možný emailem nebo na telefonním čísle **774 913 029**.

Nepanikařit

Mobilní aplikace pro duševní zdraví, která obsahuje moduly pro deprese, úzkosti, sebepoškozování, sebevražedné myšlenky a poruch příjmu potravy. Aplikace je ke stažení zdarma.

Sexuální a domácí násilí

Konsent

Nezisková organizace nabízí vzdělávací kurzy, rady a podpůrnou skupinu pro oběti sexuálního násilí.

Kontakt svepomocnaskupina@konsent.cz

Persefona

Stránka poskytuje kontakty a odkazy na pomoc pro oběti domácího a sexuálního násilí. Organizace působí v Brně, je možné kontaktovat emailem nebo osobně.

---

8 Nástup na UMPRUM – souhrn praktických informací

8.1 Informace pro nové vyučující

8.2 Změny ve vedení ateliéru

8.3 Před výběrem nových vyučujících

8.4 Před nástupem

---

8 Nástup na UMPRUM – souhrn praktických informací

Níže naleznou nově nastupující vyučující přehledné informace pro rychlé zorientování se v chodu UMPRUM, kateder i ateliérů. Konkrétní a podrobné informace k výuce naleznou v kapitole [4. Průběh semestru a výuka na UMPRUM](#)

8.1 Informace pro nové vyučující

Ateliérová výuka během semestru:

- probíhá formou několika krátkých, nebo jednoho dlouhého semestrálního úkolu,
- zadání se mohou, ale nemusí lišit pro různé ročníky,
- jejich řešení může být individuální nebo skupinové,
- postupy a řešení úkolů jsou konzultovány s vedením ateliéru,
- povinnou součástí výuky bývají i oborové workshopy.

Konzultace probíhají

- pravidelně,
- za účasti všech studujících,
- v pravidelných termínech pro ateliérové konzultace, zpravidla v pondělí a ve čtvrtek od 9:00–15:00/16:00 (v této době není zařazena žádná povinná výuka teoretických nebo doprovodných předmětů).

Semestr trvá 12 týdnů. Účast studujících na ateliérové výuce je povinná; pokud studující bez omluvy absentuje, oznámí to vyučující neprodleně na studijním oddělení.

Výsledky řešení semestrálních úkolů hodnotí pouze vedení ateliéru (vedoucí + asistent). Hodnocení je bodové a známkou do klauzur-

ního archu, známka musí být zapsána obratem také do IS. Předmětem hodnocení semestru bývá vedle kvality uměleckého výstupu samotného též způsob jeho provedení, prezentace, aktivity studujících v ateliéru i jejich docházka na ateliérové konzultace, workshopy a mimořádné přednášky.

Klauzurní období:

- trvá 3 týdny,
- v této době neprobíhá již žádná výuka,
- jeho výstupem je klauzura.

Klauzura:

- je buď samostatným třítydenním úkolem, jehož řešení není konzultováno vyučující/m (na rozdíl od semestrálních úkolů), nebo finálním výstupem semestrálního projektu;
- je hodnocena komisionálně před klauzurní komisí (složení komise viz kap. zkoušky);
- klauzura je hodnocena body i známkou do archu, známka do SIS musí být zapsána neprodleně;
- vedoucí ateliéru má právo posunu výsledné známky o stupeň oběma směry.

Ateliérové workshopy a přednášky, případně studijní cesty

nesmí v žádném případě narušovat výuku v ateliéru. Je nutno je plánovat mimo čas výuky povinných odborných a teoretických přednášek, u vícedenních bloků je doporučen čtvrtek až pondělí (5 dní).

Pro **mimořádné přednášky** platí většinou stejná omezení, je pro ně nutno rezervovat posluchárnu u sekretářky kateder.

Výuka ostatních předmětů, povinných, povinně volitelných i volitelných probíhá v úterý, středu a pátek tak, aby se rozvrhované povinné přednášky pro daný ročník nekřížily. Vedením ateliérů musí být rozvrh ostatních předmětů respektován, v případě potřeby je

povinností vedení ateliéru konzultovat neúčast studujících z jím vedeného ateliéru s příslušným vyučujícím.

Přítomnost pedagoga – vedoucího a asistenta ateliéru ve škole je vyžadována:

- během ateliérové výuky a v dalších termínech (viz aktuální harmonogram: [Student](#)),
- během celého přijímacího řízení a na hlavní přijímací komisi,
- na katedrovém hodnocení rozpracovanosti VKP (bakalářské, diplomové, disertační práce),
- v průběhu instalace klauzurních prací a VKP i jejich obhajob,
- na pedagogickém kolečku,
- na promoci,
- na schůzích katedry,
- na schůzích svolaných rektorem, prorektory a kvestorem.

Náklady

Náklady spojené s drobnými nákupy spotřebního materiálu do ateliéru z ateliérových peněz schvaluje vedoucí či asistent (doporučuje se konzultace s ekonomickým oddělením).

Náklady spojené s workshopy a přednáškami hostujících odborníků musí být součástí schváleného rozpočtu na daný kalendářní rok nebo čerpány po dohodě s vedoucí studijního oddělení z celoškolských nákladů na výuku. CV přednášejícího, sylabus výuky nebo anotaci přednášky (elektronicky) je nutno odevzdat před plánovaným termínem hostování pozvaného odborníka sekretářce kateder. Administrativní stránku spojenou s hostováním odborníka v ateliéru je nutno řešit v předstihu se sekretářkou katedry (smlouvu/objednávku služby, ubytování, cestovní náklady).

Služební cesty

- **žádosti schvaluje Kolegium rektora (KR);**
- **v rámci ČR** hradí vedoucímu i asistentovi ateliéru škola;
- **zahraniční cesty** musí být součástí finančního plánu;
- před každou služební cestou (po ČR nebo zahraniční) je nutné vyplnit **cestovní příkaz** (podepisuje vedení);
- před cestou do zahraničí je nutné se připojistit na služební cestu (pokud nemá zaměstnanec jako součást svého vlastního pojišťovacího balíčku), náklad na připojištění hradí škola;
- po každé zahraniční služební cestě je nutné napsat **krátkou zprávu ze služební cesty**, je to povinnou součástí vyúčtování.

Sběr opodstatněných požadavků na zahraniční služební cesty probíhá 2x ročně, žadatelé uvedou základní údaje (důvod cesty, navštívenou instituci, očekávaný přínos cesty pro školu/ateliér, délku pobytu, celkové náklady na cesta a ubytování, použitý dopravní prostředek (limity viz směrnice kvestora na intranetu).

Výjimečné a neplánované cesty do zahraničí musí též schválit KR, které se koná pravidelně každé úterý od 10 hod.

Vstup do budovy upravuje provozní řád budov

www.umprum.cz/intranet/cs/dokumenty.

Mimo stanovený čas je pedagogům vstup umožněn. Studující mohou mimo povolené časy do budovy pouze v mimořádných případech (technologické důvody, náročnost semestrálního / klauzurního úkolu, úkolu spojeného s prezentací ateliéru, katedry, školy, víkendové workshopy, přednášky), a to na základě žádosti podpořené vedením ateliéru.

Ostatní

- povinnosti – viz popis pracovní činnosti v pracovní smlouvě
  - vstup na intranet a do IT systémů – logovaný, přihlašovací údaje poskytne IT po nástupu
  - interní emailová komunikace pouze prostřednictvím „školní“ adresy uzivatelskejmeno@umprum.cz
  - vstup do emailové školní stránky – logovaný, na email.vsup.cz
  - vstup do studijního systému (IS) – logovaný, na sis.vsup.cz/
  - důležité kontakty na www.umprum.cz/web/cs/kontakt
harmonogram akademického roku na www.umprum.cz/web/cs/harmonogram?r=1
  - aktuální rozvrh vyučovaných předmětů i jejich přehledy na www.umprum.cz/intranet/cs/studium/rozvrh
  - studijní plány ateliérů na www.umprum.cz/web/cs/studium/prubeh-studia?r=1
  - Výroční zprávy, Institucionální plán, Dlouhodobý záměr i jejich aktualizace na www.umprum.cz/web/cs/skola
  - další dokumenty – interní předpisy, směrnice, Statut, Provozní řád, atd. na www.umprum.cz/intranet/cs/dokumenty
formuláře, žádanky na www.umprum.cz/intranet/cs/dokumenty/formulare
-

8.2 Změny ve vedení ateliéru

Osobnosti vedoucí/ch ateliérů a jejich asistentů/tek mají zásadní vliv na dynamiku a fungování každého ateliéru. Při změně ve vedení ateliéru se tak studující musejí rychle vyrovnat s jiným přístupem a jinými osobnostmi vyučujících.

Nastupující vedení se zase ocitá v novém pracovním prostředí a současně také v ustáleném kolektivu studujících, vybraných ke studiu v ateliéru jeho předchozím vedením.

V této kapitole najdete pravidla a doporučení, která mohou napomoci příjemnému a bezproblémovému průběhu změn, zajistit jejich plynulost a přínos pro studující i jejich vzdělávání.

(Pozn.: Týká se také situací, kdy se nemění celé vedení, ale dochází jen k částečně výměně, např. nastupuje-li do ateliéru nový asistent.)

8.3 Před výběrem nových vyučujících

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

Je vhodné, aby výběrové řízení na nové vedení ateliéru proběhlo s takovým časovým předstihem, který umožní přítomnost nových vedoucích u přijímacího řízení pro školní rok, v němž budou nastupovat.⁸ Vedení tak získá možnost vybrat studující, které přijme do prvního ročníku. Zároveň také uchazeči/ky o studium v ateliéru předem vědí, ke komu se hlásí.

Při samotném výběrovém řízení by měly být brány v potaz nejen umělecké zásluhy uchazečů/ek, ale také jejich pedagogické schopnosti či předpoklady. Je žádoucí, aby součástí komise byl/a i zástupce/kyně studujících ateliéru s poradním hlasem, případně metodik/čka, který/á může názory studujících tlumočit.

⁸⁾ Tzn. pokud se přijímací řízení do 1. ročníků koná například v lednu, mělo by výběrové řízení na vedení ateliéru proběhnout již na podzim.

8.4 Před nástupem

I. Seznámení nového vedení s katedrou

Pro plynulý průběh a proces výměny vyučujících je vhodné a potřebné, aby noví/é vedoucí ateliéru byli své **katedře představeni ještě před samotným oficiálním nástupem na UMPRUM**. V semestru, který předchází jejich nástupu, je například možné pozvat nové vyučující na katedrovou schůzi, přizvat je do klauzurní komise atp.

II. Seznámení nového vedení s metodikem/metodičkou katedry

Metodik/čka katedry je s novými vedoucími ateliéru v kontaktu již před jejich nástupem na UMPRUM – podává jim pomocnou ruku při orientaci ve fungování školy, organizaci výuky a v dalších (nejen) praktických záležitostech, a to ideálně ve spolupráci s vedením katedry. Metodik/metodička zároveň novým vedoucím předává zpětnou vazbu od studujících jejich ateliéru.

II. Seznamovací schůzka před začátkem semestru – studující, nové vedení a metodik/čka

Před nástupem, zhruba měsíc před zahájením semestru je žádoucí a potřebné **uspořádat informativní seznamovací schůzku**, které se účastní studující, nové vedení a metodik katedry. Kromě vzájemného seznámení noví vedoucí představí svůj **plán výuky a dalšího fungování ateliéru** (ideálně tento plán rozešlou studujícím předem písemně, aby si mohli připravit dotazy). Během schůzky se také **obě strany domluví na praktickém i ideovém pokračování ateliéru**.

Schůzka umožní oběma stranám vyměnit si své představy a názory na výuku a fungování ateliéru **s předstihem**. Ještě před začátkem semestru tak mohou studující i vedoucí názory a postoje druhé strany reflektovat, diskutovat, přizpůsobit se jim či společně hledat kompromisy. Na schůzce se vyřeší i některé organizační záležitosti (výměna kontaktů, způsob komunikace, časy a termíny schůzek atp.), které pak nebudou zbytečně zpomalovat začátek semestru.

V průběhu prvního semestru pak mohou noví vedoucí ateliéru vyhradit jednu z ateliérových schůzek na vzájemné předání zpětné vazby.

Stávající studující ateliéru

- dostávají průběžně prostor se ke změnám ve svém ateliéru vyjádřit;
- sdělují metodikovi/čce katedry před nástupem nových vyučujících své podněty;
- účastní se seznamovací schůzky před nástupem nového vedení, viz výše.

V průběhu prvního školního roku nabídne metodik/čka studujícím **možnost se k novému fungování ateliéru vyjádřit skrze anonymní dotazník či na osobní schůzce bez přítomnosti vedoucích** (případně obojí). Zjišťuje názory studujících na aktuální podobu a průběh výuky v ateliéru, organizaci, interní komunikaci, konzultace, semestrální program a zpětnou vazbu, které se jim od nových vyučujících dostává.

Tyto podněty studujících metodik/ička anonymizovaně předává novým vedoucím na osobní schůzce, kde se také oni mohou k podnětům studujících vyjádřit.

---

9 Distanční forma studia

9.1 Komunikace v rámci DV, její platformy a pravidla

9.2 Zkoušky v rámci DV, jejich průběh a kritéria hodnocení

9.3 Obhajoby klauzur v DV

9.3.1 Online obhajoby

9.3.2 Online komise

9.3.3 Online hodnocení

9.4 Státní závěrečné zkoušky (SZZ) v DV

9.5 Přijímací zkoušky v distančním režimu

9.5.1 První kolo PZ bakalářského, magisterského a navazujícího magisterského studia

9.5.2 Druhé kolo – bakalářské a magisterské studium

9.5.3 Druhé kolo – navazující magisterské studium

9.5.4 Doktorské studium

---

9 Distanční forma studia

Během pandemie COVID-19 zvládla škola dva náročné roky výuky v režimu **online a hybridním** (kombinace prezenčního a online studia) a některé zkušenosti pomohly rozšířit a obohatit škálu používaných metod a forem.

Distanční i hybridní výuka (DV) je organizační variantou výuky prezenční. Využití DV nebo úplný přechod do režimu DV **schvaluje rektor školy.** Samostatnou práci studujícím zadává, řídí a hodnotí vyučující – nejedná se tedy o samostudium.

Distanční formy výuky se do budoucna mohou stát běžnou doplňkovou součástí denního studia, nebude-li ho možné realizovat nebo bude-li výuka „na dálku“ pro studium účelná. Všechny formy distanční výuky jsou však náročné na plánování.

Níže naleznete **pro další využití souhrn dobrých zkušeností**, které škola získala v procesu nouzového stavu (komunikace v režimu online a hybridní výuky, zkoušky a hodnocení). Navazují na něj dva dokumenty týkající se možnosti ověřování výsledků učení a kompetencí studujících v DV⁹: [Hodnocení online distanční formou](#) a [Přehled metod online hodnocení](#).

---

⁹ Vychází z webináře materiálů MŠMT:

Doporučení pro zajištění výuky distanční formou v době omezení činnosti vysokých škol

a **Doporučení pro ověřování výsledků učení a kompetencí distanční formou**

9.1 Komunikace v rámci DV, její platformy a pravidla

INTRANET

Všeobecné informace a aktuality týkající se distančního online nebo hybridního studia jsou zveřejňovány na intranetu školy v sekci **distanční výuka**. Stránka je hlavním komunikačním kanálem ze strany školy. Kromě informací týkajících se online distanční výuky obecně nabízí intranet také základní informace k vyučovaným předmětům (většinou jde o anotaci, informace o výukové platformě a termínu výuky). Intranet tedy plní funkci jakéhosi rozcestníku.

PLATFORMY

Optimálně se komunikace odehrává na co nejmenším počtu platformem:¹⁰

- oficiální školní e-mail;
- oficiální program pro videokonference – ideálně **MS Teams**, který lze použít jako videokonferenční a komunikační platformu i jako úložiště materiálů;
- oficiální rozcestník informací a studijních materiálů – **intranet**.

Do všech komunikačních platform se vyučující i studující hlásí prostřednictvím oficiálních školních adres a hesel.

DOTAZY A KONZULTACE

Forma

Před zahájením DV si vyučující se studujícími dohodnou **formu**, kterou budou společně komunikovat mimo standardní dobu výuky (např. e-mail či speciální chat, fórum, video call atp.). Při větším množství platform se může stát, že dotaz ze strany studujících zapadne.

¹⁰⁾ Během pandemie byly využívány tyto platformy: videokonference – Zoom, Skype, MS Teams, Google meet, Jitsi meets atp.; komunikace a úložiště dat a zadávání úkolů – Google disk, Moodle.

Čas

Dotazy studujících a žádosti o konzultace vyučující zodpovídá co nejdříve ve své pracovní době, ideálně do tří pracovních dnů. Případně vyučující nabídne konkrétní časový úsek pro odpovídání (např. 1 x týdně v návaznosti na vypsané konzultační hodiny).

Vzhledem k psychohygieně vyučujících i studujících by se komunikace měla odehrávat v běžném pracovním týdnu a nepřesahovat do víkendů a svátků.

Program ateliérové výuky / Syllabus

Stejně jako v prezenční formě výuky i v té distanční vypracovává vyučující každého předmětu **syllabus**. Odkaz na formulář Program ateliérové výuky naleznete v [kapitole 4.1.4](#).

Syllabus kromě **obsahu výuky, harmonogramu, termínů, požadavků vyučujících, povinností studujících a formy ukončení předmětu** (způsob hodnocení) zahrnuje také **formu komunikace a časový rámec DV**.

Syllabus je studujícím zapsaným na předmět distribuován před začátkem, či na začátku semestru. Vyučující jej ukládá na intranet do sekce distanční výuka, případně do ISu (rovněž k danému předmětu).

Vzhledem k všestranné náročnosti distanční online výuky je vhodné, aby byla pravidla nastavena jasně a včas.

9.2 Zkoušky v rámci DV, jejich průběh a kritéria hodnocení

Obecná doporučení pro hodnocení v rámci DV nalezneme v materiálech vyhotovených MŠMT:

- Dokument [Hodnocení online distanční formou](#) obsahuje zkrácenou verzi aktuálního doporučení MŠMT a poskytuje předběžný manuál a institucionální oporu pro opatření, z nichž některá již UMPRUM uvedla do praxe.

ON-LINE VÝUKA V ČASE EPIDEMIE

metodické poznámky pro vysokoškolské učitele

1 Nastavte pravidla

Promyslete si dobře, jakým způsobem bude on-line výuka probíhat, a informujte všechny studenty. Vhodnější je domluvit se nejdříve na úrovni instituce a pak kontaktovat studenty jednorázovými pokyny. Neřešte výuku ze dne na den, promyslete rovnou program na měsíc dopředu.

2 Nekomplikujte situaci složitými nástroji

Nesnažte se vymýšlet příliš inovativní způsoby výuky, využijte raději systémy, které už studenti znají a se kterými budou mít minimum technických problémů. Pokud někteří ze studentů nemá dostatečný přístup k technologiím, které jste pro studijní skupinu zvolili, řešte jeho problémy individuálně a s pochopením.

3 Nezvyšujte stres studentů

Nezahlcujte studenty požadavky a úkoly navíc. Nedávejte úkoly, které jsou časově náročnější, než by pro studenty byla účast na prezenční výuce. Dejte studentům možnost volit si jen některé z širší nabídky úkolů. Nezařazujte úkoly pro skupiny. Pro studenty může být složitější se v tomto období navzájem kontaktovat.

4 Nezahlcujte studenty materiály

Neposkytujte studentům velké množství materiálů, literatury a odkazů, ve kterých se budou topit. Soustředte svou energii na pečlivý výběr těch nejlepších materiálů, komentujte je a studentům zpracujte stručné pokyny, jak s materiály pracovat.

5 Nenahrazujte přednášky webinářem 1:1

Synchronní on-line vzdělávání je velice náročné na realizaci ze strany vyučujícího i na pozornost studentů. Použijte je jen jako doplněk řízeného samostudia. Zorganizujte menší počet kratších on-line setkání, než by byl počet prezenčních přednášek.

6 Zůstaňte v kontaktu se studenty

Poskytněte studentům své kontakty a nabídněte jim možný způsob komunikace (e-mail, služební telefon, komunikace přes LMS systémy, sociální sítě). Není nutné poskytovat všechny možnosti komunikace a neomezený čas. Vyberte jen některé a vypište on-line konzultační hodiny. Sami nekontaktujte studenty příliš často.

7 Spolupracujte se svými kolegy

Průběžně sdílejte nejen v rámci kateder, ale i na úrovni studijních programů, jakým způsobem je řešena výuka v jednotlivých předmětech. Dívejte se na každý úkol a zasláný text z pozice studenta, u kterého se s třetinou pokyny a požadavky od všech vyučujících.

8 Nebud'te striktní

Nevíte, jaké zdravotní, osobní a rodinné problémy mohou studenti v této době řešit, proto přístupujte k výuce s větším nadhledem a pochopením. Buďte benevolentnější v dodržování termínů i ve způsobech komunikace ze strany studentů (např. odpovídejte studentům i v případě, že nepoužijí přímo univerzitní e-mailový účet).

9 Nesed'te nonstop u počítače

Nemějte pocit, že jste ze dne na den nuceni trávit hodiny u počítače. Nezapomínejte na svůj odpočinek i odpočinek svých studentů. Snižte zátěž na nezbytné minimum.

10 Buďte konzistentní

Pokud je to jen trochu možné, zachovejte v průběhu času stejný styl, čas a způsob zadávání úkolů a komunikace se studenty.

- Dokument [Přehled metod online hodnocení](#) obsahuje konkrétní nástroje pro hodnocení při DV. Nalezneme v něm shrnutí poznatků, technické prostředky, výhody, nevýhody a rizika, na která si při hodnocení musí vyučující dát pozor.

Vysokou relevanci pro UMPRUM mají zejména tyto nástroje:

- [Ústní zkouška distanční formou](#)
- [Praktická zkouška distanční formou](#)
- [Online kolokvium](#)
- [Elektronické odevzdání výstupů samostatné tvůrčí práce](#)
- [Odevzdání elektronického portfolia](#)
- [Individuální online prezentace](#)
- [Skupinová online prezentace](#)

V dokumentu naleznete ale také informace o **e-portfoliu** nebo **online testování**.

9.3 Obhajoby klauzur v DV

Online obhajoby klauzurních prací mají stejný průběh a řídí se stejnými základními pravidly jako obhajoby prezenční, viz kapitola Obhajoby klauzurních prací. V této podkapitole uvádíme specifika, která on-line formát přináší a na která je nutno se připravit.

Online obhajoby klauzurních prací od vedoucích ateliérů a studujících vyžadují jiný typ přípravy než běžný prezenční režim. Pokud nemohou probíhat instalace klauzur v ateliérech, je třeba:

- **Ve spolupráci s IT oddělením** připravit společné ateliérové **úložiště** pro dokumentace obhajovaných prací a portfolia studujících (např. složka na školním Google Drive).
- **S předstihem sdílet odkaz na úložiště se členy/kami komise** tak, aby si každý mohl včas otevřít potřebné dokumenty s většími nároky na datový přenos ve svém počítači (vhodné zejména u videí, audiovizuálních děl, objemných souborů apod.).

- **Seznámit studující i členy komise s platformou, na které budou obhajoby probíhat**, aby jejich průběh nenarušovaly zbytečné technické potíže. Dále si stanovit způsob či systém, jakým se účastníci během on-line diskuze hlásí o slovo.
- **Připravit přesný harmonogram jednotlivých obhajob**, aby studující nemuseli být připojeni celý den.

9.3.1 Online obhajoby

- Všichni studující obhajují své práce online.
- Obhajoby probíhají pomocí online schůzek na vybrané platformě (např. MS Teams).
- Odkazy na schůzky určené k obhajobám jednotlivých kateder připravuje IT oddělení UMPRUM. S předstihem jsou rozesílány studujícím i členům komise. Dále jsou zveřejněny na intranetu, aby se k obhajobám mohla připojit veřejnost (stejně jako jsou obhajoby veřejné v prezenčním režimu).
- Při on-line obhajobách je nutno brát ohled na možné technické problémy studujících (např. vypadávající internet, rodinní příslušníci v pozadí atp.).
- K obhajobám se všichni účastníci/ce přihlašují pod svým jménem, skrze školní adresu. Studující se ke schůzce připojují s předstihem před vlastní obhajobou, aby ověřili, že jim připojení funguje.

9.3.2 Online komise

Členové/ky komise se k obhajobám mohou připojit:

1. samostatně z vlastních zařízení a z různých míst;
2. kolektivně v rámci společného setkání ve školní učebně.

Jako vhodnější se v ZS 2020/21 ukázala 1. varianta. Úskalím 2. varianty je např. nemožnost zachytit webkamerou celou komisi, studující tak nevidí, na koho hovoří, všichni členové/ky komise také nemusí být slyšet apod.

Předseda komise musí důsledně dbát na to, aby byli všichni členové/ky komise během všech jednotlivých obhajob připojeni, zapojovali se do diskuze a slovně každého ze studujících ohodnotili.

9.3.3 Online hodnocení

Je nutné, aby v rámci hodnocení brali členové komise v potaz limity studujících při tvorbě a realizaci klauzurních prací, nemají-li např. dlouhodobě přístup do školních ateliérů a dílen. Studující mají povinnost zajistit si pro zkoušku vhodné podmínky, přesto by při hodnocení měla být komise tolerantní k případným nepředvídatelným obtížím.

Ideální formou hodnocení v DV je písemné hodnocení. Výhodou je to, že se k němu studující může vrátit i po absolvování obhajoby. Lze volit i alternativní metody obhajob a hodnocení,¹¹⁾ vždy je ale nutné na to studující s dostatečným předstihem připravit a informovat o tom již v kritériích hodnocení. Alternativní pojetí obhajob nesmí být překvapením ani pro zkoušené ani pro zkoušející.

¹¹⁾ Další doporučení:

Alternativní ateliérová prezentace – Klauzurní práce může v prezenčním režimu zhlédnout každý zájemce/kyně, který/á navštíví školní klauzurní výstavu Artsemestr. V online prostředí je však plnohodnotná prezentace takového množství projektů náročnější. Aby studující o své diváky nepřišli, některé ateliéry vytvořily v ZS 2020/21 alternativní prezentace klauzur, kdy např. formou jednoho společného videa ukázaly práce všech svých studujících.

Obhaj spolužáka – Během online výuky studujícím zásadně chybí přirozená interakce se spolužáky/čkami. Jednou z možností, jak nedostatek kontaktu vynahradiť, je forma obhajoby, při které studující recipročně obhajují klauzurní díla svých spolužáků/ček. Tímto způsobem je možné iniciovat úzkou vzájemnou komunikaci a spolupráci studujících navzdory nucené distanci. Studující si zároveň vyzkouší hlubší pochopení a prezentaci díla jiného umělce/kyně. Tato forma obhajoby může také do jisté míry snížit psychickou zátěž zkoušky, která je pro některé studující v online podobě větší než obvykle.

9.4 Státní závěrečné zkoušky (SZZ) v DV

Státní závěrečné zkoušky v hybridní formě mají stejný průběh a řídí se stejnými základními pravidly jako SZZ prezenční, viz kapitola 4.3. V této podkapitole uvádíme specifika, která hybridní forma přináší a je nutno se na ně připravit.

SZZ v hybridní podobě byly v roce 2021 organizovány následovně:

- Počet lidí přítomných prezenčně byl omezen na 3 osoby (v souladu s tehdy aktuálními protipandemickými opatřeními):

student/ka přistupující ke státní zkoušce, tajemník/ce komise a jeden člen / jedna členka komise.

- Ostatní členové a členky komise byli připojeni online prostřednictvím vhodné videokonferenční platformy.

Hybridní forma SZZ vyžaduje:

- Seznámit v dostatečném předstihu všechny zainteresované s odkazem na online setkání v rámci platformy, na které budou SZZ probíhat. Na platformu se všichni účastníci přihlašují pod svým jménem, skrze školní adresu.
- **IT oddělení UMPRUM musí s předstihem zřídit přístup a zaslat přihlašovací údaje** externím a členům/kám komise, kteří se budou připojovat distančně.
- **Odkazy na online SZZ je nutné zveřejnit také na intranetu**, aby se mohla připojit veřejnost (SZZ v hybridní formě jsou stejně jako SZZ v prezenčním režimu veřejné).
- V místě, kde se koná prezenční setkání, je třeba **instalovat veškerou techniku** (obstarává IT oddělení UMPRUM) a další případné pomůcky a potřeby.

Průběh SZZ (zkušenost z roku 2021)

Studující absolvuje přípravu i samotnou zkoušku prezenčně, za přítomnosti tajemníka/ce a jednoho člena/jedné členky komise. Ostatní členové/ky komise se účastní online prostřednictvím vhodné videokonferenční platformy.¹² **Je třeba dbát na to, aby byli všichni distančně se účastníci členové/ky komise během SZZ připojeni, měli možnost klást dotazy a aktivně se zapojovat do průběhu.**

Po skončení SZZ (každé zvláště nebo bloku – záleží na uvážení komise) se komise radí o hodnocení a o udělení známek. Pro ty účastníky setkání, kteří nejsou členy/ky komise je online přenos ukončen.

9.5 Přijímací zkoušky v distančním režimu

Přijímací řízení (talentové zkoušky) do všech bakalářských, magisterských i navazujících magisterských programů na UMPRUM probíhají **dvoukolově**. **Informace o průběhu** talentových zkoušek obdrží uchazeči a uchazečky **písemně**, a to na základě odevzdání přihlášky a všech požadovaných podkladů.

Z hlediska distanční formy přijímacího řízení **je třeba výrazně upravit především druhé kolo talentových zkoušek**, které v obvyklém prezenčním režimu vyžaduje několikadenní přítomnost uchazečů/ek v prostorách školy. Konkrétní podoba druhého kola talentových zkoušek vyplyne ze specifických požadavků a potřeb jednotlivých ateliérů či kateder.

9.5.1 První kolo PZ bakalářského, magisterského a navazujícího magisterského studia

První kolo talentových zkoušek by pro přehlednost mělo být formálně sjednoceno napříč ateliéry (případně katedrami) a studijními programy. Termíny pro doručení podkladů se nicméně mohou vzájemně lišit, stejně jako je tomu v případě prezenčního přijímacího řízení.)

¹²⁾ V roce 2021 všechny osoby, které se setkání účastnily prezenčně, se před zahájením SZZ měly prokázat potvrzením o své nevirulentnosti (dle aktuálních pravidel stanovených MZČR).

Těžištěm prvního kola talentových zkoušek je **posouzení elektronických tvůrčích portfolií**. Jednotlivé ateliéry specifikují vlastní požadavky na formu i obsah portfolií, následující doporučení jsou proto formulována obecně a umožňují adaptaci dle potřeb ateliérů.

V požadavcích na elektronická portfolia je třeba především jasně určit, co má být jejich obsahem, jaký mají mít formát, kolik mají mít stran či jaký má být jejich datový objem. Platí, že oproti standardnímu prezenčnímu režimu se **v distanční formě prvního kola talentových zkoušek vynechává praktický úkol**, ten však může být nahrazen zpracováním jednotné úlohy v rámci portfolia.

Další podrobná doporučení k průběhu PZ naleznete na [tomto odkazu](#).

Uchazeči/ky **do navazujícího magisterského studijního programu** postupují do druhého kola automaticky v případě, že splňují následující podmínky:

- jedná se o studující posledního ročníku bakalářského studia na UMPRUM,
- hlásí se do stejného ateliéru, jako je ten, který aktuálně studují na UMPRUM.

Ve výjimečných případech může být uchazeč/ka navržen/a pro postup do 2. kola do jiného ateliéru.

9.5.2 Druhé kolo – bakalářské a magisterské studium

Hodnotí se zpravidla:

- test z dějin umění,
- tři výtvarné úkoly,
- ústní pohovor.

Test z dějin umění a celkového kulturního přehledu

Postupujícím uchazečům/kám bude odeslán odkaz, na kterém budou moci vypracovat test z dějin umění a kulturního přehledu onli-

ne. Pro přihlášení budou uchazeči/ky opět potřebovat přihlašovací údaje – tj. číslo přihlášky a heslo, zároveň písemně potvrdí, že test vypracovali/y samostatně. Vypracování testu zabere uchazečům/kám přibližně jednu hodinu.

Pohovory a výtvarné úkoly

Postupujícím uchazečům/kám bude odeslán odkaz pro připojení k online schůzce s vedením ateliéru. Pro přihlášení k videohovoru budou uchazeči/ky opět potřebovat svoje přihlašovací údaje – tj. číslo přihlášky a heslo. Zároveň se prokáží občanským průkazem / pasem, které ukáží vedení ateliéru na kameru. Při pohovoru uchazeči/ky prokážou další předpoklady ke studiu a svou motivaci.

Výtvarné úkoly budou odevzdány na základě pokynů vedoucích ateliérů prostřednictvím externího úložiště, e-mailu, sdílené obrazovky apod. Průběh této části přijímacího řízení určuje vedení ateliéru.

Je třeba mít na paměti, že některé materiály nebo nástroje mohou být v dané situaci těžko dostupné (například kvůli lockdownu) a **proto by měl být úkol takový, aby bylo možné ho zrealizovat za pomoci běžně dostupných nástrojů a pomůcek.**

Pomůcky

Pro distanční formu přijímacího řízení je nutné, aby uchazeči/ky měli zařízení s kamerou a mikrofonom (mobil, tablet, laptop apod.), kvalitní připojení k internetu, skener nebo foťák, kterým své práce nafotí (opět by měl stačit mobilní telefon). Pokud to není uvedeno ateliérem přímo, určitě je nutné, aby uchazeči/ky měli připravené papíry a výtvarné potřeby.

Přijetí ke studiu

Uchazeč/ka je hodnocen známkou i body za každou část 2. kola zvlášť, hodnocení je zapsáno do protokolu a schváleno katedrovou komisí (portfolio a výtvarné úkoly) a komisí Katedry teorie a dějin umění (test z dějin umění):

- **12–10 bodů** odpovídá stupni hodnocení **výborně**,
- **9–7 bodů** odpovídá stupni hodnocení **velmi dobře**,
- **6–4 body** odpovídá stupni hodnocení **dobře**,
- **3–0 bodů** odpovídá stupni hodnocení **neuspěl**.

Na základě výsledků ve druhém kole navrhuje katedrová komise jednotlivé uchazeče/ky k přijetí. Uchazeči/ky navržení na přijetí musí dosáhnout minimálně 60 bodů a nesmí mít z žádné úlohy 3 a méně bodů. Ve výjimečných případech může být uchazeč/ka navržen/a k přijetí do jiného ateliéru. O pořadí rozhoduje dosažený počet bodů v rámci ateliéru.

O konečném přijetí uchazeče/ky ke studiu rozhoduje rektor UMP-RUM na základě doporučení hlavní přijímací komise, jejímiž členy/kami jsou vedoucí jednotlivých kateder, Kolegium rektora a vedoucí příslušného ateliéru.

Celkový počet přijatých uchazečů/ek závisí na volné kapacitě jednotlivých ateliérů. O výsledku přijímacího řízení bude uchazeč/ka vyrozuměn/a písemnou formou (doporučeným dopisem) na kontaktní adresu nebo adresu trvalého bydliště. Ve výjimečných případech může být uchazeč/ka navržen/a k přijetí do jiného ateliéru.

9.5.3 Druhé kolo – navazující magisterské studium

Obecné informace k průběhu přijímacího řízení

Hodnotí se:

- ústní pohovor,
- výtvarný úkol (může se skládat z více dílčích úkolů),
- portfolio.

Pohovory, výtvarné úkoly, portfolio

Postupující uchazečům/kám bude odeslán link, kde se připojí k online schůzce s vedením ateliéru. Pro přihlášení k videohovoru budou uchazeči/ky opět potřebovat svoje přihlašovací údaje – tj. číslo přihlášky a heslo. Zároveň se prokáží občanským průkazem / pasem, které ukáží vedení ateliéru na kameru. Při pohovoru uchazeči/ky prokáží další předpoklady ke studiu a svou motivaci. Výtvarné úkoly budou odevzdány na základě pokynů vedoucích ateliérů prostřednictvím externího úložiště, e-mailu, sdílené obrazovky apod. Průběh této části přijímacího řízení určuje vedení ateliéru.

Pomůcky

Pro distanční formu přijímacího řízení je nutné, aby uchazeči/ky měli zařízení s kamerou a mikrofonom (mobil, tablet, laptop apod.), kvalitní připojení k internetu, skener nebo foťák, kterým své práce nafotí (opět by měl stačit mobilní telefon). Pokud to není ateliérem konkretizováno, určitě je nutné, aby uchazeči/ky měli/ly připravené papíry a kreslicí pomůcky.

Přijetí ke studiu

Uchazeč/ka je hodnocen/a známkou i body za každou část 2. kola zvlášť, hodnocení je zapsáno do protokolu a schváleno katedrovou komisí:

- **12–10 bodů** odpovídá stupni hodnocení **výborně**.
- **9–7 bodů** odpovídá stupni hodnocení **velmi dobře**.
- **6–4 body** odpovídá stupni hodnocení **dobře**.
- **3–0 bodů** odpovídá stupni hodnocení **neuspěl**.

Na základě výsledků ve druhém kole navrhuje katedrová komise jednotlivé uchazeče/ky k přijetí. Uchazeči/ky navržen/í na přijetí musí dosáhnout minimálně 25 bodů a nesmí mít z žádné úlohy 3 a méně bodů. Ve výjimečných případech může být uchazeč/ka navržen/a k přijetí do jiného ateliéru. O pořadí rozhoduje dosažený počet bodů v rámci ateliéru.

O konečném přijetí uchazeče/ky ke studiu rozhoduje rektor UMP-RUM na základě doporučení hlavní přijímací komise, jejímiž členy/kami jsou vedoucí jednotlivých kateder, Kolegium rektora a vedoucí příslušného ateliéru.

Celkový počet přijatých uchazečů/ek závisí na volné kapacitě jednotlivých ateliérů. O výsledku přijímacího řízení bude uchazeč/ka vyrozuměn/a písemnou formou (doporučeným dopisem) na kontaktní adresu nebo adresu trvalého bydliště. Ve výjimečných případech může být uchazeč/ka navržen/a k přijetí do jiného ateliéru.

9.5.4 Doktorské studium

Výtvarná umění

První kolo probíhá distančně. Komise prostuduje požadované přílohy k přihlášce (tj. životopis, portfolio, koncepci disertační práce a motivační dopis). Hodnotícími kritérii jsou kvalita projektu, kvalita dosavadní práce, přínos pro UMPRUM. Každá položka se hodnotí na škále 0–5 bodů (maximum 15 bodů). Uchazeči/ky, kteří/ré dosáhli/y více než 7 bodů, budou pozváni/ny do druhého kola. Seznam postupujících uchazečů/ek bude zveřejněn na webu UMPRUM.

Druhé kolo probíhá formou pohovoru s komisí. V pohovoru uchazeč/ka představí a obhájí doktorský projekt a prokáže odborné znalosti a předpoklady k samostatné tvůrčí výzkumné práci. V rámci pohovoru je rovněž ověřena základní způsobilost ke komunikaci v anglickém jazyce.

Hodnocení

Předpoklady jednotlivých kandidátů/tek hodnotí přijímací komise a své hodnocení vyjadřuje bodováním podle těchto kritérií:

- Kvalita předloženého projektu: 0–5 bodů,
- Kvalita dosavadní práce: 0–5 bodů,
- Schopnost argumentace: 0–5 bodů,
- Komunikace v angličtině: 0–3 body.

K přijetí mohou být navrženi uchazeči/ky, kteří/ré dosáhli/y alespoň 10 bodů ve 2. kole. O pořadí rozhoduje dosažený počet bodů, k přijetí jsou navrženi/ny uchazeči/ky s nejvyšším počtem bodů.

Teorie a dějiny moderního a současného umění

První kolo probíhá formou testu z anglického / německého / francouzského jazyka. (UMPRUM uznává také státní jazykové zkoušky na úrovni C1 z veřejných vysokých škol). Pro postup do 2. kola je nutné mít **správnost testu z cizího jazyka alespoň na 60 %**.

Druhé kolo probíhá formou pohovoru s komisí. Výchozím požadavkem při přijímacím pohovoru jsou znalosti historických a teoretických problémů oboru a jejich souvislostí, základní literatury oboru, zájem o jeho aktuální proměny i orientace v současném uměleckém provozu. Jeho součástí je i prezentace a obhajoba projektu a rozprava o něm, včetně literatury.

Hodnocení

Předpoklady jednotlivých kandidátů hodnotí přijímací komise a své hodnocení vyjadřuje bodováním v rozpětí 0–5 bodů podle těchto kritérií:

- kvalita předloženého projektu,
- argumentace,
- přínos pro UMPRUM,
- další činnost.

K přijetí mohou být navrženi/ny uchazeči/ky, kteří/ré dosáhli alespoň 12 bodů ve 2. kole. O pořadí rozhoduje dosažený počet bodů, k přijetí jsou navrženi/ny uchazeči/ky s nejvyšším počtem bodů.

Užitečné odkazy

[Průvodce studiem pro studující](#)

[Kontakty – lidé na UMPRUM](#)

Studijní oddělení: studijni@umprum.cz

Podatelna: podatelna@umprum.cz

ID datové schránky: hwtj9c

Elektronická pošta: email.vsup.cz

Studijní Informační systém: sis.vsup.cz

Interní platební systém: ips.vsup.cz

Změna hesla: heslo.vsup.cz

E-learning systém: moodle.vsup.cz

Digitální katalog knihovny: katalog.vsup.cz

Rezervace dílen a výpůjčky techniky: rav.vsup.cz

Užitečné služby pro výuku i studium

Služby jsou dostupné všem studujícím i zaměstnancům UMPRUM, stačí zadat školní přihlašovací údaje:

ownCloud

Bezpečné uchování, sdílení a synchronizace až 100 GB dat na různých platformách (Windows, Linux, OS X, Android, iOS),

owncloud.cesnet.cz

FileSender

Rychlé sdílení a krátkodobá úschovna velkých souborů (až 500 GB/soubor),

filesender.cesnet.cz

Web konference

Online schůzky a semináře v prostředí webového prohlížeče,

meetings.cesnet.cz

eduroam

Wifi připojení zdarma nejen ve škole,

www.eduroam.cz

metacentrum

Náročné výpočty,

www.metacentrum.cz

II. část

Výukové metody a přístupy

Mgr. Romana Bartůňková

Část II

II Výukové metody a přístupy pro UMPRUM

Romana Bartůňková

OBSAH:

Úvod a východiska

1 Vztah jako součást profese vyučujícího na UMPRUM

1.1 Individuální přístup ke studujícím

1.1.1 Spokojený/á studující UMPRUM

1.2 Principy spolupráce

1.3 Specifika práce se skupinou

1.3.1 Vývoj skupiny

1.4 Mistr nebo mentor?

1.5 Leadership v akademickém prostředí

2 Výuka a její pojetí

2.1 Transmisivní pojetí výuky

2.2 Konstruktivistické pojetí výuky

3 Přehled výukových metod pro teoretickou a ateliérovou výuku na UMPRUM

3.1 Metody (nejen) pro teoretickou výuku

- 3.1.1 Metody slovní – klasické
  - 3.1.1.a Monologické výukové metody
  - 3.1.1.b Dialogické výukové metody
- 3.1.2 Metody slovní – klasické
  - 3.1.2.a Prezentace, práce s obrazem / objektem
  - 3.1.2.b Pozorování a názorné ukázky
  - 3.1.2.c Instruktaž a manipulace s předměty
- 3.1.3 Písemné práce – seminární práce a esej
  - 3.1.3.a Seminární práce
  - 3.1.3.b Esaj (essey writing)
- 3.1.4 Práce s textem: se skripty, literaturou a dalšími písemnými nebo audiovizuálními materiály

3.2 Metody pro ateliérovou výuku

- 3.2.1 Samostatná výzkumná a tvůrčí práce
  - 3.2.1.a Ateliérové zadání a fáze tvůrčího procesu
  - 3.2.1.b Metody dovednostně praktické – práce v ateliérech, dílnách, exkurze a praxe
- 3.2.2. Kooperace a skupinová práce
  - 3.2.2.a Pojmy kooperace, participace a kolaborace
  - 3.2.2.b Kooperativní učení
  - 3.2.2.c Skupinová práce, skupinové vyučování
  - 3.2.2.d Participace studujících na vlastním učení a rozhodování v rámci školy
- 3.2.3 Projektová výuka
- 3.2.4 Kritické myšlení-- metoda řešení problémových otázek a zadání
- 3.2.5. Další výukové metody aktivizující tvůrčí potenciál
  - 3.2.5.a Brainstorming
  - 3.2.5.b Myšlenková mapa
  - 3.2.5.c Situační metoda
  - 3.2.5.d Inscenační metoda

4 Metody hodnocení – ověřování výsledků studia

4.1 Sumativní hodnocení

4.2 Formativní hodnocení

4.2.1 Aplikace a specifikace podmínek formativního učení

4.2.2 Formy zpětné vazby

4.2.2.a Metoda test – retest (evokace – reflexe)

4.2.2.b Dotazovací techniky v průběhu výuky

4.2.2.c Rozvojový rozhovor zaměřený na zhodnocení míry dosažení stanoveného cíle

4.2.2.d Stanovování konkrétní učebních cílů

4.2.2.e Aktivní učení

4.2.3 Kritéria hodnocení semestrálních prací

4.2.4 Zpětná vazba vyučujícím od studujících

Zdroje

Úvod a východiska

Zprostředkování poznatků, dovedností, výchova a inspirování mladých lidí by měly probíhat systematicky a být v souladu s aktuálními výukovými metodami, které reagují na proměňující se společnost a její poptávku.

Tato část Akademického průvodce nabízí pedagogům UMPRUM **přehled vybraných výukových metod a principů**, které jsou v souladu s aktuálními vzdělávacími trendy v terciárním vzdělávání. Nasedají na **Strategický záměr UMPRUM na období 2021+**¹ a vycházejí vstříc i potřebám studujících.²

Orientace v pedagogických principech, postupech a cílech umožňuje vyučujícím propojit jejich uměleckou a odbornou erudici s adekvátními výukovými metodami. Začlenění aktuálních metod a principů do ateliérové i teoretické výuky může napomoci k dosažení efektivních a trvalých výsledků.

Profesní zkušenost a odborná erudice vyučujících v oblasti umělecké tvorby a teorie umění na UMPRUM je vysoce ceněnou komoditou a znakem kvality školy. Výuka opírající se o osobnosti a zkušenosti vyučujících – na současné kulturní scéně etablovaných umělců/kyň či teoretiků/ček je pro mladé lidi ucházející se o studium lákadlem a výzvou zároveň.

V případě, že výuka stojí zejména na osobnosti vyučující/ho, posouvá se k tzv. *mistrovskému modelu*. Pokud však není koncepčně uchopen a otevřen větší míře participace studenta na vzdělávacím procesu, může být jednostranný. Vzhledem k odlišným charakterům a specializacím uměleckých osobností, ale i k personálním výměnám na pracovištích a fluktuaci studentů mezi ateliéry není tento model ani dlouhodobě udržitelný.

¹ Cíl priority č.1 „Budovat ve spolupráci s ostatními uměleckými vysokými školami expertní kapacitu pro hodnocení kvality uměleckého vzdělávání a nových metod výuky v celém spektru umění výtvarného a performativního.“ (1.B)

² Zjištění z dotazování studentů v průběhu roku 2021/22 (viz **Studentské hodnocení kvality studia**).

Pedagogická činnost by měla být cílenou a soustavnou podporou specifického nadání studentů nejen v rovině umělecké, ale i osobnostní a hodnotové s výhledem na budoucí uplatnění absolventů na trhu práce i orientace ve světě.

Pedagogické kompetence vyučující získá tím, že své životní zkušenosti konfrontuje se základy **didaktiky** (obsahuje cíle, metody a formy výuky) a **psychologie**, své profesní konání podrobuje pravidelné **sebereflexi** a žádá také **zpětnou vazbu** od svých svěřenců či kolegů.

Tento materiál je zamýšlen jako základní souhrn didaktických metod, nabídka možných cest a zdrojů, inspirace a odrazový můstek pro další vzdělávání pedagogů UMPRUM.

Umění učit se dá naučit!

Co mohou vyučující na UMPRUM získat tím, že se zorientují v didaktice svého oboru a ve výukových metodách?

- budovat svůj vztah ke studujícím jako budoucím kolegům a kolegyním
- usnadnit studujícím pochopení vzdělávacího obsahu, provádět je studiem a řídit jejich učení
- sdělovat obsah přístupnou formou a popularizovat tak svůj obor
- dosáhnout dovednosti vybírat adekvátní učivo a tvořit obsah (kurikulum) vyučovaných předmětů
- rozumět tomu, co jako vyučující dělají a jaké z toho pro studující plynou důsledky
- obstát na vysoké škole nejen jako profesionální umělci, odborníci či vědci, ale také jako pedagogové, kteří umí zprostředkovat poznatky svého oboru druhým

Výuka a její metody jsou dynamické – reagují na pojetí i osobnost vyučujícího, na celkovou koncepci výuky na umělecké škole, na dostupné didaktické prostředky (prostorové, materiálové, situační atd.), ale i na společenskou objednávku, aktuální společenský, vědecký, umělecký i pedagogický diskurz.

Rejstřík metod užívaných ve vysokém uměleckém školství se zásadně neliší od těch, které jsou uplatňovány v širším rámci výuky na vyšších stupních školství a v rámci vzdělávání dospělých. Některé metody by však měly být vzhledem ke specifickým cílům uměleckého vzdělávání posíleny.

CO učit? Výukové obsahy a cíle:

- zahrnují věcnou stránku (oborů, předmětů),
- jsou vyučujícími zveřejněny v programech ateliérové výuky (sylabech),
- jsou součástí studijních opor.

JAK učit? Výukové metody a přístupy:

- zahrnují například procesy, techniky, organizační formy výuky,
- zahrnují soft skills a způsoby komunikace.

Vyučující UMPRUM volí výukové přístupy a metody na základě:

- **vnějších objektivních kritérií** – vize školy a její dlouhodobých strategií, cílů studia a obsahu vázaném na konkrétní studijní obory;
- **vnitřních subjektivních kritérií** – vlastní osobnost vyučující/ho a její/jeho metodické vybavenosti a pedagogické zkušenosti, dále osobností studujících, jejich úrovně rozvoje, dispozice, zájmu;
- **vnějších podmínek** – prostředí a vybavenost školy, společenské situace.

1 Vztah jako součást profese vyučujícího na UMPRUM

1.1 Individuální přístup ke studujícím

1.1.1 Spokojený/á studující UMPRUM

1.2 Principy spolupráce

1.3 Specifika práce se skupinou

1.3.1 Vývoj skupiny

1.4 Mistr nebo mentor?

1.5 Leadership v akademickém prostředí

1 Vztah jako součást profese vyučujícího na UMPRUM

Název první kapitoly této části Akademického průvodce je inspirován knihou Karla Kopřivy³ *Lidský vztah jako součást profese*⁴, která se věnuje klíčové roli pracovníků v pomáhajících profesích – tedy rozvíjení a chápání vztahu ke klientovi.

Mezi pomáhající pracovníky (psychology, sociální pracovníky, lékaře a pečovatele) **patří také pedagogové/žky – jejich klientelou jsou studující, jejich náplní práce je služba a podpora druhých.**

Základní kompetence a soft skills pomáhajících / vyučujících jsou:

- empatie,
- zvládnutí efektivní komunikace,
- schopnost zdravého budování vztahů,
- schopnost spolupráce,
- schopnost konstruktivního řešení konfliktů,
- emocionální odolnost.

Výukové metody založené na vztazích kladou důraz na osobní zodpovědnost za průběh a výsledky **pomáhajícího procesu** – v pedagogickém procesu tedy odpovědnost vyučující/ho za učení a výchovu.

Vztahy jsou nutným základem, na nichž může probíhat proces učení.

³ PhDr. Karel Kopřiva, Csc. (1945–2011), psychoterapeut, poradenský psycholog, přednášející na katedře sociální práce FF UK, vedl výukové programy pro pomáhající pracovníky a byl ředitelem institutu Alice Masarykové.

⁴ Karel Kopřiva, *Lidský vztah jako součást profese* (s předmlouvou Jiřiny Šiklové), Praha 2016.

Pomáhající/pedagog může se studujícími budovat zdravé vztahy zejména pokud:

- si je vědom svých pravomocí i mocenského postavení vůči studujícím – jasně deklaruje svoji roli, odděluje profesní činnost od soukromé;
- pomáhá budovat bezpečné školní a pracovní prostředí na základě vzájemné důvěry mezi vyučujícími a studujícími;
- respektuje hranice autonomie svých studujících – podporuje studující v hledání jejich vlastních řešení, vede a dopomáhá až po vzájemném vyjednání potřeby pomoci;
- je otevřen spolupráci a sdílení postupů, metod i zodpovědnosti, sám se dále učí od studentů, kolegů atd.;
- při řešení náročných situací je schopen ovládat své emoce, hledá řešení a překážky se snaží překonávat s využitím svých silných stránek, dostupných zdrojů a společenských sítí;
- je flexibilní, provádí sebereflexi, snaží se pracovat s vlastními předsudky, je otevřený zpětné vazbě, vyhodnocuje, co funguje a co ne, a podle potřeb operativně postupy mění;
- studujícím poskytuje průběžnou konstruktivní zpětnou vazbu;
- naslouchá různorodým studijním a socio-emočním potřebám studentů a snaží se naplňovat tyto potřeby např. změnou vlastních postupů a chování nebo odkázáním na školní podpůrné služby (psycholog, ombudsman apod.) viz.

Během své profesní kariéry tyto kompetence vyučující neustále reflektuje, rozvíjí a definuje.

1.1 Individuální přístup ke studujícím

Základním předpokladem pro efektivitu **individuálního přístupu** je dovednost a ochota vyučujících odhalit možnosti konkrétních studujících, poznat jejich osobnost, silné a slabé stránky, schopnosti, intelekt, motivaci k učení či míru aspirace.

Jen v případě, že je vyučující otevřen poznávání charakteru osobností jednotlivých studujících, může volit adekvátní postupy (pro studující i pro svou práci).

Studující mají odlišné:

- předpoklady k učení,
- učební tempo,
- úrovně a kvality poznávacích procesů (myšlení, chápavost, vynalézavost),
- citové, volní a charakterové vlastnosti, zájmy, záliby, sklony,
- typy paměti a pozornosti,
- aspirace a motivy k učení,
- osobní a odborné zkušenosti,
- tělesné a mentální konstitute,
- vlastnosti dané dědičností nebo handicapem,
- kulturní a socio-ekonomické zázemí.

Poznávat studující je pochopitelně mnohem snazší v seminářích a cvičeních, případně na jiných společných (mimoškolních i neformálních) akcích než na klasické přednášce, kde ke vzájemné komunikaci a prohlubování znalostí o osobnostech studujících a jejich potřebách není příliš velký prostor.

Čím více různých druhů interakce vyučující se studujícími mají, tím hlubší poznání osobností, jejich potenciálů či limitů se před nimi vzájemně otevírá.

Bez znalosti o individualitě studujících se vyučující podobá myslivci, který kolem sebe střílí v naději, že možná něco trefí.

Zásada individuálního přístupu zůstane v takovém případě nere-alizovaná, což je škoda, protože je mimo jiné klíčem k vytvoření kvalitního vztahu mezi vyučujícími a studujícími.

1.1.1 Spokojený/á studující UMPRUM

Následující kapitola vychází z přednášky a prezentace Mgr. Karly Brücknerové, Ph.D., (MUNI) *Jak se stane student (ne)spokojeným studentem*, která se konala v rámci Pedagogického pléna UMPRUM (13. 10. 2022).

Spokojenost studujících vychází z toho, že:

- **Jsou tam, kde (vždy) chtěli být** – prošli náročnými přijímacími zkouškami a ocitli se v prostředí vysněné školy.
- **Cítí, že díky studiu rostou** – stávají se kompetentními v oboru, který studují, získávají klíčové dovednosti i hodnotové ukotvení, směřují k profesionální dráze.
- **Vnímají se jako součást komunity** – jsou bohatší o vztahy mezi kolegy v oboru, získávají kontakty uvnitř i vně instituce.
- **Považují „služby“ školy za kvalitní** – mohou se s důvěrou obracet na své vyučující a vedoucí, na podpůrné pracoviště, studijní oddělení, využívat nabídku specializovaných oddělení, mají přístup k technologiím, materiálům apod.

Kdy studující cítí, že díky studiu rostou?***Ví, co je růst a jak ho poznají:***

- cíle jsou vyjasňovány a společně stanovovány,
- úkoly k cílům vztahujeme a stanovujeme jasná kritéria pro jejich splnění,
- hodnocení je transparentní a v centru není vyučující.

Věří, že růst mohou:

- vyučující důvěřuje potenciálu studujících,
- důvěra ve schopnosti studujících je patrná ze vzájemné komunikace,
- výuka je individualizovaná tak, aby byl pokrok zjevný.

Vnímají, že jejich růst je podporován:

- sledují, že vyučující vynakládá úsilí k tomu, aby podpořil jejich růst,
- vyučující přichází se stimulačními výzvami,
- jazyk vyučujícího je konstruktivní a podporující.

Jejich růst je zviditelňován:

- vyučující poukazuje na pokrok studujících,
- je jasná hranice podpory vyučujícího a odpovědnosti studujícího/ho,
- jakákoli hodnotící situace by měla zvyšovat chuť studujících studovat a pracovat.

Kdy se vnímají jako součást komunity?***Cítí se bezpečně v bezpečném prostředí:***

- jednotlivé role s sebou nesou transparentní práva a povinnosti,
- normy a pravidla jsou pro studující přijatelné,
- rozhodovací procesy jsou jasně nastavené a mají jasná pravidla,
- studující vnímají, že je s nimi nakládáno s úctou,
- kultura organizace vnitřním životem potvrzuje stanovená pravidla.

Prožívají blízkost:

- vztahy mezi vyučujícími a studujícími vykazují důvěru a respekt,
- je vyvažována koheze a dynamika skupiny,
- míra intimity odpovídá povaze interakce.

Prožívají uspokojení:

- je oceňována jedinečnost studujících,
- studium umožňuje studujícím nalézat vlastní cestu,
- studující mají možnost autonomního rozhodování kdykoli je to možné.

Kdy považují „služby“ za kvalitní?

Standardy „služeb“ uvnitř školy odpovídají standardům „venku“ – prostory fyzické i online, knihovny, laboratoře, dílny, koleje, administrativní zázemí, poradenské pracoviště, vyučující a lektori/ky, vedení...

Standardy vyučujících a lektorů/ek spočívají**v analýze potřeb studujících:**

- kladení otázek na začátku, v průběhu i na konci výuky, projektu, konzultace apod. (Co potřebuje skupina? Co potřebuje jednotlivec? Jak mohu já pomoci?);

dialogickém vyučování:

- dobrá volba otázek vedoucí studenty/ky k tvořivým a kognitivně náročným odpovědím
- rozpoznávání potenciálu v každé odpovědi
- precizní a elaborovaná zpětná vazba k odpovědím;

kriteriálním hodnocení:

- hodnocení pracujících s jasně stanovenými kritérii
  - hodnocení jako součástí výuky a otevřené participaci
  - hodnocení na základě konstruktivní zpětné vazby jako jedna z klíčových dovedností, které se studujícím snažíme předat;
-

respektujícím přístupů

- všichni aktéři mají za budování respektujícího prostředí a zdravých školních vztahů zodpovědnost.

Podrobněji se **roli vyučujících v rámci výuky na UMPRUM** zabývá **Desatero pedagoga UMPRUM**.

1.2 Principy spolupráce

UMPRUM tradičně vychází z klasického modelu ateliérové výuky, kdy se víceméně oddělené ateliéry věnují specifickým svého oboru. Kolaborativní prvky jsou z povahy profilu absolventa/ky školy spíše záležitostí volby jednotlivců než systémovým prvkem.

Na zmíněném osobnostním růstu studujících se podílí velkou měrou konkrétní vedoucí ateliérů a jejich asistenti/ky. Důležitá je dynamika v jejich tandemu, osobnostní nastavení každé/ho z nich, způsob komunikace se studujícími.

Vzhledem ke společenským i technologickým výzvám, možnostem mezioborové i mezinárodní spolupráce se studujícím i jejich vyučujícím více než v minulosti nabízí prostor pro sdílení v profesionální umělecké sféře. Málokdo se vydává na ryze individuální uměleckou dráhu. Dříve či později se ocitá v situaci, kdy se neobejde bez podpory druhých v realizaci tvůrčích projektů, jejich prezentaci apod. Schopnost spolupracovat je v neposlední řadě jedním z prioritních požadavků na trhu práce.

Spolupráce

Výrazný příklon k různým formám **spolupráce** je trend, který na kulturní scéně panuje již několik desetiletí. Má podobu vzniku uměleckých skupin a platforem, komunitního umění, participativních projektů, vzájemné výměny know how umělců s profesionály jiných odvětví, environmentálního i feministického hnutí, sociálně laděných projektů, kolaborace designových značek i skupinových výzkumných projektů.

O obecnějším obratu ke spolupráci svědčí i zájem teoretiků umění, který promítají do odborných článků a publikací.⁵ Laureáti a laureátky prestižních uměleckých ocenění odmítají svou práci srovnávat a vítězit jako jednotlivci, ale ocenění chtějí sdílet.⁶ O post ředitele české Národní galerie se v roce 2020 ucházel kolektiv žen – teoretiček umění, kurátorek, kritiček, kulturních producentek a umělkyně atd.

Teoretik a kurátor Jan Zálešák ve své publikaci *Umění spolupráce*⁷ za příčiny obratu ke spolupráci uvádí např. globalizaci, sociální nejistotu, sblížování pozice umělce a kurátora i edukativní poslání.

Principy spolupráce:

- spoluúčast a solidarita,
- vzájemné učení a inspirace,
- rozvoj komunikace a empatie,
- individuální zodpovědnost za část celku,
- kolektivní zodpovědnost za průběh i výsledek spolupráce,
- schopnost přicházet na originální a konstruktivní řešení.

Ve školním prostředí se tyto principy mohou rozvíjet

- celkovým **étosem vzdělávací instituce**, který spočívá v kultivování otevřené atmosféry a sdílení společných hodnot,
- sdílením v pracovních skupinách a efektivní interní komunikací,
- podporou participativních školních projektů, zájmových skupin a komunitních akcí,
- v rámci **práce se skupinou studujících** např. využitím metod kooperativní výuky (viz kapitola 6).

⁵⁾ Situaci mapoval již v roce 2007 odborný časopis *Sešity pro umění, teorii a příbuzné zóny 1–2*, (vydalo VVP AVU, 2007, ISSN 1802-8918), který uveřejnil např. texty Claire Bishop, Ch. Kravagny a G. Kestnera.

⁶⁾ Příklady upřednostnění společné formy ocenění uměleckých děl a jejich prezentace: Turnerova cena 2019 Velká Británie, Cena Oskára Čepana 2017 Slovensko, Cena Národní galerie Německo, Cena Jindřicha Chalupeckého 2014, 2019–21 Česká republika

⁷⁾ Jan Zálešák, *Umění spolupráce*, Brno 2011.

1.3 Specifika práce se skupinou

Skupinová výuka je realizovaná v menších skupinách studujících, v nichž společně pracují na náročnějším, většinou problémovém úkolu. Tato organizační forma výuky je založena na vrstevnické spolupráci a sociálním učení. Využívá **skupinové dynamiky** a učení **peer to peer** (vzájemné učení studujících ve vrstevnické/studijní skupině), přičemž skupina směřuje k jednomu cíli / výstupu, fungují zde skupinové role a vzájemná podpora. Hodnocen je posléze výkon celé skupiny i role jednotlivce v této skupině.

Narozdíl od **frontální výuky**, tedy jednostranné pedagogické komunikace (od vyučujících ke studujícím nebo naopak), probíhá v rámci **skupinové výuky** komunikace **mezi všemi účastníky** vzdělávacího procesu, tedy i mezi jednotlivými studujícími.

Specifika práce se skupinou spočívají tedy zejména v **organizaci výuky**, ale souvisí také se **složením skupiny studujících** nebo pracovního týmu.

- *Skupiny jednorázové nebo proměnlivé* – setkávají se studující z různých ateliérů, kateder, pracovní týmy pro jednorázovou spolupráci.

Skupinová výuka v rámci jednoho cvičení či semináře, případně zadání skupinové práce v rámci schůze nebo přednášky mívá situační charakter, spočívá v plnění dílčího úkolu a výstupem je např. společný návrh, text či konsensuální řešení, jež prezentují zástupci skupiny.

- *Skupiny stabilní* – setkávají se dlouhodobě titíž členové/ky skupiny, ateliéru, pracovního týmu.

1.3.1 Vývoj skupiny

Během déletrvajícího studia v jednom ateliéru, činnosti v pracovním kolektivu nebo při tvorbě dlouhodobého skupinového projektu **prochází skupina několika fázemi svého vývoje.**

Vyučující by si měli být vědomi, jakým stádiem skupina studujících pravděpodobně právě prochází, aby mohli podpořit efektivitu činnosti skupiny v roli průvodců.

Pět fází vývoje skupiny podle Tuckmana:⁸

- forming (formování),
- storming (bouření),
- norming (normování),
- performing (provádění),
- adjourning (ukončování).

1. Formování (Forming)

Seznamování – s dalšími členy týmu nebo s úkoly, před nimiž stojí. Převládá celková nejistota a nejednoznačnost. Členům týmu nemusí být úplně jasné svěřené odpovědnosti nebo smysl týmu. Aby se v takovém prostředí lidé zorientovali, testují hranice úkolu, ale také osobnosti vedoucích (na kolik jim mohou důvěřovat, prověřování jejich schopností).

Požadavky na vedoucí / vyučující:

- jasné stanovení cílů a úkolů, ať už pro celý tým nebo pro jeho jednotlivé členy,
- vysvětlování, definování a odpovídání na otázky typu „proč?“.

2. Bouření (Storming)

Charakteristické jsou konfliktní situace. Členové skupiny se mohou snažit využít skupinu k prosazení vlastních zájmů a uspokojování osobních potřeb, může vznikat napětí.

Požadavky na vedoucí / vyučující:

- posilování důvěry a budování dobrých vztahů mezi členy skupiny / pracovního týmu,
- podpůrná role, oceňování individuálních přínosů.

⁸⁾ Např. [zde](#)

3. Normování (Norming)

Členové si zvykají na fungování skupiny a její pravidla, vznikají společné postoje a hodnoty. Osvojením si vytvořených standardů a norem se celkově zlepšuje a zefektivňuje chod týmu, koordinace a kooperace mezi jeho členy. Členům týmu jsou zřejmé jejich kompetence a pole působnosti stejně jako pracovní postupy a nástroje.

Požadavky na vedoucí / vyučující:

- reagování na možný pokles kreativity v důsledku rutinizace,
- přijímání participativní role a pomoc členům týmu s přijímáním odpovědnosti.

4. Optimální výkon (Performing)

Členové týmu si osvojili přiřazené role a kooperují tak, aby dosáhli stanovených cílů. Převažuje stabilita a efektivní chování. Primární je prospěch celku, hnacím motorem pak motivace dosáhnout co nejlepšího výsledku. Tým je schopný pracovat navyklym způsobem i bez své/ho vedoucího/lídra/ průvodce.

Požadavky na vedoucí / vyučující:

- již má pouze podpůrnou nebo dokonce pouze delegující roli.

5. Ukončení (Adjourning)

Dochází k rozchodu a členové skupiny se uvolňují z vytvořených vazeb. Typicky sem patří rozpuštění týmu po dosažení stanoveného úkolu nebo přeorientování se na jiný úkol či cíl.

Tento pětifázový model má **lineární povahu**, to znamená, že tým nemůže postoupit do následující fáze, aniž by úspěšně prošel fází stávající. Časové trvání jednotlivých stádií je však různé a ne každý tým musí nevyhnutelně projít všemi fázemi. Stejně tak může dojít k „propadu“ do některé fáze nižší. Jde spíše o orientační kategorie, které postihují jisté tendence a rizika uvnitř týmu.

O neefektivnější velikosti skupin se vedou diskuse. Mnoho odborníků se shoduje na tom, že **optimální jsou malé skupiny tří až pěti studujících** (což zhruba odpovídá počtu studujících v jednotlivých ročnících v ateliérech na UMPRUM). Skupinová cvičení a semestrální projekty mohou být velmi funkční, pokud vyučující dokáže studující správně motivovat a využít skupinové dynamiky či rolí jednotlivců ve skupině.

1.4 Mistr nebo mentor?

Rozdíl mezi chápáním pojmů *mistr* a *mentor* v oblasti školství bychom mohli přirovnat k teoriím o **typologii osobnosti učitele/ky** obecně⁹. Spočívá zejména v **oblasti zájmu učitele/ky** (mistra/ryně, nebo mentora/ky):

- Vyučující v mistrovské roli orientují svůj zájem spíše **na obor**, učivo a vlastní profesní růst.
- Vyučující v roli mentorů se soustřeďují na **rozvoj osobnosti studujících**, jimž kromě odbornosti předává také **hodnoty**.

Mistrovská škola – pojem „mistr“ je v českém školství nejčastěji užíván ve spojitosti s významem „mistr odborného výcviku“. Vyučující dosahuje mistrovství ve svém vlastním, zejména praktickém oboru – např. v profesionálním umění či řemesle. Je zodpovědný/á za vlastní odbornost a to, že poskytne dostatek informací a nástrojů svým „učňům“, aby mohli dosáhnout kýžených odborných kvalit. „Mistr“ rozděluje úkoly, kontroluje proces učení a jeho kvalitu. Jeho / její role je chápána jako řídicí, nadřazená.

Mentorem či mentorkou se stává ten, kdo dosáhl vyšší úrovně nejen v oblasti své odbornosti, ale je také vyzrálou osobností, která je zodpovědná za to, aby udržela vztah se svým učněm / studentem neboli s **mentee** (mentorovaný) na úrovni dvou dospělých lidí. Mentorský vztah je tedy založen na vzájemné spolupráci dvou

⁹) Např. podle typologie osobnosti učitele Ch. Caselmanna nebo E. Vorwickela.

rovnocenných partnerů, důvěře a vzájemném respektu. Mentor/ka je **průvodcem na cestě ke společně nastavenému cíli**, podporuje a inspiruje, ale umí také dát konstruktivní zpětnou vazbu, sociální a emoční oporu.

Mentoringový proces je:

- déletrvajícím, kontinuálním procesem pomoci, tedy bez kontrolních aspektů,
- základní podmínkou je vztah obou aktérů založený na dobrovolnosti, respektu a důvěře,
- obě strany spolu sdílejí nejen situace úspěchu, ale i problematické situace a společně navrhnou možnosti jejich řešení.

Mentoringový proces je mnohostranný. Ačkoliv by se mohlo zdát, že je mentoring výhodný pouze pro mentee / studující, těžší z něj i samotní mentoři/ky. Mentorování druhých předchází rutině, protože spolu se studujícím často i mentor/ka nahlíží na svou vlastní práci novými očima. Tato osobní angažovanost v podpoře druhých a pocit uspokojení z vlastní užitečnosti může být součástí prevence možného syndromu vyhoření.

Fáze procesu mentoringu:

- budování důvěry a nastavování cílů,
- kultivace (osvojování si nových dovedností),
- separace (mentor se vzdaluje, funkce byla splněna),
- nové vymezení vztahů.

Mentor do procesu mentorování druhého vstupuje i se svými cíli:

- rozvíjet dovednosti lídra,
- zlepšovat své komunikační dovednosti,
- učit se novým náhledům,
- rozvíjet svoji kariéru,
- získat osobní uspokojení.

V neposlední řadě prospívá mentoring také samotné školní instituci a je přínosem pro interní vztahy a komunikaci. Pro školení vyučujících v mentorských dovednostech lze využít akreditované kurzy.¹⁰

1.5 Leadership v akademickém prostředí

Akademický leadership je často vnímán spíše jako neformální vliv s cílem posílit prosazování akademických hodnot, zejména vytváření prostoru pro autonomní strukturování a směřování práce jednotlivých pracovišť.

Pojmem **leadership** se rozumí nenásilný styl vedení druhých lidí (kolektivu spolupracujících, podřízených). Zatímco **manažer/ka** se stará zejména o chod instituce, jeho/její role je operativní, strategická a řídicí, těžiště činnosti **lídra/yně** tkví v péči o hodnoty

a v podpoře lidí. Lídr pomáhá druhým prostřednictvím pozitivních podnětů, jako je motivace či inspirace, dosáhnout společně stanovených cílů.

Je třeba brát zřetel na **vliv akademického leadershipu na studující**, ať již s ohledem na jejich požadavky, zajišťování kvality výuky nebo facilitaci (odlehčení) vztahů mezi studujícími a vyučujícími.

Specifikům vedení zaměstnanců/kyň v akademickém prostředí se v českém vysokém školství věnuje poměrně málo pozornosti. Maximálně je spojeno s očekáváním poskytování mentoringu a podpory začínajícím akademikům/čkám, a to ve výrazně vyšší míře, než se tak v realitě děje. Teoretickým přístupům a akademickým problémům této oblasti se věnuje studie publikovaná v odborném časopise

¹⁰⁾ Kurzy mentoringu pořádají například tyto akreditovaní poskytovatelé:

- Projekt Akademie Libchavy – Spokojené a tvořivé školy, www.akademieskoly.cz/pedagog-mentorem.
- Společnost Infra: <https://www.infracz.cz/vycvik-mentorskych-dovednosti>
Více např.: vedemeskolu.npi.cz/wp-content/uploads/2022/01/MANUAL-PRO-MENTORY.pdf.

Československá psychologie v roce 2016: „*Akademický leadership je aktem vytváření komunity odborníků s cílem stanovit a dosahovat společné cíle prostřednictvím posílení akademiků i dalšího personálu.*”¹¹ Autorky dále uvádějí, že jde o strukturální komplexitu, decentralizaci a kulturu postavenou na kolegiálnosti a autonomii.¹²

Z výsledků této studie vyplývá, že ve většině případů na vysokých školách neexistuje systematická kariérní příprava na převzetí vedoucích pozic a více než na podporu manažerských dovedností a leadership je kladen důraz na odbornost a vědecké či umělecké úspěchy. To však může vést ke **konfliktům rolí a pracovních očekávání**.

Vedoucí pracovišť v roli lídrů musí čelit proměnám externího prostředí a podmínek, postojů a charakteristiky osobností studentů, ale i obměnám zaměstnanců (např. generačním).

Projevy lídra vedoucí k efektivním výsledkům podle A. Brymana¹³

- na příkladu vedení katedry:
- formulování strategické vize,
- příprava podmínek na katedře,
- facilitace dosahování stanovených cílů,
- ohleduplnost,
- férové jednání,
- důvěryhodnost,
- podpora otevřené komunikace a participace při důležitých rozhodnutích,
- otevřená komunikace ohledně směřování katedry,
- přijetí pozice rolového modelu,¹⁴
- vytváření kolegiální atmosféry,
- proaktivita v podpoře témat nastolených katedrou se zohledněním interních i externích faktorů,
- poskytování zpětné vazby k pracovnímu výkonu,

¹¹ Kateřina Machovcová – Kateřina Zábrowská, *Vedení akademických pracovníků: Teoretické přístupy a aktuální problémy*, Československá psychologie LX, 2016, č. 2.

¹² Ibidem s.145

¹³ Alan Bryman, *Effective leadership in higher education: a literature review*, *Studies in Higher Education*, 2007, 32, s. 693–710A.

¹⁴ „Rolový model“ – označení osoby, která se vzhledem ke své pozici ve společnosti, svému chování či úspěchu v konkrétní oblasti stává příkladem ostatním.

- poskytování zdrojů a zajištění pracovního vytížení s ohledem na podporu výuky i výzkumu,
- přijímání kvalifikovaných pracovníků zvyšujících reputaci katedry.

Výčet těchto charakteristik úspěšného lídrovství lze označit jako **ideál**, ke kterému by neměli směřovat jen vedoucí kateder a ateliérů. **Důležitou úlohu má v této oblasti zejména vyšší management instituce, který jim k tomu poskytuje podmínky a podporu ve formě vzdělávání, podpůrného poradenství apod.**

Jen pokud existuje otevřená komunikace o smyslu a významu stylu vedení, může být tento způsob leadershipu přínosem.

2 Výuka a její pojetí

2.1 Transmisivní pojetí výuky

2.2 Konstruktivistické pojetí výuky

2 Výuka a její pojetí

Koncepce pojetí výuky se dělí do dvou hlavních proudů:

- *transmisivní pojetí* – předávající, klasické, tradiční pojetí,
- *konstruktivistické pojetí* – aktivizující pojetí, konstruování učebního obsahu na již existujících představách a zkušenostech studujících.

Moderní vzdělávací tendence se přiklání spíše ke konstruktivistickému pojetí výuky. Důvodem pro tuto volbu jsou **měníící se společenské podmínky.**

Klíčový je v tomto ohledu důraz na rozvíjení schopností jednotlivce:

- vyrovnávat se se společenskými změnami, flexibilita,
- samostatně řešit problémy,
- být zodpovědný/á k sobě i svému okolí.

To však neznamená, že prvky klasické transmisivní pedagogiky nemají ve vzdělávání své místo. Metody výuky vycházející z těchto dvou konceptů vyučující kombinuje a mění podle toho také organizaci výuky (realizaci výuky v prostoru a čase).

2.1 Transmisivní pojetí výuky

Je zprostředkování již hotových poznatků a obsahů učiva:

- převažuje metoda výkladu, popisu, názorné ukázky, nápodoby, produkce,
- role vyučující/ho je dominantní, role studující/ho je spíše pasivní,

- učivo je předáváno zejména frontálně, tedy skupině studujících ve stejném čase a stejnou formou.

Klady transmisivního pojetí výuky:

- studující získává informace v uceleném systému,
- vyučující má jasnou studijní oporu a může lépe předvídat,
- vhodná koncepce pro zprostředkování obtížně pochopitelného, např. abstraktního obsahu, pro zprostředkování pouček a pravidel.

Zápory transmisivního pojetí výuky:

- odpovědnost za výsledek spočívá na vyučujících,
- studující jsou motivováni spíše zvnějšku (hodnocení, soutěž),
- potřeby studujících jako jednotlivců zůstávají v pozadí, vyučující nemá vzhledem k důrazu na předání stanoveného učiva prostor a čas věnovat se specifickým potřebám jednotlivců, orientuje se na studijní skupinu jako celek.

2.2 Konstruktivistické pojetí výuky

Učení je aktivní sociální proces, který vede k utváření jedinečného pohledu na svět:

- vede k rozvoji samostatnosti, představivosti, fantazie, logického myšlení i tvůrčích schopností,
- role studující/ho je přirozeně aktivní,
- důraz je kladen na zodpovědnost studující/ho za vlastní učení,

- základní metodou výuky je partnerský dialog, kooperace ve skupině, konstruktivní zpětná vazba,
- **chyba je důležitou součástí procesu.**

Klady konstruktivistického pojetí výuky:

- na základě samostatného vyhledání, analyzování problému a navrhování jeho řešení dochází k hlubšímu upevnění znalostí a dovedností studujících i ke zvýšení jejich sebevědomí,
- studující se rozvíjí mnohostranně a vlastním tempem,
- odpovědnost za výsledek učení je přenesena také na studující,
- jde o proces oboustranný, který vede k obohacení a změnám u studujících, stejně tak jako u vyučujících,
- napojení na reálné životní situace, praxe,
- studující jsou vnitřně motivováni.

Zápory konstruktivistického pojetí výuky:

- časová náročnost na přípravu vyučujících,
- zvýšené nároky na zkušenosti vyučujících,
- postup ve výuce je pomalejší (zato trvalejší),
- realizaci konstruktivistických metod mohou ve větší míře ovlivnit vnější překážky (např. distanční výuka).

3 Přehled výukových metod pro teoretickou a ateliérovou výuku na UMPRUM

3.1 Metody (nejen) pro teoretickou výuku

- 3.1.1 Metody slovní – klasické
  - 3.1.1.a Monologické výukové metody
  - 3.1.1.b Dialogické výukové metody
- 3.1.2 Metody slovní – klasické
  - 3.1.2.a Prezentace, práce s obrazem / objektem
  - 3.1.2.b Pozorování a názorné ukázky
  - 3.1.2.c Instruktaž a manipulace s předměty
- 3.1.3 Písemné práce – seminární práce a esej
  - 3.1.3.a Seminární práce
  - 3.1.3.b Esej (essey writting)
- 3.1.4 Práce s textem: se skripty, literaturou a dalšími písemnými nebo audiovizuálními materiály

3.2 Metody pro ateliérovou výuku

- 3.2.1 Samostatná výzkumná a tvůrčí práce
    - 3.2.1.a Ateliérové zadání a fáze tvůrčího procesu
    - 3.2.1.b Metody dovednostně praktické – práce v ateliérech, dílnách, exkurze a praxe
  - 3.2.2 Kooperace a skupinová práce
    - 3.2.2.a Pojmy kooperace, participace a kolaborace
    - 3.2.2.b Kooperativní učení
    - 3.2.2.c Skupinová práce, skupinové vyučování
    - 3.2.2.d Participace studujících na vlastním učení a rozhodování v rámci školy
  - 3.2.3 Projektová výuka
  - 3.2.4 Kritické myšlení-- metoda řešení problémových otázek a zadání
  - 3.2.5 Další výukové metody aktivizující tvůrčí potenciál
    - 3.2.5.a Brainstorming
    - 3.2.5.b Myšlenková mapa
    - 3.2.5.c Situační metoda
    - 3.2.5.d Inscenační metoda
-

3 Přehled výukových metod pro teoretickou a ateliérovou výuku na UMPRUM

Metody výuky lze kategorizovat podle různých kritérií. Podrobné dělení metod ale pro účely tohoto textu není tak důležité. Naším cílem je věnovat se základním výukovým metodám, jejich možné realizaci v prostředí UMPRUM, jejich výhodám a nevýhodám.

Pro náš účel je můžeme třídit **na základě zdrojů poznání a typu poznatků**:

Slovní výukové metody

- *Monologické výukové metody*: přednáška, výklad, vysvětlování, vyprávění, popis
- *Dialogické výukové metody*: rozhovor, diskuse, dramatizace, kolokvium
- *Písemné práce*: kompozice, testy, eseje, seminární a slohové práce
- *Práce s textem*: se skripty, literaturou a dalšími písemnými nebo audio-vizuálními materiály

Názorně demonstrační výukové metody:

- pozorování, názorné ukázky, prezentace, projekce

Dovednostně praktické výukové metody:

- nácvik činností, laborování, experiment, práce s technologiemi, grafické a výtvarné činnosti

Třídil je lze také **na základě aktivity vyučovaných osob** buď jako jednotlivců nebo skupiny:

Samostatná práce

- samostudium, konzultace, stáž, odborná praxe

Skupinová práce

- pracovní skupina, výzkumný tým, participace a kooperace, peer to peer učení

3.1 Metody (nejen) pro teoretickou výuku

Vyučující by měli vhodně využívat a kombinovat výukové metody slovní, názorně demonstrační i dovednostně praktické a v některých případech využívat prvky z metod pro praktickou ateliérovou výuku (viz kapitola [3.2](#))

V rámci teoretické výuky na UMPRUM jsou výukové metody realizovány zejména formou *přednášek* a *seminářů* – převažuje zde pojetí výuky **klasické, transmisivní**. Tato výuka by však měla být vhodně **doplněna metodami aktivizujícími** (konstruktivisticky orientovanými, zaměřenými na řešení problému).

Dalšími častými formami výuky jsou *samostudium* a *konzultace*, teoretická výuka může vyústit do *exkurzí* (např. výstavy, festivaly, profesionální ateliéry či pracoviště), *odborné praxe* a *odborných stáží*.

Přednáška

Trvá obvykle 90 minut a jde o klasickou, tradiční formu vysokoškolské lekce. Je určena spíše větším skupinám studujících, obvykle je ukázkou **frontální výuky** – monologické (vyučující hovoří proti posluchárně) a **transmisivního přístupu** (vyučující předává předpřipravené, uspořádané informace a směřuje k jasně definovaným cílům společným pro všechny účastníky přednášky). Vyučující využívá v rámci přednášky většinou názorně demonstrační metodu **prezentace** (viz kapitola 3.1.2.a).

výuka je plně řízena vyučující/m; přednáška může být zaznamenána, lze se k ní vrátit; frontální výuka vytváří předpoklady pro rovnoměrné předání znalostí posluchačům/kám (hovoří ke všem); je možné připravit podklady pro zápisky posluchačů/ek, např. tisky prezentací; přednášku lze oživit a doplnit mediálními vstupy.

nepočítá s aktivitou studujících, je zde málo prostoru pro průběžnou zpětnou vazbu a pro iniciativu studujících; obtížně respektuje různé tempo posluchačů/ek; nebezpečí opadnutí pozornosti; posluchači/ky často nestíhají pořizovat zápisky a poznámky.

Seminář

Obvykle navazuje na přednášku, je s ní propojen tematicky, obsahem a cíli výuky, někdy i personálně (týž/táž vyučující); ideálně následuje po přednášce a rozvíjí její témata.

více prostoru pro individualizovanou a individuální výuku; možnost zadávat práci dvojicím, skupinám, pracovat v projektech; studující mohou výuku zčásti vést, řídit i hodnotit; seminář poskytuje prostor pro širokou škálu spolupráce i výstupů.

příliš úzké navázání na příslušnou přednášku může omezovat iniciativu studujících; propojení přednášek a seminářů vyžaduje jejich pravidelnou docházku.

Konzultace

Individuální konzultace jsou důležitou součástí procesu výuky. V blízkém kontaktu studujících a vyučujících poskytují možnost ujasnění si studijních požadavků, ověření a upřesnění postupů i vytvoření bližšího vztahu obou stran studijního procesu.

Vyučující teoretických předmětů vždy na začátku semestru vypisují své **konzultační hodiny** a zveřejňují je prostřednictvím webových stránek školy či katedry.

- **Své konzultační hodiny vyučující vypisují obvykle na pravidelný čas a probíhají 1x týdně.** Vyučující si určí, zda a jakou formou se mají studující ke konzultaci přihlašovat (nejlépe e-mailem).
- **Konzultace probíhají formou osobního setkání na půdě školy, nebo online** (videokonferenční platformy etc.).
- Pokud je to nezbytné, mohou konzultace probíhat i písemně, formou e-mailu.
- Doporučujeme reagovat na e-maily studujících nejpozději do 3 pracovních dnů (tj. dát studující/mu vědět, že zpráva dorazila, a věc buď hned vyřešit nebo se domluvit se na dalším postupu).
- Je možné si společně určit jiný systém (např. „na konzultační e-maily odpovídám vždy v úterý“). Prodleva odpovědi by neměla přesáhnout 5 pracovních dnů.
- Důležité informace (např. termín setkání) je dobré studujícím sdělit s předstihem a prokazatelnou formou (např. hromadným mailem v IS).

Vyučující by měl i v rámci teoretické výuky vytvářet podmínky a situace propojení teorií s praxí, ať už s odbornou, oborovou nebo s žitou realitou (veřejný prostor, společenská situace atd.). Praxe by pak měla fungovat jako zpětná vazba a korekce představ a poznatků studujících.

Lze to učinit např. těmito způsoby:

- navázáním na předchozí zkušenosti studujících např. ze střední školy,
  - výběrem aktuálních témat a problémů, které studující řeší,
  - využitím autentických materiálů a případových studií (tiskoviny, digitální materiály)
-

- seznamováním s profesionály/kami – živě nebo ze záznamu, diskuzí apod.,
- motivací k návštěvě autentického prostředí (exkurze), ke samostudiu v autentickém prostředí či konkrétní činnosti v terénu (stáže a praxe),
- aktivním experimentováním.

Propojením konkrétních teoretických informací s praktickým využitím provázejí **otázky** typu:

- **reflexe** – Co a jak se stalo? Čeho si všimli? Jak situaci hodnotí? Jaký z ní mají dojem? Co by se dalo udělat jinak?
- **konceptualizace** – Co konkrétně udělat, aby...? Jak to udělat příště lépe? Co ještě vyzkoušet? Kdo bude mít za co odpovědnost?

Exkurze

Některé přednášky či semináře mohou mít také podobu **exkurzí in situ**. Setkání se v tomto případě koná v prostředí mimo vysokou školu, obvykle se jedná o skupinovou návštěvu významného nebo zajímavého místa či zařízení s poznávacím cílem a přímým vztahem k obsahu výuky (může jít např. o architektonické procházky, návštěvy stavebních objektů aj.).

Součástí exkurze bývá **odborný výklad** na místě. Vzhledem k tomu, že exkurze většinou přesahují časový rámec výukové lekce (90 minut), bývají často realizovány formou blokové výuky.

Jednou ročně pořádá UMPRUM také několikadenní exkurzi (většinou do zahraničí), která má formu poznávacího odborného zájezdu, a která je dle studijních plánů samostatným kurzem.

Odborná stáž

Stáže studujících oboru Teorie a dějiny moderního a současného umění probíhá např. v ateliérech uměleckých oborů UMPRUM a je

zde pedagogicky vedena. Více informací k interním studijním stáží.

Odborná praxe

Je počáteční fází profesní přípravy, spojuje a konfrontuje teoretické vědomosti a praktické profesní situace. Je součástí studijního programu Teorie a dějiny moderního a současného umění. Absolvování odborné praxe by mělo být příležitostí k ověření a rozvinutí znalostí a dovedností získaných studiem. Je vhodné motivovat studující k absolvování odborné praxe v zařízení nebo v instituci, která pomůže rozvinout jejich konkrétní odborný zájem. Odbornou praxi lze plnit i v zahraničí.

Samostudium

Termín **samostudium** označuje studijní činnost, jejíž tempo a denní objem si s vědomím cílů řídí a určují sami studující.

Vyučující připravují ke svým kurzům studijní opory – materiály k individuálnímu studiu, které nejsou omezeny na pouhý seznam doporučené literatury a jiných zdrojů. I samostatné studium totiž vyžaduje a předpokládá aktivitu vyučujících: vybírají a komentují zdroje, formulují kontrolní otázky a zadávají dílčí úkoly, určují také formu kontroly a hodnocení (např. absolvování kurzu v systému MOODLE, zpracování tématu formou semestrální práce, příprava prezentace na zadané téma, zařazení vypracovaných úkolů do přípravy ke zkoušce apod.).

Samostatné studium v této podobě umožňuje vyučujícím rovnoměrněji rozložit studijní i examinační zátěž na studující, kteří mohou mít tendenci řešit své studijní povinnosti až ke konci semestru (hodnocení práce studujících v semestru pak nevychází pouze z jednorázového výkonu u zkoušky).

Výuku teoretických předmětů je možné propojovat s aktuální ateliérovou výukou, respektive ateliérovými zadáními relevantních kateder.

Počet kreditů za jednotlivé kurzy vychází z jejich studijní náročnosti, která většinou – někdy i významně – přesahuje časové možnosti běžné prezenční výuky.

Vyučující by měli vhodně využívat a kombinovat výukové metody slovní, názorně demonstrační, dovednostně praktické a v některých případech využívat prvky z metod pro praktickou ateliérovou výuku (viz kapitola [3.2](#)).

3.1.1 Metody slovní – klasické

3.1.1.a Monologické výukové metody

Přednáška / výklad

Nejčastěji využívaná výuková metoda na VŠ, předpokládá zralost studujících, schopnost soustředěné pozornosti, odborného zájmu a základní orientaci v oborové terminologii. Často se opírá o **prezentaci**.

Vyučující klade důraz na:

- přiměřené tempo i čas,
- srozumitelnost,
- návaznost na předchozí učivo,
- uvádění příkladů,
- kladení otázek v průběhu výkladu pro udržení pozornosti studujících.¹⁵

Doporučená struktura přednášky / výkladu:

- základní informace, jádro, teze,
- důkazy, hlubší výklad problému,
- konkrétní příklady doplněné názornými ukázkami a užitím v praxi,
- zajímavé podrobnosti a fakta,
- shrnutí,
- čas na otázky.

Podrobněji viz např. v příloze **10 tipů jak přednášet**.

Popis

Využívá se při názorných ukázkách viděného nebo jinak smyslově poznatelného učebního materiálu.

¹⁵⁾ Pro atraktivitu přednášek se lze inspirovat např. [ZDE](#) „10 tips for speaking like a Ted Talk pro“ nebo přímo na platformě přednášek [TED Talks](#).

Vyučující dbá na:

- logickou posloupnost,
- používání přesné a odborné terminologie,
- prezentaci učiva studujícím adekvátní formou (např. podle jejich úrovně znalosti informací a pojmosloví).

Práce s textem

Základem této metody je již hotový text (psané či mluvené slovo), na jehož základě si studující osvojují nové poznatky. Záleží na tom, k jakému cíli vyučující směřuje, zda má text:

- vyprovokovat kladení otázek a následnou diskuzi,
- být podkladem pro další dohledávání informací,
- sloužit jako materiál ke komparaci,
- probudit kreativní proces apod.

Vyprávění

Využívá se pro obohacení výuky o autentickou narativní nebo emocionální složku. Mělo by ve studujících vzbuzovat bohatství představ o situacích a jevech – využívá umělecké vyjadřovací prostředky. Efektivnější je sugestivní modulace hlasu, živější způsob gestikulace.

Příklady:

- vyprávění zasvěceného odborníka,
- svědectví pamětníka,
- metodu tzv. „živé knihovny“,¹⁶
- audionahrávky, podcasty apod.

Dramatizace vyprávění, zvláště pokud se jí aktivně účastní sami studující v rolích, spadá již do kategorie konstruktivistického pojetí inscenačních her a hraní rolí. [\(viz 3.2.7\)](#)

3.1.1.b Dialogické výukové metody

A. Rozhovor

Má-li vyučující se studujícími rozvinout podnětný dialog, je třeba si osvojit metodu **kladení otevřených otázek** (více o ní v kapitole [3.2.4](#)).

¹⁶⁾ globalnirozvojevzdelavani.cz/wp-content/uploads/2021/10/ziva-knihovna.pdf

**Otázka je nástrojem kritického myšlení,
ale také poznávání druhých.**

Pomocí otázek, které jdou po podstatě věcí a jevů a nezůstávají jen na povrchu, lze realizovat různé způsoby rozhovorů.

Sokratovský rozhovor – Vyučující pomocí návodných otázek vede studující k získání nových informací na základě logické úvahy za použití vlastních zkušeností. Cílem je znejistit jejich vlastní názor, ale hlavně je přivést k novým myšlenkám. Nejde o jednoznačný výsledek. Cílem mohou být další otázky.

Heuristický rozhovor – Vyučující klade otázky, které vedou k samostatnému odhalování nových vztahů, příčin jevů. Je součástí badatelsky zaměřeného způsobu výuky, kdy jsou studující vedeni k tomu, aby řešili problémové úlohy, přicházeli s originálními a nevěšedními řešeními (viz kapitola 3.2.5.).¹⁷

Interview – Studující jsou vedeni k samostatnému sestavení systému otázek pro dotazovanou osobu, jíž může být například osoba

přítomná (vyučující, jiný studující, host), ale i osoba fiktivní či nepřítomná (např. autor uměleckého díla, textu, osoba podstatná pro aktuální téma).

B. Dialog a diskuze

Jde o rozvinutější formy komunikace a odehrávají se i mezi studujícími navzájem. Tato metoda rozvíjí **schopnost klást otevřené otázky** (více viz 4. Metoda řešení problémových otázek), argumentovat, naslouchat druhému, vzájemně se respektovat.

Důležité je:

- **téma**, které má být dostatečně podnětné a potkávat se se zájmem studujících,
- pozitivní **klima** a atmosféra důvěry a vzájemného respektu,

¹⁷⁾ https://theses.cz/id/2edOyl/disertacni_prace_Flekova.pdf

- vyučujícím předem připravená **základní struktura a strategie**,
- **čas** na promyšlení otázek a odpovědí.

Kolokvium

Je odbornou rozpravou na dané téma ve skupině studujících, bývá součástí zkoušky, kde se hodnotí např. schopnost studujících diskutovat s ostatními a aktivně reagovat na námítky, argumentovat, přinášet originální návrhy a operovat s pojmy a informacemi.

Tyto základní diskusní metody rozšiřují **metody práce s otázkami a problémovými zadáními** viz kap.

3.1.2 Metody názorně demonstrační

„Proto budiž učitelům zlatým pravidlem, aby všechno bylo předváděno všem smyslům, kolika možno. Totiž věci viditelné zraku, slyšitelné sluchu, vonné čichu, chutnatelné chuti a hmatatelné hmatu; a může-li něco být vnímáno najednou více smysly, budiž to předváděno více smyslům.“

Jan Amos Komenský

Vícesmyslové podněty vedou k lepšímu zapamatování, a to i v případě, že jde o abstraktní a hůře pochopitelné věci a jevy. Proto bývá přednáška nejčastěji doprovázena vizuálním doprovodem v podobě **prezentace**, případně doplněna předváděním určitých jevů, technologií, materiálů a předmětů a manipulováním s nimi, experimentem, laborováním apod.

3.1.2.a Prezentace, práce s obrazem / objektem

Didaktický obraz / objekt je specificky organizovaný informační systém, který zprostředkovává vizuální sdělení učební látky

studujícím, provádí je lekcí jako názorná vizuální opora. Může mít různé podoby:

- prezentace v podobě projekce – *slideshow* (obsahuje text, grafy, obrázky, fotografie, návody, videa atd.),
- videonahrávky,
- moodboard, myšlenkové mapy, vizualizace, animace,
- názorné kreslení a psaní na flipchart nebo na tabuli,
- tištěné materiály (publikace, letáky) a fotografie,
- nástěnné obrazy, ilustrace,
- modely, vzorky, prototypy atd.

Nejčastěji používanou názorně demonstrační metodou na VŠ je zejména v oblasti teoretické výuky bezesporu prezentace ve formě **slideshow**.

Některá doporučení pro úspěšnou slideshow:

Struktura:

- první snímek – název přednášky, jméno autora/ky,
- druhý snímek – osnova přednášky – odkud kam se chceme dostat,
- poslední snímky – případné zdroje, z nichž přednášející čerpali, jméno autora/ky a kontakt.

Obsah a forma:

- **obrázky** ožívují, ale také odvádějí pozornost – vybírejme ty, které umožní pochopit verbálně sdělené informace, prohloubí je, ztraktivní,

- pozor ale na příliš bohaté efekty, změny grafiky atd. – mohou pozornost roztříštit, zneřehlednit obsah, lepší je střídavá grafika, nejbohatší by vždy měl být slovní doprovod,
- **text** na snímku by měl mít maximálně 5–6 bodů (a být pouze heslovitý),
- počítejte s **průměrným časem** na jeden snímek cca 2 minuty (pokud jeho součástí není také otázka směrem ke studujícím / sledujícím a předpokládaná diskuse), např. dvacetiminutová přednáška 5–10 snímků,
- dívejme se na slideshow očima studujících / sledujících – *Co nás na snímku zaujme?*

Pro ucelené informace jak na úspěšnou prezentaci i veřejné vystoupení doporučujeme brožuru Hany Čejchanové *Prezentační dovednosti* vydanou UMPRUM a AVU.¹⁸

3.1.2.b Pozorování a názorné ukázky

Metoda pozorování je náročná na soustředění, pozornost a schopnost vnímat pozorovanou či předváděnou věc (názorné ukázky, pomůcky, pokusy, zařízení apod.).

Tzv. **stupnice názornosti** vychází z pozorování a zachycování reality:¹⁹

1. předvádění reálných předmětů a jevů,
2. realistické zobrazování skutečných předmětů a jevů,
3. jejich záměrně pozměněné zobrazování,
4. postihování reality prostřednictvím schémat, znaků, symbolů, abstraktních modelů atd.

¹⁸⁾ Hana Čejchanová, *Prezentační dovednosti*, Praha 2016.

¹⁹⁾ Josef Maňák, Vlastimil Švec, *Výukové metody*, Brno 2003.

3.1.2.c Instruktaž a manipulace s předměty

Instruktaž je často využívanou názorně demonstrační metodou, která zprostředkovává studujícím **vizuální, auditivní, audiovizuální, hmatové a podobné podněty** k jejich praktické činnosti.

Aplikuje se zejména při osvojování tvůrčích, pracovních, technických, laboratorních, pohybových i sociálních dovedností. Má různé podoby:

- instruktaž slovní – slovním popisem jsou zprostředkovány činnosti a postup činností, rozfázovaný na jednotlivé kroky,
- instruktaž písemná,
- instruktaž předvedením činnosti.

Ideální je, pokud se po instruktaži nebo v jejím průběhu přistoupí rovněž k **manipulaci s předměty, materiály, technologiemi, nástroji apod.** Prostřednictvím smyslových receptorů se vjemy a prožitky stávají stavebním materiálem pro myšlenkové pochody, rozvíjení fantazie a představ o daném objektu či jevu.

Úspěšně pak mohou navazovat metody výzkumné, dovednostně praktická a tvůrčí.

3.1.3 Písemné práce – seminární práce a eseje

Písemné práce vyučující zadávají studujícím, aby prověřili zejména jejich schopnost samostatného úsudku o dané problematice a využití relevantních zdrojů.

Nácvik dovednosti pracovat se zdroji, vhodně citovat, formulovat vlastní stanoviska a dodržet strukturu seminární práce či eseje studujícím umožní proniknout do hloubky problematiky, rozšířit si znalosti o oboru a jeho terminologii a připravit se také na psaní bakalářské či diplomové práce.

Vyučující by měli od studujících vyžadovat:

- obsahovou plnost,
- věcnost,
- bohaté a podložené (a citované) informace.

Vyučující studujícím sděluje konkrétní **očekávání** ohledně **struktury** a **kvality písemné práce**, např.:

- dodržte doporučenou strukturu a rozsah textu,
- seřadte své myšlenky logicky, držte se tématu,
- vyjadřujte se stručně a jasně,
- předkládejte názory jiných co nejpřesněji a buďte k nim spravedliví,
- přemýšlejte samostatně a vyjádřete vlastní názor,
- věnujte zvláštní pozornost úvodu a závěru,
- uveďte použitou literaturu a další zdroje.

Vyučující studujícím předem sdělí jasná **kritéria pro hodnocení písemné práce**, např.:

- originalita nápadů a netradičních řešení,
- formulace osobních stanovisek, původnost myšlenek,
- propojení teoretických poznatků s praxí,
- množství uvedených důkazů a poznatků,
- správnost citací,
- jazyková úroveň textu.

3.1.3.a Seminární práce

Studující prostřednictvím písemné seminární práce prokazují **schopnost samostatně se zorientovat v problému** prostřednictvím rešerší odborných materiálů a literatury.

Vyučující může studujícím zejména v prvních ročnících poskytnout příklady zdařilých prací a studující se na rozboru těchto prací mohou naučit, jak k psaní strukturovaného textu přistupovat. Hotové seminární práce může vyučující se studenty použít jako **podklad pro diskusi, společné vyhodnocení** apod.

3.1.3.b Esej (essey writing)

Esej je pojednáním, úvahou, textem zaměřeným na odborné téma. Autor/ka do ní vkládá svůj názor na danou problematiku. Často jde o zhodnocení nebo kritické vyjádření, které se ale za každých okolností **musí opírat o odborná fakta** (ne pouze o to, co si autor/ka o problému myslí).

Narozdíl od seminární práce je v eseji kladně hodnocena také estetika jazykového projevu, filozofické otázky, metafory, více možností řešení.

Argumentační esej pracuje s argumenty, které autor/ka textu předkládá, aby doložil/a své postoje, přesvědčil/a čtenáře – zde je však nutné, aby autor/ka problematice dobře rozuměl/a.

3.1.4 Práce s textem: se skripty, literaturou a dalšími písemnými nebo audiovizuálními materiály

Tato výuková metoda je charakteristická samostatnou prací studujících. Zpracovávají textové informace vedoucí k osvojení nových poznatků a k jejich upevnění či k rozšíření a prohloubení poznatků již osvojených. Postupně si vytvářejí a zdokonalují dovednosti samostatně pracovat s textovými informacemi.

Metoda si také klade za cíl pomoci studujícím vytvořit si pozitivní postoj k psanému slovu, rozšířit slovní zásobu o odbornou terminologii a porozumět problematice v širším kontextu.

Vyučující vedou studující k tomu, aby:

- pracovali nejen se studijní oporou (skripty), ale informace ze skript doplňovali o vlastní rešerše dalších souvisejících zdrojů,
- aktivně vyhledávali relevantní literaturu, odborné časopisy, internetové zdroje či vhodné audiovizuální materiály,
- sdíleli svá zjištění s ostatními studujícími a společně diskutovali.

3.2 Metody pro ateliérovou výuku

Ateliérová výuka je na UMPRUM realizována zejména praktickou formou prostřednictvím dlouhodobých (zpravidla semestrálních) zadání. Převažuje zde **pojetí výuky aktivizující, konstruktivistické, založené na řešení problému, stimulující náročnější myšlenkové operace.**

Vyučující vhodně využívá a kombinuje např. tyto výukové metody:

- samostatná výzkumná a tvůrčí činnost,
- metody dovednostně praktické, práce v terénu, a v dílnách exkurze,
- experiment, práce s novými materiály a technologiemi (včetně digitálních),
- kooperativní výuka a participace,
- projektová výuka,
- kritické myšlení,
- metoda řešení problémových otázek,
- metody relaxačně aktivizující, imaginativní,
- metody inscenační a situační, hraní rolí a icebreakers.

3.2.1 Samostatná výzkumná a tvůrčí práce

Tvoří nedílnou a markantní součást studia na UMPRUM, kdy studující ve svém ateliéru, na půdě školy, jiné instituce nebo v terénu vyvíjí své semestrální, klauzurní a diplomové projekty, experimentují s technologiemi a materiály, podílí se na výzkumu, podnikají stáže, organizují výstavy atd.

Samostatná umělecká a výzkumná práce se řadí k **výukovým metodám dovednostně praktickým**, ke kterým patří také řemeslná praxe v dílnách, specializovaných odděleních a v terénu, exkurze a stáže v aplikační sféře apod.

Více viz kap. [3.2.1.b](#)

Je to autonomní složka studentské činnosti, kdy **vyučující od studujících vyžaduje reflexi tvůrčího procesu** a udržuje s nimi kontakt v rámci pravidelných **konzultací**.

**Samostatná práce – neznamená činnost studujících
bez jakéhokoliv vedení vyučujícím.**

**Vedoucí ateliéru / vyučující v procesu samostatné
činnosti studujících:**

- na počátku stanovuje výukové / projektové cíle – k čemu má úkol, zadání, semestrální projekt atd. vést, jaké si má studující osvojit informace, dovednosti;
- volí nebo napomáhá studujícím zvolit prostředky k řešení úkolu;
- doporučuje studujícím zdroje inspirace, další konzultanty, pomáhá jim vyhledávat relevantní informace;
- tvoří studijní texty a opory;
- konzultuje záměr, postup práce a koriguje rozhodnutí studujících;
- reflektuje společně se studujícími jejich výstupy.

Vyučující by si měl/a klást tyto otázky:

Je samostatná práce vhodnou metodou k dosažení výukového cíle (lekce, projektu, výzkumu, semestrálního výstupu)?

Jsou studenti schopni samostatné práce a v jaké míře?

Mají všichni studující vhodné podmínky?

Budou si vědět rady? Mají potřebné informace, dovednosti, nástroje?

Pokud je výstup hodnocen, znají studující kritéria hodnocení?

Úkoly pro samostatnou práci musí být:

- splnitelné, realistické,
- podnětné (inspirativní, vzbuzující zájem nebo reakci, atraktivní),
- různorodé (aby se úkoly podobného typu neopakovaly),
- dobře formulované (aby studující chápali, co se od nich očekává),
- hodnotitelné.

3.2.1.a Ateliérové zadání a fáze tvůrčího procesu

Ateliérová zadání například mohou:

- vycházet ze společenských otázek pramenících z aktuálního dění,
- podněcovat k řešení technologických výzev,
- reagovat na běžné životní potřeby a situace,
- být abstraktní až zcela volná – nabízet studujícím naprostou svobodu v osobním uměleckém vyjádření.

Vyučující prostřednictvím konzultací provází studující tvůrčím procesem.

Nezbytná je podpora studujících zejména pokud v případě **volných zadání** v nižších ročnících.

- Fáze tvůrčího procesu podle Grahama Wallase

orientace = hledání a formulace problému

preparace = sbírání informací o problému, porozumění

inkubace = zrání, nevědomé zpracovávání problému, třídění, restrukturalizace, ucelení

iluminace = osvětlení, dochází k tzv. AHA momentu, náhlému pochopení, vhledu

elaborace = vědomé zpracování a rozpracování

verifikace = ověření, testování, jak kvalitní je řešení, jak se osvědčuje v praxi, nakolik je originální

- Jiné třídění fází tvůrčího procesu nabízí autoři *Didaktiky pro VŠ učitele (2012)*²⁰ §2 **inspirace**, **vyjasňování** (klarifikace), **pročišťování** (destilace), **inkubace** a **realizace** (samotná práce).

²⁰ Libuše Podlahová a kol., *Didaktika pro vysokoškolské učitele*, Praha 2012, s. 68–69.

Pořadí jednotlivých fází není pevné, všechna stadia mohou být absolvovaná několikrát a v různém pořadí.

1. Inspirace:

- hledání podnětů, nápadů, námětů, motivů (malý osobní brainstorming);
- charakteristická je spontánnost, experimentování, intuice, riskantní improvizace;
- účelem je přijít na co nejvíce nápadů bez ohledu na jejich kurióznost či nepraktičnost;
- není třeba přemýšlet o formě a provedení.

Stav mysli: improvizace, „odvážanost“, nekritičnost, radostnost, subjektivnost.

Zadání je podnětem, který je více či méně konkrétním rámcem pro tvorbu.

Pokud studující zadání hned neosloví nebo je zadání volné, má vyučující několik možností:

- poskytnout studujícím určitý vymezený čas (zpravidla do první konzultace) na to, aby téma zadání mohlo uzrát, případně aby přišli s vlastním;
- několika otázkami či asociacemi probudit zájem, nastartovat myšlení – neefektivněji propojením s osobním zájmem studujících.

Vyučující klade otázky:

Co a proč aktuálně probouzí vaši zvědavost?

Co a proč vás znepokojuje?

Na co byste chtěli poukázat?

Po čem toužíte (v životě, v oboru...)?

2. Vyjasňování:

- smyslem této fáze je vyjasnění cíle a účelu a jejich formulování,
- logické třídění nápadů, skic, zkoušení variant, jejich analýza,
- kritický postup k vytčenému cíli.

Nastavení mysli – kritické, analytické, logické, hodnotící.

Vyučující klade otázky:

Co (a proč) se pokoušíte sdělit?

Pokuste se přesně formulovat, kam míříte, jaký očekáváte výsledek?

3. Pročišťování:

- zkoumání a posuzování nápadů a směrů vzešlých z fáze inspirace,
- oddělování důležitých myšlenek od nepodstatných,
- vybírání nejlepších, autocenzura, soudnost, rozbor.

Nastavení mysli --není spontánní, je sebekritické, objektivizující, analytické.

Vyučující klade otázky:

Jaké z vašich poznámek, skic, návrhů jsou podle vás ty nejlepší (tzn. nejrealističtější, nejlépe odpovídající zadaným kritériím, nejvíce originální, nejvíce odpovídající vaší představě)?

Které z těchto návrhů vás nejvíce posouvají v oboru?

4. Inkubace:

zrání konceptu, čekání „až se to uleží“, „až si to sedne“, nevědomí dostane prostor, aby zpracovalo problémy.

Inkubace nastává buď po fázi inspirace nebo po fázi realizace. Nedotažená řešení během této etapy dozrávají.

Nastavení mysli – chladný odstup.

Vyučující dopřeje studujícím latentní čas, možnost odložit práci. Případně klade otázky týkající se harmonogramu, aby měli studující časovou kotvu (termín):

Kolik času potřebujete na odstup, ujasnění, usazení, než projekt začnete realizovat (uděláte, dokončíte)?

Navrhněte harmonogram, termín.

5. Realizace:

- rozpracování, upravování a průběžné vylepšování myšlenek a jejich závěrů,
- tvůrčí činnost (výtvarná, manuální, výzkumná, performativní...),
- přímé realizování konceptů – akce.

Nastavení mysli – vytrvalé úsilí, většinou nekritické. Stav **flow** neboli plynutí, „ve kterém jsou lidé tak ponořeni do určité činnosti, že nic jiného se jim nezdá důležité“, čas, „kdy se naše tělo nebo mysl vzepne k hranicím svých možností ve vědomé snaze dosáhnout něčeho obtížného, co stojí za to“.²¹

Vyučující klade otázky motivuje:

Která řešení se ukazují jako slepé uličky?

Hledejte v průběhu realizace chyby, špatné cesty, odstraňujte nedostatky za chodu.

3.2.1.b Metody dovednostně praktické – práce v ateliérech, dílnách, exkurze a praxe

Tyto metody jsou zaměřeny na vlastní aktivitu a praktickou činnost studujících.

Cílem této činnosti je navázat intenzivní spojení na studovaný obor a budoucí profesní odbornost.

²¹⁾ Mihaly Csikszentmihalyi, *O štěstí a smyslu života*, Praha 2015.

Práce v ateliérech a dílnách směřuje ke:

- kultivaci talentových předpokladů studujících ve zvoleném oboru;
- rozvoji umělecko-řemeslných dovedností a technických i technologických znalostí studujících prostřednictvím pracovní činnosti, laborování a experimentování s materiály, médii, nástroji a různorodými uměleckými prostředky;
- rozvoji schopnosti studujících respektovat charakter zvoleného média a materiálů a dodržet stanovený postup práce;
- rozvoji schopnosti přicházet s originálními návrhy a koncepcemi;
- rozvoji odpovědnosti a metodické kompetence studujících;
- orientaci v konkrétním oboru s mezioborovým přesahem;
- schopnosti studujících vnímat svou činnost v ekonomických i environmentálních souvislostech;
- kooperativnímu jednání a zaměření na reálné profesní situace.

Na úrovni dosažení výše zmíněných schopností a dovedností studujících v rámci oboru lze postavit také **kritéria hodnocení** studentských výstupů.

Exkurze a praxe v terénu je založena na přímé zkušenosti s běžnou umělecko-řemeslnou, výzkumnou či výrobní praxí v ČR či v zahraničí.

Aby tyto výukové metody byly pro studující cílené a smysluplné, je třeba:

- **vytyčit předem jejich cíl** nebo nechat studující tento cíl individuálně zformulovat;
  - **určit dílčí úkoly či konečné výstupy** – na co se mají studující zaměřit;
-

- **formulovat kritéria** pro jejich plnění (pokud je účast na exkurzi nebo praxi hodnocena – např. volitelný předmět „Pracovní stáž v aplikační sféře“ je hodnocena kredity)

Předpokladem úspěšné exkurze nebo praxe je také administrativní příprava a organizace, včetně napojení na poskytovatele, firmu apod. a jejich podmínky, případně sepsání smlouvy o absolvování pracovní praxe, stáže apod.

Stážím a spoluprací akademické sféry se soukromým sektorem i státní správou se věnuje nová školní **kreativní laboratoř – UMIab**. Více **WEB** UMPRUM

3.2.2 Kooperace a skupinová práce

Samostatnou výzkumnou a tvůrčí činnost doplňují na UMPRUM formy skupinové výuky. Vyučující své studenty a studentky motivují ke spolupráci v rámci ateliérů, kateder, případně na celoškolské činnosti.

Jádrem spolupráce je **dialog, diskuze, vzájemné naslouchání a ovlivňování**. Studující na základě semestrálních zadání i větších projektů a učení „peer to peer“²² rozvíjejí své kompetence pro práci v týmu a schopnost komunikace s druhými i vnímání potřeb ostatních.

3.2.2.a Pojmy kooperace, participace a kolaborace

Kooperace, participace a kolaborace jsou tři různé pojmy užívané ve významu „spolupráce“. Nejlépe obecnému pojmu spolupráce odpovídá termín kooperace.

Kooperace je pozitivní vzájemná závislost.

²²⁾ *Peer to peer učení* je vzájemné učení studujících ve vrstevnické skupině, přičemž tým směřuje k jednomu cíli či výstupu, fungují zde skupinové role a vzájemná podpora.

Kooperace (spolupráce – cooperation)

- **pozitivní vzájemná vazba** vyúsťuje v podporující interakci, která povzbuzuje, usnadňuje a posiluje úsilí se učit;
- jedinec uspěje tehdy, pokud uspějí i druzí a naopak;
- protipól soutěžení.

Participace (účast/podílení se – participation)

- výzva k zapojení se, účasti v něčem spolu s ostatními a podílení se například na změně určitého stavu nebo na návrzích řešení.

Participativní umění stojí na „**vertikální spolupráci**“ – obsahuje hierarchickou strukturu, v níž si nejsou všichni zcela rovni. Zpravidla se jedná o projekty, v nichž umělec / vyzývatel vytvoří jistý rámec, který vyplňují další účastníci (zpravidla ne-umělci) vlastní aktivitou. Nesměřuje vždy ke vzniku „díla“ jako hmotného objektu, může mít povahu jednorázové události, ale i dlouhodobého procesu. Participativní formy v umění počítají se zapojením veřejnosti, diváka, komunity. Vtažením do samotného vzniku díla pak i oni přijímají část zodpovědnosti za výsledek i dopad díla.

Kolaborace (součinnost)

- je autonomnější forma spolupráce, kde jsou vztahy mezi aktéry i odpovědnost za proces a výsledek již zcela rovnoměrné, je založena na „**horizontální spolupráci**“.

Kolaborativní umění je spoluprací určité skupiny umělců, respektive umělců a různých profesionálů, jejichž účast je integrální a nezbytnou součástí projektů. Tento způsob kooperace lze nazvat „**kolektivní praxí**“.²³

3.2.2.b Kooperativní učení

Základem *kooperativního učení* je práce v menších či větších skupinách podle typu úkolu a úrovně dovedností studujících. Je třeba připravit podmínky, aby ve skupině mohly fungovat kooperativní vztahy. Různorodost kooperujících je pro úspěšné

²³ Christian Kravagna, Pracovat na společenství. Modely participativní praxe, *Sesit pro umění, teorii a příbuzné zóny 1–2*, 2007, s. 64–80, cit. s.66.
<https://vvp.avu.cz/sesit/sesit-pro-umeni-teorii-a-pribuzne-zony-1-2/>

učení klíčovým momentem – ve školním prostředí se využívá síly vrstevnických vztahů.

5 znaků kooperativního učení:

1. interakce tváří v tvář,
2. pozitivní vzájemná závislost – kooperativní propojení studujících při plnění společného úkolu,
3. osobní odpovědnost a individuální skládání účtů za činnost v úkolu,
4. formování a využívání dovedností jednotlivců pro činnost ve skupině,
5. reflexe skupinové činnosti.

Charakteristika a odlišnost od tradičních, výkladových metod spočívá v tom, že:

- činnost studujících převažuje nad činností vyučujících,
- vyučující je „pouze“ iniciátorem/kou činnosti studujících,
- vyučující „pouze“ koordinuje a usměřuje učební činnosti.

Příklady metod kooperativní výuky:

- kooperativní činnosti ve dvojicích nebo skupinách,
- diskuse v malých skupinách se vzájemným sdělováním výsledků,
- skupinová práce na řešení problémů, problémové vyučování,
- beseda v kruhu,
- situační a inscenační metody,
- didaktické hry,
- dramatizace.

- lepší pochopení a zapamatování probíraného obsahu **na základě společného prožitku** – v tvorbě, vyhledávání informací, hledání řešení apod.
- zlepšování komunikativních dovedností
- rozvíjení týmové spolupráce a pěstování kooperativních návyků
- rozvoj dovedností argumentace a kritického myšlení

3.2.2.c Skupinová práce, skupinové vyučování

Skupinové vyučování je v dnešní době hojně využívanou metodou, protože eliminuje nevýhody hromadné výuky. O skupinové vyučování jako **organizační formu výuky** se jedná v případě, že skupinová práce převažuje nad ostatními způsoby výuky a je užívána **dlouhodobě**.

Pro vysokoškolské vzdělávání připadá skupinová práce v úvahu pro semináře a cvičení, ale i pro práci na tvůrčích nebo výzkumných skupinových projektech.

Velikost skupiny

Obvykle se větší skupiny rozdělují na menší týmy po 3–5 lidech. Funkční mohou být ale i třeba osmičlenné týmy, např. tím, že je zde vyšší diverzita a tím i potenciál učení se v interakci s odlišností či budováním týmových rolí. Počet lidí ve skupině závisí především na cílech výuky či jiné aktivity.

- motivace a aktivizace
- narušení výukového stereotypu
- rozvoj sociálních vztahů, týmové práce a skupinové loajality
výchova komunikativních kompetencí (kooperace, argumentace, kritika)
- chuť a odvaha změnit učitelský stereotyp v přípravě

- soutěživost
- časová náročnost a možný hluk
- nutnost zvládnout techniku problémových a kooperativních metod
- prosazování některých jedinců a pasivita druhých

Dělení do skupin

- *homogenní skupiny* – členové/ky skupiny jsou přibližně na stejné úrovni (v rámci jednoho ateliéru, ročníku)
  - všechny skupiny mohou řešit stejný úkol nebo problém
  - pro vyučující je příprava i realizace skupinové metody snazší
- *heterogenní skupiny* – obsahují studující různé oborové a vědomostní úrovně (je zapojeno více skupin z různých oborů či ročníků studia)
  - vyučující by měl/a mít připraveno tolik úkolů, kolik je úrovní
  - úkoly musí být odstupňované podle obtížnosti nebo konkrétního zaměření studujících
  - tato forma je výhodná pro studující, pro vyučující vyžaduje větší objem přípravy

Postup vyučujícího při přípravě a realizaci skupinové výuky:

- definuje úkol každé skupiny jasně – ideálně ho zformuluje i písemně;
- členové/ky skupiny mají mít vymezeny úkoly a odpovědnost;
- skupiny je třeba rozdělit rychle (připravené lístečky i sestava nábytku);
- v průběhu má mít přehled o činnosti ve skupinách – zjišťovat dosahování dílčích cílů v aktivitě;
- v průběhu má být k dispozici pro otázky studujících, podporu;
- je třeba určit zástupce/kyni skupiny, aby shrnul/a výsledky práce své skupiny;
- na závěr je dobré zařadit diskusi a shrnutí výsledků,
- výstupy práce v malých skupinách by měly být využity pro další (třeba společnou) činnost.

3.2.2.d Participace studujících na vlastním učení a rozhodování v rámci školy

Participace studujících na vlastním vzdělávacím procesu je základem pro nastartování jejich **vnitřní motivace**.

Důležitým momentem pro úspěšné učení se formou participace či kooperace je různorodost kooperujících. Pozitivně také v oblasti spolupráce působí síla vrstevnických vztahů.

Participace představuje celou škálu **zapojení studujících do rozhodování** ve věcech, které se jich týkají.

Existuje mnoho modelů a forem zapojení studujících, např.:

- aktivita jednotlivců nebo skupin (ateliérů / kruhů), kterým je umožněno účastnit se rozhodovacích procesů *v rámci výuky*, případně se angažovat v kvalitativní rovině výuky (podoba obsahu či forem výuky), vztahů či atmosféře školy;
- kolektivní zapojení do fungování školní instituce:
  - *formální struktury* (Studentská rada, Školní parlament, Akademický senát apod.),
  - *otevřené spontánní formy* – identifikace existujícího problému, po němž následují sběr informací o problému a vyjádření způsobů jeho řešení,
  - *situační / účelové formy* – zveřejnění konkrétních stanovisek k problému prostřednictvím mluvčích skupiny studujících, zapojení se do konkrétních projektů (např. klíčových v aktuálním kontextu).

V následujícím přehledu je **osm stupňů participace**, tzv. „žebříček participace“ (the ladder of participation) podle Rogera Harta,²⁴ kde je odstupňována míra náročnosti a zapojení mládeže (studujících) do rozhodování.

Žebříček je dále rozdělen na čtyři úrovně participace – *falešná a skutečná participace, samospráva a spolupráce* studujících s vyučujícími.²⁵

²⁴ Roger A. Hart, *Children's Participation. The Theory and Practice of Involving Young Citizens in Community Development and Environmental Care*, London 1997.

²⁵ <https://www.e-pedagogium.upol.cz/pdfs/epd/2011/01/03.pdf>

Až teprve od čtvrtého stupně se jedná o participaci v pravém slova smyslu, vycházející z aktivního a vědomého zapojení studujících, kteří mají na proces a výsledek částečný nebo určující vliv.

Falešná participace

1.

Manipulativní (manipulation) – studující jsou pasivními příjemci rozhodnutí vyučujících a dalších školních, zejména vedoucích pracovníků. Jsou o věcech jen částečně informováni, často nerozumějí důvodům, které rozhodnutí předcházely. Jde tedy spíše o uplatnění zájmu vyučujících, případně vedení školy.

2.

Dekorativní (decoration) – studující se aktivně podílejí na školních či učebních aktivitách, jimž úplně nerozumějí a do nichž zpravidla nijak nezasahují.

3.

Formální (tokenism) – studující nebo jejich zvolení zástupci se vědomě účastní různých aktivit či projektů školy. Ty jsou však ve skutečnosti v režii vyučujících, vedení školy nebo jiných zástupců školy.

Skutečná participace

4.

Vymezená shora, ale informovaná (assigned but informed) – studujícím jsou poskytnuty potřebné informace, rozumějí aktivitám a vědí, proč by se jich měli účastnit. Vyučující respektují jejich názor, ale sami studující o věcech nerozhodují.

5.

Shora stanovené, ale se studujícími konzultované (consulted and informed) – aktivity jsou navrhovány a řízeny vyučujícími a současně konzultovány se studujícími. Jde o účast, v níž je brán ohled na všechny, kterých se týká, nebo na jejich zástupce. Rozhodnutí provádějí vyučující či další zástupci školy, zohledňují přítomné názory žáků.

6.

Iniciovaná shora – rozhodování sdílené se studujícími (school representative-initiated, shared decisions with students) – studující se podílejí na rozhodování v oblastech předem vymezených shora. Jejich názory jsou zohledňovány.

7.

Iniciovaná a řízená studujícími (students-initiated and directed) – studujícími vytvořená a řízená participace, v níž vyučující a další zástupci školy hrají podpůrnou roli. Např. ve strukturách napodobujících strukturu zástupců školy (rady, parlamenty apod.).

8.

Studujícími iniciovaná, sdílená rozhodnutí se zástupci školy (students-initiated, shared decisions with school representative) – studujícími vytvořená fungující participace, v jejímž rámci je vyučujícím a dalším zástupcům školy nabídnuta možnost spoluúčasti a spolurozhodování.²⁶

Pět úrovní participace studujících na výuce a vzdělávání:²⁷

- 1. úroveň** – vyučující studujícím naslouchají.
- 2. úroveň** – studující jsou podporováni, aby vyjadřovali své názory.
- 3. úroveň** – s názory studujících se počítá a jsou brány v úvahu např. při rozhodování o obsahu a formě studia, konkrétním řešení problémových úloh apod.
- 4. úroveň** – studující jsou přímo zapojeni do rozhodovacích procesů.
- 5. úroveň** – studující s vyučujícími rovnoměrně sdílí zodpovědnost při rozhodování.

Dalo by se říci, že 0. úroveň participace a její základní předpoklad je již moment, kdy se studující rozhoduje, zda se něčeho bude, či nebude účastnit.

²⁶⁾ Upraveno podle Hart, 1997, Shier, 2001

²⁷⁾ Inspirováno modelem participace dětí / žáků na rozhodovacím procesu Harry Shier, <https://organizingengagement.org/models/pathways-to-participation/>.

Vyučující by si měli klást otázky:

Od koho by iniciativa měla vycházet?

Je podstatné nejprve studujícím naslouchat a na základě toho vytvářet podmínky pro jejich participaci na výuce a konkrétních záležitostech školního života?

Nebo by vyučující měli nejprve vytvořit podmínky a rámec pro participaci studujících, díky nimž se budou moci do záležitostí zapojovat?

Není již společné vytváření podmínek a podnětů základ pro funkční participaci všech stran?

Nebo k tomu musí mít všichni aktéři nejprve určité konkrétní kompetence?

3.2.3 Projektová výuka

Projektová metoda je taková výuková metoda, v níž jsou studující vedeni k samostatnému zpracování projektů.

Projekt:

- skupina činností a procesů, které jsou **jasně časově ohraničené** a je třeba je **řídít**;
- má **jasně stanovený cíl**, ke kterému projekt a jeho činnosti vedou,
- je **neopakovatelný** – probíhající činnosti jsou unikátní a každý projekt vyžaduje specifický způsob řízení;
- má podobu integrovaných témat, využívá mezioborových vztahů;
- zahrnuje komplexní úkoly či problémy **spjaté s životní realitou**.

Cíle projektu

Cíl projektu je definován určitým konkrétním **výstupem** (tj. výrobkem, praktickým řešením problému, akcí atd.).

Před začátkem každého projektu je nutné si pevně stanovit cíle, kterých má projekt dosáhnout. Díky tomu je jednodušší odhadnout čas, sledovat postup, sjednotit se nebo odhadnout možné překážky.

Ke stanovení cílů může pomoci metoda **SMART** (říká, jaké by cíle měly být):

Specific – konkrétní,
Measurable – měřitelné,
Achievable – dosažitelné
Relevant – relevantní,
Time-based – časově vymezené.

Někdy se metoda doplňuje ještě o další dvě vlastnosti (SMARTER – chytřejší), kdy každý cíl má být ještě navíc:

Evaluated – vyhodnocený,
Rewarded – oceněný.

Životní cyklus projektu

Projekt je časově omezen a práce na něm postupně prochází několika fázemi. Díky těmto etapám lze snadno kontrolovat, zda se projekt posouvá správným směrem či nikoliv.

1. *Koncepční fáze* (iniciační) – v této fázi řešitel/ka (nebo tým) identifikuje problém, který má být v projektu řešen.
2. *Plánovací fáze* – sestavuje se plán, jak bude projekt postupovat – ideální cesta, cíl, požadavky na zdroje.
3. *Řešitelská fáze* – v této fázi řešitel/ka (nebo tým) postupuje v projektu podle plánu a v průběhu zpřesňuje svou výchozí představu o řešení problému.
4. *Implementační fáze* – výsledky se zapojují, aby bylo dosaženo cíle.
5. *Závěrečná fáze* – projekt se ukončuje, hodnotí se dosažené výsledky, dochází k rozpuštění týmu, archivaci záznamů.

Užitečnou pomůckou může být v 1. a 2. fázi projektového cyklu **analýza SWOT**, která slouží k vymezení a pojmenování:

Strengths – silných stránek,

Weaknesses – slabých stránek,

Opportunities – příležitostí,

Threats – hrozeb či rizik.

	Pomocné k dosažení cíle	Škodlivé k dosažení cíle
Vnitřní původ (řešitel/ tým)	<p>SILNÉ STRÁNKY (naše přednosti)</p> <p>co nám jde, v čem jsme kompetentní</p>	<p>SLABÉ STRÁNKY (naše nedostatky)</p> <p>co nám nejde, v čem obvykle selháváme</p>
Vnější původ (prostředí)	<p>PŘÍLEŽITOSTI (pozitivní možnosti nebo změny)</p> <p>co / kdo může projekt kladně ovlivnit, podpořit nás, můžeme toho využít</p>	<p>HROZBY (rizika, negativní změny)</p> <p>co může náš projekt záporně ovlivnit, stát mu v cestě</p>

Aplikace projektové metody

Projektová metoda je běžnou součástí výuky na UMPRUM. Studující jsou řešitelé i iniciátoři projektů napojených na aplikační sféru, spolupracují s průmyslem, firmami i různými institucemi. Svě projekty prezentují.

Podle stupně vyspělosti studujících je projektová metoda založena buď na postupném individuálním nebo skupinovém plnění úkolu nebo sérii úkolů, které vychází od vyučující/ho a je jí/m řízena;

nebo na samostatném vyhledávání problémů a nacházení jejich řešení, kde plní vyučující pouze podpůrnou roli.

Projekty mohou být *krátkodobé* i *dlouhodobé*, zaměřené například na:

- konkrétní téma výuky nebo osobní téma,
- přesah do aplikační sféry,
- řešení praktických problémů životní a profesní reality,
- aplikaci vědomostí a dovedností v praktických činnostech.

Pozitiva projektové metody / výuky:

- Práce studujících na projektech rozvíjí dovednosti: *analyzovat daný problém, hledat vhodné varianty řešení, zvolenou variantu poté realizovat.*
- Projektová metoda vede k rozvoji *tvořivosti a samostatnosti studujících.*
- Zároveň klade důraz na *kooperaci s druhými*, týmovost nebo dovednost tým vést.
- Práce studujících na projektu je *přínosem* především pro ně samé, protože jsou vedeni k aplikování teoretických poznatků na praktickou situaci. Tím jsou tyto *poznatky upevňovány, ověřovány a rozvíjeny.*
- Zároveň se studující adaptují na budoucí povolání, na činnosti, pro které jsou vzdělávání.
- Studentské projekty mohou přinášet velmi zajímavé inspirační momenty a výsledky i pro vyučující.

Vyučující při zadávání projektu nebo konzultaci projektu:

Klade důraz na strukturu, která by měla obsahovat:

- a) název tématu a název projektu,
  - b) cíl projektu,
  - c) kompetence, které studující získají, co se tím naučí,
  - d) délku a rozsah realizace projektu,
  - e) předpokládané činnosti studujících v rámci realizace projektu, jejich náročnost a kvalitu,
-

- f) organizační zajištění a vazby mimo školu,
- g) výstup a jeho prezentace,
- h) způsob hodnocení výsledků.

3.2.4 Kritické myšlení – metoda řešení problémových otázek a zadání

„Kritické myšlení je, v nejobecnějším slova smyslu pečlivé a uvážlivé rozhodování o tom, zda nějaké tvrzení s určitým stupněm jistoty přijmeme, odmítneme, nebo se zřekneme úsudku. Kritické myšlení předpokládá porozumění informaci, uchopení myšlenky a její důsledné prozkoumání, její porovnání s jinými názory a s tím, co už o problému víme, a výsledné zaujetí stanoviska a zodpovědnosti za ně“.²⁸

Kriticky myslet, znamená:

- schopnost pracovat se svým rozumem a logikou,
- odhalit dezinformace, mýty a polopravdy,
- dopátrat se kvalitních a užitečných informací,
- uvědomit si klamy a iluze, které ovlivňují naše vnímání a rozhodování.

Ke kritickému myšlení lze dojít např.

- vytvářením a kladením otázek (zejména problémových),
- zkoumáním podstaty problému,
- relativizací a porovnáváním informací a zkušeností.

Problémovými otázkami rozumíme otázky filozofického charakteru, které jsou vhodným spouštěčem tvůrčí činnosti i trenážerem kritického myšlení.

Otázky mohou být zdánlivě nesmyslné, hravé i dadaistické, ale tím, že v sobě obsahují jakýsi rozpor, mohou podnítit fantazii studujících. Např.:

Má věc smysl jen sama o sobě nebo jí dává smysl ten, kdo jí vlastní / vytvořil?

²⁸⁾ <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/119/UPLATNOVANI-KRITICKEHO-MYSENI.html>

Jakou metaforu v sobě nese rozestlaná postel?

Jakých systémů jste součástí a jaké v nich zaujímáte role?

„**Filozofování**“ hravě rozvíjí schopnost vyjádřit vlastní názor, podpořit jej argumenty a vystupovat se sebedůvěrou a zároveň ohleduplností ve skupině. Tyto dovednosti jsou klíčové pro hodnotovou orientaci, budoucí sociální a ekonomické uplatnění v životě studujících i jejich odolnost vůči manipulaci, dezinformacím.²⁹

Badatelsky orientovaná výuka patří mezi aktivizující metody problémového vyučování.

Vyučující zde má roli „zasvěceného“ průvodce při řešení problému a vede přitom studující postupem podobným, jaký je běžný při reálném výzkumu:

1. **formulace hypotéz** – *Jak co (zřejmě) funguje? Jakou to má roli?*
2. **konstrukce metod řešení** – *Jak to zjistit (ověřit)?*
3. **získání výsledků zjištěných společně dohodnutým postupem** – *Co jsme pozorovali? Co jsme zjistili, změřili, objevili? Co nám ukázal ten který experiment?*
4. **diskuse** – *Co může být jinak? Co lze formulovat jinak? Co tomu říkájí relevantní zdroje?*
5. **závěry** – *Takhle to je. Takhle by to mohlo být...*

Metoda řešení problémových otázek a zadání umožňuje relativně samostatně a v kooperaci s kolegy a vyučujícím formulovat problém v dialogu a diskusi a tak aktivně získávat potřebné kompetence, znalosti, dovednosti a komunikační schopnosti.

Na prvním místě by neměly být názory jednotlivců a jejich snaha je prosadit, ale spíše připravenost svoji myšlenku poopravit.

²⁹⁾ <https://www.clovekvτισni.cz/filozofie-pro-deti-evaluace-2022-9055gp>

Samostatné a kritické myšlení tedy hraje podstatnou roli, ale až v interakci s uvažováním druhých, ve vzájemném dialogu. Ve středu společenství stojí téma či řešený problém a opravdová snaha tento problém řešit.

Nejde o soutěž, kdo koho svými argumenty porazí, kdo má pravdu a kdo nikoli, ale o společné hledání.

3.2.5 Další výukové metody aktivizující tvůrčí potenciál

3.2.5.a Brainstorming

„Burza nápadů“ (bouře v mozku) je diskusní metoda provokující tvořivou práci účastníků za účelem shromáždění souboru nápadů, námětů nebo postupů, které mohou vést k řešení teoretického nebo praktického problému. Metoda se užívá nejen pro výuku, ale je běžnou formou v profesní praxi.

Proč využívat brainstorming?

- Skupina je schopná vyprodukovat více nápadů než jednotlivec.
- Konzultací a konfrontací vzniká větší pravděpodobnost společného správného, efektivního řešení.
- Je tréninkem kreativního i kritického myšlení.
- Pravidelné užívání vede k překonávání psychických a sociálních bariér – každý v ní má své slovo.

Pravidla brainstormingu:

- zákaz kritiky – navrhované nápady a řešení nekritizovat a neopravovat (ani neverbálně),
- uvolnění fantazie – čím neobvyklejší řešení, tím lépe, bude o čem mluvit,
- co největší počet nápadů – když docházejí, pomůže vyučující,
- vzájemná inspirace – je možné rozvíjet nápady ostatních,

- rovnost účastníků – během brainstormingu neplatí vztahy podřízenosti a nadřízenosti, každý nápad je cenný.

Ve studijním procesu nejde ani tak o nalezení efektivního řešení konkrétního problému, jako o naučení se konstruktivnímu přístupu, diskusi, obhajobě, kritice, komparaci.

3.2.5.b Myšlenková mapa

Myšlenková mapa je nástrojem grafického charakteru, je vizualizací klíčových slov a myšlenek a jejich propojování do vztahů a kontextů.

Výhody užití myšlenkové mapy ve výuce:

- podporuje aktivní učení,
- je vhodná k použití pro evokační fázi, kde stimuluje myšlení o daném tématu dříve, než je téma důkladně prostudováno,
- je vhodná i pro fázi reflexe, v níž slouží jako prostředek shrnutí naučeného či grafického zobrazení nových znalostí,
- pomáhá studujícím uvědomit si nové znalosti v souvislostech.

Vyučující může myšlenkovou mapu využít jako aktivitu *individuální* nebo *skupinovou*.

Při tvorbě individuální i skupinové myšlenkové mapy (podobně jako při brainstormingu) nápady **nehodnotíme**, ale zapisujeme všechny. Mohli bychom přijít o podnětnou vazbu.

Cílem práce s myšlenkovou mapou je najít co možná nejvíce vazeb a kontextů.

Postup při tvorbě myšlenkové mapy:

1. vyučující či studující zapíše **klíčový námět** – slovo / větu / otázku / obrázek doprostřed formátu (papíru, tabule apod.);
-

2. vyučující vhodnými **otázkami motivuje** studující k hledání vazeb mezi pojmy, k pojmenování kategorií i k formulaci dalších otázek;
3. kolem základního námětu se **zapisují slova** nebo výrazy, na které studující přijdou v souvislosti s tímto vybraným námětem;
4. zapisujeme následně také **vztahy** mezi nimi – spojnice;
5. kromě pojmů můžeme zapisovat i vzniklé a zatím nezodpovězené otázky;
6. po vyčerpání námětu dochází k reflexi toho, co z myšlenkové mapy vyplývá – např. **studující interpretují**, co je tam pro ně podstatného a co s tím nyní lze udělat dál.

3.2.5.c Situační metoda

Je založena na případové studii – *kazuistice* (případech z praxe). Studující analyzují konkrétní situaci, diskutují o ní, nacházejí alternativní řešení a rozhodují se pro jedno z nich. Situace (případy) jsou většinou voleny na základě skutečných situací nebo jsou jen mírně (ze cvičných důvodů) modifikovány.

Vyučující koordinuje postup situační metody:

- vytvoření několika menších skupin,
- prezentace případu (písemně, ústně) – pro všechny,
- informace o možném postupu,
- poskytnutí specifických doplňujících informací,
- analýza případu (prostudování případu z různých pozic a hledisek, diskuze, návrhy, formulace rozhodnutí),
- skupiny prezentují svoje řešení a návrhy,
- společná analýza odpovědí, nalezení shod a rozdílů, rozporů,
- návrhy na vhodné (konečné) řešení,
- konsensuální rozhodnutí.

Úloha vyučující/ho:

- požadovat zdůvodnění navrhovaných řešení,
- poskytovat studujícím zpětnou vazbu a podporu v průběhu,

- zaznamenávat dílčí výsledky,
- vytvářet prostor pro invenci studujících,
- být spíše poradním hlasem a konzultantem/kou než řídicím prvkem,
- shrnout závěry a zhodnotit práci všech skupin.

3.2.5.d Inscenační metoda

Tato metoda je uměleckou obměnou metody situační. Jde o dramatizaci reálných situací.

Inscenační metody (metody hraní rolí):

- spočívají v **simulaci** zvolených situací, kdy se řešení realizuje **formou hraní rolí** studujícími – **vžívají se** do stanovených rolí a jednájí tak, jako by se v dané situaci nacházeli;
- jsou orientované na **řešení modelových problémů** – procvičují se reálné situace z praxe;
- vyučující je využívá, pokud se kromě kognitivních (poznávacích) cílů zaměřuje na osobnostní výcvik – **trénink komunikativních dovedností a sociálního chování**;
- **není cílem podat „herecký výkon“**, ale spíše lépe formulovat zásadní komentáře, co má být sděleno.

inscenační metody:

- rozvíjí interpersonální vztahy – jiný rámec interakce skupiny,
- rozvíjí sebevědomí, prezentační a komunikační dovednosti, empatii, všíímavost,
- rozvíjí schopnost analyzovat situaci, rozhodovat se, volit určité formy chování, přicházet s řešeními,

- jejím prostřednictvím lze rozeznat potřeby a zájmy studujících, jejich flexibilitu a schopnost reagovat, jejich mezery ve vzdělání nebo chybějící zkušenosti v praktických situacích, vloh a nadání.

inscenační metody:

- složité (vážné) téma a nezkušený vyučující – doporučuje se začít s metodou na jednodušším „lehčím“ tématu;
- přílišné „vžití se“ do role – emocionální angažovanosti aktérů/ek se vyhýbat nemusíme, ale předem je třeba zajistit bezpečné prostředí, vyjasnit si pragmaticky cíl, ke kterému inscenační metodou směřujeme;
- čas pro inscenaci musí být jasně vymezen, jinak by mohli aktéři/ky sklouznout k rozmělnění obsahu, zároveň je třeba nechat dostatečně dlouhý čas na reflexi (každý by měl dostat slovo).

Metodu volí vyučující podle:

- míry důvěry mezi ní/m a studujícími (nutné je oboustranně bezpečné prostředí),
- vlastních kompetencí a možností, zkušeností a temperamentu,
- vyučovaného obsahu a cílů výuky,
- vyspělosti účastníků, znalostí, zkušeností,
- materiálních, prostorových a časových možností.

Vyučující koordinuje postup inscenace:

1. společný výběr problémové situace (celoškolní, ateliérová, odborná, profesní, společenská apod.), která umožňuje alternativní řešení a individuální přístup v řešení;
2. společné uvedení do problémové situace, vymezení hlavních myšlenek, určení východisek a podmínek hraní rolí;

3. určení hlavních aktérů/ek hraní rolí (na základě dobrovolnosti);
4. čas a prostor na přípravu – aktéři/ky se sžívají s rolí, ujasňují si, co chtějí svou rolí sdělit a jakým způsobem;
5. jsou upozorněni/y, že jejich postupy budou diskutovány, zhodnoceny;
6. ostatní studující se stávají pozorovateli/kami, je třeba rozdělit úkoly, co mají pozorovat (verbální obsah, nonverbální projevy, emoce, fakta, konkrétní situace apod.);
7. vymezení času hraní inscenace (asi 12–15 minut);
8. závěr a hodnocení inscenace – nejdříve zhodnotí konkrétní prvky či vyvodí obecné závěry pozorovatelé/ky, pak aktéři/ky (jak jim bylo v roli, na co přišli) a nakonec vyučující, který/á reflektuje míru splnění cíle.

Na inscenační metodě práce s problémem je postaveno také tzv. **Divadlo utlačovaných** jako celosvětově rozšířený nástroj pro občanský aktivismus, kreativní znázornění běžných společenských situací i terapii.

A o čem tedy divadlo utlačovaných je? Je více o analyzování než o akceptování; o kladení otázek než o dávání odpovědí; je také více o jednání než o mluvení. V divadle utlačovaných diváci nezůstávají diváky (spectators), ale stávají se aktivními diváky-herci (spect-actors). Navrženo pro neherce, využívá jazyku divadla jako prostředku ke zkoumání života, hledání snů a tužeb a nalézání budoucnosti. Díky tomuto univerzálnímu prostředku mají všichni přítomní možnost sdílet s ostatními svůj názor na řešený problém. Divadlo utlačovaných tak slouží jako laboratoř ke zkoumání možných alternativ řešení konfliktu, která je ale současně i zábavou.³⁰

³⁰⁾ <https://www.divadloutlacovanych.cz/>

Další metody vhodné pro uplatnění v rámci ateliérové i teoretické výuky naleznete např. v publikacích *Didaktika pro vysokoškolské učitele* nebo *Výukové metody v pedagogice*.³¹

Doporučujeme také kromě nabídky vzdělávání na UMPRUM sledovat portál **DVPP** (Další vzdělávání pedagogických pracovníků), který je rozcestníkem pro nabídku akreditovaných vzdělávacích kurzů pro vyučující. Systematické vzdělávání vysokoškolských pedagogů/žek je však v nabídce kurzů a seminářů stále spíše výjimkou.

---

³¹⁾ Libuše Podlahová, *Didaktika pro vysokoškolské učitele*, Praha 2012. – Lucie Zormanová, *Výukové metody v pedagogice*, Praha 2012.

4 Metody hodnocení – ověřování výsledků studia

4.1 Sumativní hodnocení

4.2 Formativní hodnocení

- 4.2.1 Aplikace a specifikace podmínek formativního učení
  - 4.2.2 Formy zpětné vazby
    - 4.2.2.a Metoda test – retest (evokace – reflexe)
    - 4.2.2.b Dotazovací techniky v průběhu výuky
    - 4.2.2.c Rozvojový rozhovor zaměřený na zhodnocení míry dosažení stanoveného cíle
    - 4.2.2.d Stanovování konkrétní učebních cílů
    - 4.2.2.e Aktivní učení
  - 4.2.3 Kritéria hodnocení semestrálních prací
  - 4.2.4 Zpětná vazba vyučujícím od studujících
-

4 Metody hodnocení – ověřování výsledků studia

Jaké podoby může mít hodnocení na VŠ uměleckého směru?
Jak formulovat informace o tom, jak si jejich práce stojí v kontextu umělecké produkce, diskursu atd.?

4.1 Sumativní hodnocení

Sumativní hodnocení (známky, body, procenta):

- studující jsou spíše pasivními účastníky procesu učení,
- podává informaci pouze o úrovni znalostí a vyjadřuje konečnost procesu,
- dělí studenty do výkonnostních kategorií,
- opakovaně může studenty stavět na stejnou startovní čáru.

4.2 Formativní hodnocení

Formativní hodnocení popisuje způsoby, jimiž učitelé spolu s žáky používají informace o studijním pokroku pro úpravu dalšího vzdělávání.

Dylan Wiliam

Formativní hodnocení = rozvojová, popisná a průběžná zpětná vazba

Společně s plánováním výuky a získáváním důkazů o učení studujících se hovoří také o tzv. **responzivní výuce**.³²

Studující se stávají aktivními účastníky procesu svého učení i průběhu výuky. **Vyučující** pomáhají studujícím identifikovat jejich vzdělávací potřeby a těm přizpůsobují výuku tak, aby každý studující dosáhl/a lepších výsledků.

Formativní hodnocení:

- Je zaměřené na **průběžné interaktivní hodnocení vzdělávacích pokroků studujících** a s ním spojené **vyhodnocování jejich potřeb ve vztahu k dosažení stanovených cílů vzdělávání**, tedy osvojení si určité kompetence či části učiva.
- **Rozvíjí kompetenci k učení a sebehodnocení a posiluje motivaci.** Pomáhá vyučujícím rozhodnout, jak nejhodněji přizpůsobit metody a obsah výuky aktuálním potřebám studujících.
- Pomáhá ověřit, zda studující potřebují ještě podporu, nebo již zadání / učivo obsáhli a jsou připraveni na postup k další studijní látce nebo do dalšího stupně vzdělávání.
- **Staví na aktivní účasti studujících ve vlastním procesu učení, v rozvoji schopnosti „učit se učit“.**

Cílem formativního hodnocení je rozvíjet schopnost autoevaluace vlastního učení (sebehodnocení), aby studující sami uměli rozpoznat, zda probíranou látku či dovednosti již plně ovládají, nebo ještě ne a **jaké strategie** budou volit pro jejich osvojení.

4.2.1 Aplikace a specifikace podmínek formativního učení

Formativní hodnocení je komplexní metoda pedagogické práce, která není závislá na konkrétní formě, v níž se hodnocení projevuje.

³² Harry Fletcher-Wood, *Responzivní výuka: Kognitivní vědy a formativní hodnocení v praxi*, Praha 2021.

S formativním hodnocením jsou úzce spojené následující oblasti:

- podporující prostředí,
- zpětná vazba,
- stanovování konkrétních učebních cílů,
- používání vhodných výukových strategií,
- aktivní učení.

Podporující prostředí

Základním předpokladem pro úspěšnou realizaci formativního hodnocení je vytvoření prostředí, které podporuje *vzájemnou interakci mezi vyučující/m a studující/m*, ale také *mezi studujícími vzájemně*.

Práce s chybou – zcela zásadní je *navození atmosféry bezpečí a důvěry* ve studijní skupině. Studující díky ní ztrácí obavu, že jejich chyby budou odhaleny a potrestány, a sami pochopí, že je v jejich zájmu chyby, které udělali, neskrývat. Je třeba udělat vše pro to, aby se studující nebáli chybovat.

Zejména v počátcích je důležité studující opakovaně ujišťovat, že informace zjištěné o jejich aktuálním výkonu prostřednictvím formativního hodnocení nebudou použity v rámci finálního sumativního hodnocení.

Nezbytné je také studující přivést k respektování individuálních odlišností mezi sebou navzájem, aby se nikdo nemusel obávat, že se při chybném kroku stane terčem posměchu ostatních.

Důvěra mezi studujícími otevírá prostor pro vzájemné hodnocení a poskytování zpětné vazby.

Zpětná vazba

Zpětná vazba je základem formativního hodnocení či responzivní výuky.

Zpětnou vazbu obsahující informace o míře plnění stanovených studijních cílů je možné poskytovat různou formou. Vždy volíme takový způsob zpětné vazby, o kterém bezpečně víme, že umožní zapojení studenta.

Důležitý je právě interaktivní charakter zpětné vazby, protože příčiny chyb, které studující udělali, často zjistíme až v rozhovoru s nimi. Jedině rozhovor vedený v atmosféře bezpečí a důvěry umožní podrobně rozebrat příčiny případného neúspěchu a nabídnout rady, jak mu napříště předejít.

V procesu formativního hodnocení získává také vyučující zpětnou vazbu o efektivitě a vhodnosti použitých výukových metod a měl by na základě toho **flexibilně přizpůsobovat výuku aktuálním potřebám studujících.**

- Zpětná vazba zaměřená **na požadovaný výstup** (např. osvojení konkrétního učiva) je mnohem méně účinná, než zpětná vazba zaměřená na **sledování vývoje procesu učení v čase** (jak se studující učí). Ta je zejména z dlouhodobého hlediska **účinnější**, protože u studujících podporuje **vnitřní motivaci** k učení.
- Velmi významnou úlohu hraje také **načasování** zpětné vazby. Zpětná vazba k řešenému zadání **je nejučinnější, pokud je poskytována bezprostředně**, s odstupem maximálně několika dnů. Zároveň by však neměla být poskytována příliš brzy, tedy ještě před tím, než studující dokončí pokus o vyřešení zadání vlastními silami.

4.2.2 Formy zpětné vazby

Volba metody vždy závisí na tom, jakého cíle chceme v rámci hodnocení dosáhnout. Jiné formy využijeme pro celkový přehled o učebním pokroku skupiny studujících, jiné pro identifikování konkrétních slabín studijní dráhy jednotlivce.

4.2.2.a Metoda test – retest (evokace – reflexe)

Je využívána k ověření míry dosažených znalostí v rámci určitého časového celku – využití je vhodné zejména v teoretických předmětech.

Metoda evokace – reflexe je **analogický proces, kdy názory a znalosti studujících o nové látce zjišťujeme v diskuzi či v rámci skupinových aktivit**. Informace od studujících zaznamenáme a po probrání dané látky je studující vyhodnocují, upravují či doplňují.

Příklad: Ověřování dosažených znalostí v rámci jednoho tematického celku (semestru, např. v teoretickém předmětu), kdy studujícím na začátku zadáme vědomostní či jiný test zaměřený na novou látku a následně zadáme **stejný test** po jejím probrání. Výsledky obou testů se studujícími společně porovnáme.

Zadání testu z nového učiva vyučujícím pomůže zjistit, jaké povědomí mají o dané problematice konkrétní studující, aby tomu mohl přizpůsobit způsob prezentace učiva.

Studující, kteří danou látku již ovládají, obdrží obohacující materiály, aby se i oni mohli v dané látce dále rozvíjet. Také mohou v rámci *kooperativního učení* viz kapitola **3.2.2.b** zprostředkovat učivo svým kolegům/yním.

Metoda je vhodná také jako prostředek prezentace pokroku ve vztahu ke konkrétnímu učivu – „*tohle jste o tom věděli na začátku a tohle o tom víte teď*“. Dále získáváme informaci o aktuálním pojmovém aparátu studujících – jejich chápání a výkladu pojmů (pokud je známe, můžeme je rozvíjet nebo korigovat).

4.2.2.b Dotazovací techniky v průběhu výuky

Jsou využívány k **podpoře rozvoje schopnosti studujících řídit vlastní proces učení**. Volíme takové otázky, které umožní identifikovat míru jejich porozumění probíranému tématu, ateliérovému zadání atd.

V rámci **průběžného dotazování**, zejména ve fázi fixace probíraného učiva, volíme ideálně otevřené otázky (Proč? Jak? Co si myslíte o.? Popište...), které umožní odhalit uvažování studujících o problému a míru jejich porozumění.

Proč jste zvolil/a právě tento způsob...?

Jak byste vysvětlil/a vztah mezi...?

Popište mi průběh vzniku...

Vhodné je také vést studující k **hodnocení** určitého **tvrzení** – zda je pravdivé, či nikoliv a proč.

4.2.2.c Rozvojový rozhovor zaměřený na zhodnocení míry dosažení stanoveného cíle

Je využíván k hodnocení průběhu a výsledků činností studujících (písemných prací, testů, portfolio, prezentací, projektů apod.).

V rámci rozhovoru, jehož obsahem je zpětná vazba reflektující míru dosažení stanoveného cíle, **je potřeba upřesňovat, co je pro jeho úspěšné splnění nezbytné.**

Příliš obecná, nespecifická zpětná vazba (např. „*Musíte se více snažit.*“) může mít negativní dopad na motivaci studujících k dalšímu rozvoji.

Naproti tomu **zpětná vazba obsahující informace o tom, co studující potřebují k tomu, aby dosáhli stanoveného učebního cíle, motivaci k učení většinou zvyšuje.**

Postup při rozvojovém rozhovoru:

- Vyučující studující nejprve vyzve, aby **sami identifikovali, co se jim dařilo a co nedařilo.**
- Pokud studující nedokážou správně identifikovat silná a slabá místa své práce, sdělíme jim, **ve kterých oblastech se jim dařilo dosáhnout požadovaného cíle a kde se jim dařilo méně.**
- Následně zjistíme, proč studující chybu udělali, a nastíníme, jakými prostředky by mohli dosáhnout zlepšení.

Pro studující by se také mělo stát běžnou součástí výuky, že se sami zapojují do hodnotících procesů formou **hodnocení svých vlastních výsledků** a průběhu činností.

Pro tento účel je možné využít např. **Sebehodnotící tabulky** nebo klasickou **SWOT analýzu**.

Zpětná vazba od kolegů/yň má svůj přínos především v rovině rozvoje sociálních dovedností, jako je schopnost spolupráce, vzájemná podpora a ocenění a **poskytnutí a přijetí konstruktivní kritiky**.

Role hodnotitele a hodnoceného se v čase vyměňují, což žáky učí pracovat jak s obsahem zpětné vazby, tak s emocemi, které ji na obou stranách provázejí.

4.2.2.d Stanovování konkrétní učebních cílů

Vyučující stanoví **konkrétní učební cíle** pro příslušný časový či tematický celek, přičemž do procesu stanovování učebních cílů **zapojuje** také studující.

Učební cíle jsou rovněž zveřejněny – ať už ústně, v rámci úvodní výuky, nebo jsou ideálně obsahem semestrálního zadání, programů ateliérové výuky (syLabů).

Tento postup vede k tomu, že se **učební proces stává pro studující srozumitelnějším** – vědí, co se od nich očekává.

4.2.2.e Aktivní učení

Aktivní učení a rozvoj metakognitivních strategií učení³³ (autonomie pro samostatné učení) studujících je současně předpokladem i výsledkem formativního hodnocení.

³³⁾ Metakognitivní strategie – vědomé propojení látky a její prezentace s předchozími zkušenostmi, ale také schopnost udržet pozornost, soustředit se, sledovat cíle aktivity, organizovat vlastní práci a také schopnost sebehodnocení.

Zahrnuje schopnost studujících plánovat, monitorovat a vyhodnocovat postupy, které při učení používají.

Studující vytvářejí a formulují vlastní hypotézy a názory. Zároveň je tato metoda aktivizuje a **vzbuzuje jejich vnitřní zájem o učení**. Studující se učí tak, že sami pracují, a díky tomu si trvale osvojí jak teoretické obsahy, tak dovednosti a kompetence.

Metody pracují s tzv. *prekoncepty* (aktuálními představami studujících o tématu, pojmech).

Vyučující klade důraz na:

- **vytvoření prostředí, ve kterém se studující nebudou bát udělat chybu** – vyžaduje komplexní přístup zahrnující podporu kladných vztahů ve studijní skupině, podporu v přijímání různosti a **nácvik práce s chybou**;
- **formu zpětné vazby, která musí umožňovat zapojení studujících**;
- včasné informování studujících – jaká očekávání jsou na jejich práci kladena z hlediska jejich formy a obsahu či kdy a jakou formou budou práce prezentovány.

Situace zápočtu či zkoušky je příležitostí nejen pro hodnocení studijních pokroků studujících, ale i pro poskytnutí komplexní zpětné vazby a vytvoření prostoru pro sebereflexi.

Zápočty a zkoušky jsou nedílnou součástí vysokoškolského studia, zároveň jsou však pro mnohé studující značně zátěžovou a stresující situací. Je dobré na tuto skutečnost nezapomínat a současně se snažit využít potenciálu zkoušky k dalšímu rozvoji studujících.

4.2.3 Kritéria hodnocení semestrálních prací

Kritéria pro hodnocení studentských prací by měla být předem definována a studující by měli mít možnost se s nimi seznámit už v rámci programu semestrální ateliérové výuky.

Hodnotící kritéria mohou zahrnovat například tato hlediska, která lze kombinovat:

a) Hodnocení práce studující/ho v průběhu semestru

- pravidelná účast na ateliérové výuce (docházka),
- aktivní prezentace a konzultace (úsilí komunikovat průběh semestrální práce),
- aktivní účast v diskuzích a schopnost formulovat zpětnou vazbu pro ostatní studující,
- schopnost kriticky uvažovat o daném tématu,
- snaha experimentovat a pustit se do rizika či neprozkoumaných oblastí,
- snaha podat pomocnou ruku ostatním studujícím.

b) Hodnocení semestrální práce studující/ho

KONCEPCE / TÉMA / NÁMĚT

- adekvátní volba média i jeho využití pro konkrétní autorský záměr / myšlenku / obsah obhajované práce,
- orientace ve zvolené, v práci zkoumané problematice,
- adekvátní reakce na zadání,
- originální/inovativní přístup.

REALIZACE / PROVEDENÍ

- pečlivost v zacházení s technologií, médiem, materiálem,
- volba způsobu provedení obhajované práce (zdůvodnění volby materiálu, formátu, média apod.),
- kvalita finální realizace obhajované práce i její instalace.

OBHAJJOBA / PREZENTACE

- schopnost srozumitelně prezentovat svůj postup a představit obhajovanou práci,
- schopnost argumentace v rámci diskuze s komisí,
- adekvátní obsah a forma portfolia.

VOLITELNÉ KRITÉRIUM

(podle potřeb dané katedry, ateliéru či ročníku)

Vyučující / vedoucí práce / komise dbá na **posun v práci individuální/ho studující/ho** – soustřeďuje se na srovnávání s jeho / jejími předchozími pracemi.

Kladení důrazu na porovnávání mezi studujícími není vhodné s ohledem na individuální rozvoj studujících, jejich specifika a potřeby.

4.2.4 Zpětná vazba vyučujícím od studujících

Vyučující by si od studujících rovněž měli vyžádat průběžnou a pravidelnou zpětnou vazbu.

Vyučující získají vhled do potřeb studujících, dozvědí se, co konkrétně na výuce studující oceňovali a co jim naopak chybělo nebo nevyhovovalo.

Například v návaznosti na hodnocení semestrálních prací je vhodné pozvat studující (nebo jejich zástupce) ke společné diskusi a zpětné reflexi průběhu semestru. Vyučující může dát studujícím prostor, aby sami navrhli konkrétní možné změny. Tato obrácená zpětná vazba může probíhat v rámci skupiny, ale může přicházet i od jednotlivců.

Otevřené hledání společných cest k efektivní výuce a komunikaci má pozitivní dopad na vztah mezi vyučujícími a studujícími.

Pokud nedochází k pravidelné reflexi potřeb všech účastníků vzdělávacího procesu, může být chod výuky i komunikace narušen a problémy se mohou hromadit.

*Naši učitelé nesmějí být podobni sloupům u cest,
jež pouze ukazují, kam jít, ale samy nejdou.*

Jan Amos Komenský

Zdroje

Markéta Beková (ed.), *Formativní hodnocení, Řízení školy*, 6/2021, Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/aktuality/formativni-hodnoceni-priloha-ucitelskeho-mesicniku.a-17269.html>

Hana Čejchanová, *Prezentační dovednosti*. Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2016

William Dylan, Siobhán Leahyová, *Zavádění formativního hodnocení*. Edulab 2016

Tomáš Feřtek, *Co je nového ve vzdělávání*. Nová beseda 2015

Alena Fleková, *Heuristika ve vyučování* (disertační práce). Univerzita Palackého Olomouc, 2013

James C. Kaufman, *Creativity 101*. Springer publishing company. New York 2009

Markéta Klímová, *Souvinnost mezi všímavostí a kreativitou* (diplomní práce). Univerzita Palackého Olomouc, 2016

Karel Kopřiva, *Lidský vztah jako součást profese*. Portál 2016

Kateřina Machovcová, Kateřina Zábrodská, *Vedení akademických pracovníků: teoretické přístupy a aktuální problémy*. Psychologický ústav, AV ČR, Praha, Československá psychologie LX, 2016, č. 2, Dostupné z: <https://1url.cz/mr3xh>

Josef Maňák, Vlastimil Švec, *Výukové metody*, Paido 2003

Marta Anna Petrášová, Ilona Prausová, Zdeněk Štěpánek, *Mentorink - forma podpory nové generace*. Portál 2014

Zuzana Plachká (ed.), *Živá knihovna jako metoda výuky, vzdělávání příběhem*. Arpok Olomouc 2017

Libuše Podlahová a kolektiv, *Didaktika pro vysokoškolské učitele*. Grada 2012

Jan Průcha, Eliška Walterová, Jiří Mareš, *Pedagogický slovník*. Portál, 2013

Harry Shier, Pathways to Participation: Openings, Opportunities and Obligations. *Children and Society*, 2001, č. 15, s. 107-111

Iva Stratilová, I., *Manuál pro mentory*, [online] NPI, Strategické řízení a plánování ve školách a v územích. Reg. č.CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000283. Dostupné z: <https://vedemeskolu.npi.cz/wp-content/uploads/2022/01/MANUAL-PRO-MENTORY.pdf>

Jan Zálešák, *Umění spolupráce*. VVP AVU 2011

Lucie Zormanová, *Výukové metody v pedagogice*. Grada 2012

Lucie Zormanová, *Didaktika dospělých*. Grada 2017

AKADEMICKÝ PRŮVODCE UMPRUM

Publikace vznikla v rámci projektu Rozvoj výukových metod na UMPRUM, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_056/0013266.

Vydala Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze,
Náměstí Jana Palacha 80, 116 93 Praha 1
v roce 2022

Korektura: Karolína Jirkalová
Grafické zpracování: Martin Kyjovský

UMPRUM